

Diagnosi General

El Sector Eqüestre a Catalunya i el seu potencial de desenvolupament als territoris rurals

PROJECTE ESTRATÈGIC:
ACTIVITATS EQÜESTRES,
una alternativa econòmica en zones rurals

Edició: octubre 2016

Projecte: Activitats Eqüestres, una alternativa econòmica en zones rurals

Coordinació administrativa: ADRINOC

Coordinació tècnica: Laura Ibàñez

Equip tècnic i redactor de la diagnosi: Cèlia Clotes. mOntanyanes, estratègies creatives per a la dinamització local.

Llicència Creative Commons CC BY-NC-SA: ADRINOC

S'autoritza a qualsevol persona la mescla, adaptació, construcció, i la reproducció total o parcial dels continguts, citant-ne la font i autoria, amb finalitat no comercial i mantenint aquesta llicència en les noves creacions.

Actuació subvencionada pel Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya en el marc dels Ajuts de Cooperació Catalana entre Grups d'Acció Local i cofinançada pel FEADER.

Aquesta acció està subvencionada pel DARP en el marc dels Ajuts de Cooperació Catalana entre Grups d'Acció Local i cofinançada pel FEADER. Convocatòria 2016. Ordre ARP/375/2015, de 16 de desembre.

Agraïments

Volem agrair a totes les persones que han participat directa o indirectament en la diagnosi de manera desinteressada, compartint els seus coneixements sobre el sector i la seva valuosa experiència.

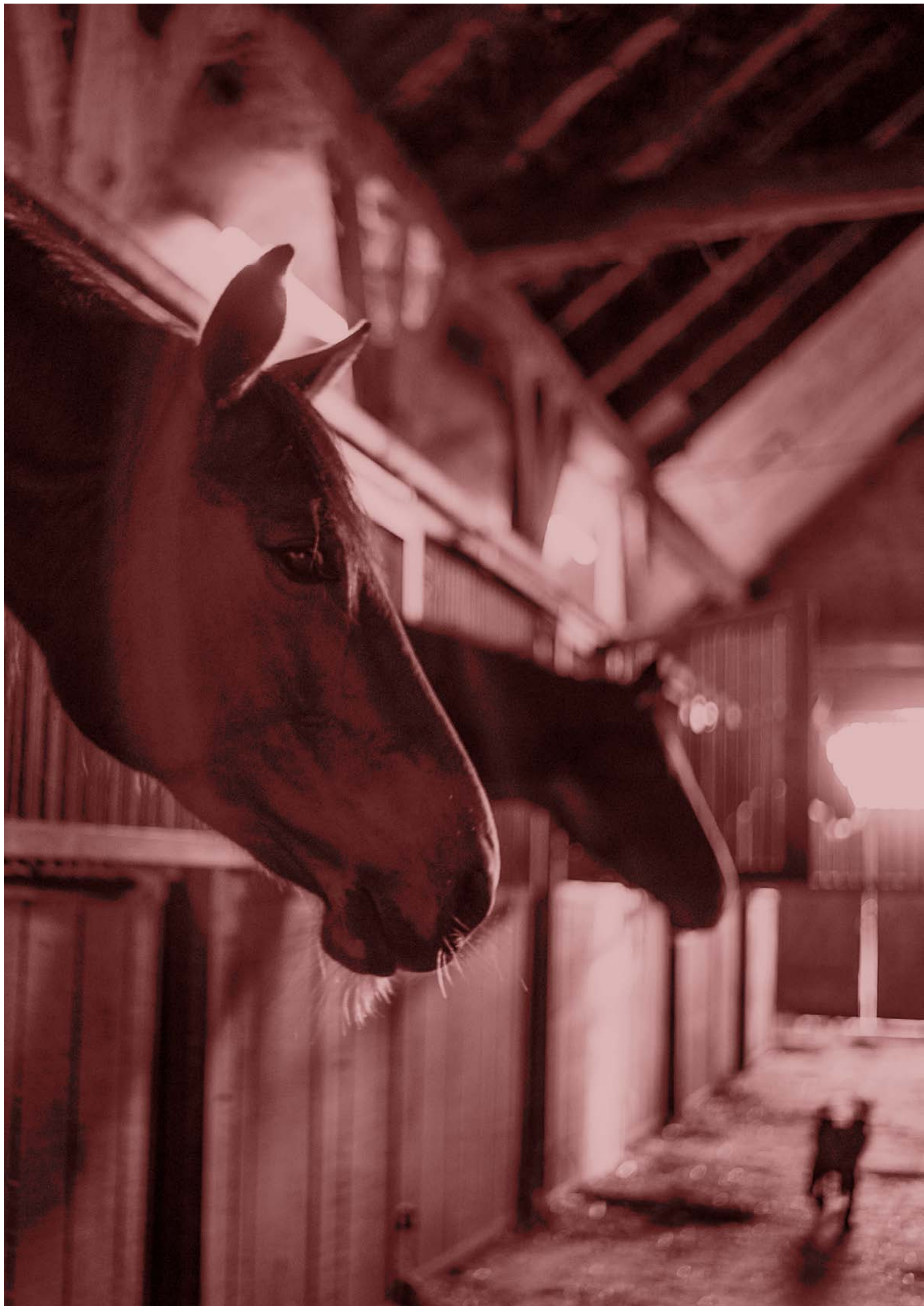
Gràcies a l'interès mostrat per totes elles, ha estat possible aquest document i les reflexions realitzades arrel d'ell.

D'aquesta manera volem donar així les gràcies i contribuir alhora en el desenvolupament sostenible i respectuós del sector eqüestre a Catalunya

Índex

1. INTRODUCCIÓ	7
2. JUSTIFICACIÓ	11
3. METODOLOGIA.....	13
4. EL SECTOR EQUÍ A CATALUNYA	19
4.1. EL CAVALL	19
<i>Característiques i fisiologia.....</i>	<i>20</i>
<i>Tipologies de cavalls i races.....</i>	<i>21</i>
<i>Cavalls dedicats a la pràctica esportiva:</i>	<i>22</i>
<i>Cavalls de tir</i>	<i>24</i>
<i>Ponis</i>	<i>24</i>
4.2. ORGANITZACIÓ, REGULACIÓ I ESTRUCTURA.....	25
4.3. LES DADES	35
<i>Evolució històrica.....</i>	<i>35</i>
<i>Dades actuals a Catalunya</i>	<i>36</i>
<i>Algunes consideracions</i>	<i>42</i>
4.4. ELS AGENTS DEL SECTOR.....	43
<i>Agents vinculats a l'Administració:</i>	<i>44</i>
<i>Federacions.....</i>	<i>45</i>
<i>Empresaris privats</i>	<i>47</i>
<i>Empreses amb activitat principal la Formació eqüestre:</i>	<i>48</i>
<i>Empreses amb activitat principal el Turisme Eqüestre:.....</i>	<i>48</i>
<i>Particulars.....</i>	<i>50</i>
<i>Associacions i fundacions</i>	<i>50</i>
<i>Fundacions.....</i>	<i>54</i>
4.5. FORMACIÓ DEL SECTOR.....	54
4.6. ESDEVENIMENTS DEL MÓN DEL CAVALL.....	59
4.7. EXTERNALITZACIONS POSITIVES DEL SECTOR	63
<i>Socials</i>	<i>63</i>
<i>Ambientals.....</i>	<i>63</i>
<i>Econòmiques.....</i>	<i>63</i>
4.8. MAPA CONCEPTUAL DEL SECTOR SEGONS EL TIPUS D'EXPLOTACIÓ	64
4.9. MAPA CONCEPTUAL DEL SECTOR SEGONS EL TIPUS D'ASSOCIACIONS	67
5. VESSANT ESPORTIVA DEL SECTOR	71
5.1. REGULACIÓ I ORGANITZACIÓ	71
<i>Característiques dels Clubs Hípics i Centres Eqüestres.....</i>	<i>71</i>
<i>El Sistema de Galops i les Llicències federatives.....</i>	<i>73</i>
<i>Perfil dels genets i les amazones</i>	<i>75</i>
<i>Les competicions.....</i>	<i>75</i>
5.2. DISCIPLINES OLÍMPIQUES	76
<i>Salt d'Obstacles</i>	<i>76</i>
<i>Doma Clàssica.....</i>	<i>77</i>
<i>Concurs Complet.....</i>	<i>77</i>
<i>Paraeqüestre</i>	<i>77</i>
5.3. DISCIPLINES NO OLÍMPIQUES	78
<i>Raid.....</i>	<i>78</i>
<i>Ponis</i>	<i>78</i>
<i>Alta Escola</i>	<i>79</i>
<i>Doma Vaquera.....</i>	<i>79</i>

<i>Persecució i abatiment</i>	79
<i>Volteig</i>	79
<i>T.R.E.C.</i>	79
<i>Horseball</i>	80
<i>Hunter</i>	80
<i>Reining</i>	80
<i>Polo</i>	80
<i>Carreres de galop</i>	80
6. VESSANT SOCIAL DEL SECTOR. HIPOTERÀPIA, EQUINOTERÀPIA I TERÀPIES O ACTIVITATS ASSISTIDES AMB CAVALLS	83
6.1. REGULACIÓ.....	84
6.2. ORGANITZACIÓ.....	86
<i>Característiques del Centres dedicats a Hipoteràpia, Equinoteràpia i teràpies o activitats assistides amb cavalls</i>	86
<i>Tipologia de teràpies i activitats assistides amb cavalls</i>	88
<i>Perfil dels pacients i/o usuaris</i>	91
<i>Impacte econòmic de la Vessant Social</i>	92
7. VESSANT D'OCI. TURISME EQÜESTRE I ACTIVITATS D'OCI AMB CAVALLS	95
7.1. REGULACIÓ.....	97
7.2. ORGANITZACIÓ.....	98
<i>Característiques del Centres de Turisme Eqüestre i de les Associacions per al seu desenvolupament</i>	98
<i>Serveis oferts vinculats</i>	99
<i>Projectes realitzats en Turisme Eqüestre</i>	102
<i>Perfil dels usuaris</i>	104
<i>Impacte econòmic de la Vessant d'Oci</i>	105
8. EL CONTEXT ESPANYOL, EUROPEU I INTERNACIONAL	107
9. RECULL D'INICIATIVES EXEMPLARS I BONES PRÀCTIQUES A NIVELL CATALÀ I ESPANYOL	111
9.1. TAULA COMPARATIVA DE LA VESSANT ESPORTIVA (TAULA 20)	111
9.2. TAULA COMPARATIVA DE LA VESSANT SOCIAL (TAULA 21)	112
9.3. TAULA COMPARATIVA DE LA VESSANT D'OCI (TAULA 22)	113
10. ANÀLISI DAFO DE CADA UNA DE LES VESSANTS	117
11. CONCLUSIONS	121
12. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA CONSULTADA	125
BIBLIOGRAFIA CONSULTADA	125
WEBGRAFIA CONSULTADA	126
TAULA D'IL·LUSTRACIONS.....	130

1. Introducció

El sector eqüestre a Catalunya és un **sector ampli, complex i poc estructurat però alhora, divers i innovador amb bones perspectives de desenvolupament especialment a l'àmbit rural.**

El **sector del cavall d'oci a Catalunya**, així anomenat en termes generals, per facilitar la diferenciació amb la vessant del sector dedicada a producció de carn, és només una part del sector equí a Catalunya.

Així a Catalunya hi ha una part important del sector dedicada a la producció de carn de cavall a les zones de muntanya, bàsicament destinada a l'exportació, però que en aquesta memòria no s'inclou ni s'analitza.

El cavall i els èquids en general han estat al llarg de la història uns animals preuats i per tant importants per a les persones, han estat associats a tasques de conquesta i defensa militar, als desplaçaments amb carruatge i a les feines al camp. Quan les màquines però van ser prou desenvolupades, el cavall va quedar relegat a certs àmbits esportius associats a les classes benestants i a la producció de carn.

El cavall però també s'associa a símbol de força i elegància i actualment també com un company terapèutic arrel del desenvolupament de la vessant social del sector. Així podem dir que al llarg de la història les persones han interactuat amb aquests animals de diferents maneres en funció de les necessitats.

A Catalunya hi ha una gran diversitat de Centres Eqüestres, Clubs i explotacions de diverses dimensions i tipologies. Normalment de majors dimensions quan més properes als grans centres de població i de més modestes dimensions al medi rural.

La present memòria intenta **analitzar en profunditat tres vessants del cavall d'oci concretes: la Vessant Esportiva, la Vessant Social i la Vessant d'Oci**, tot i les dificultats d'obtenir indicadors directes clars i fiables davant d'un sector força desconegut especialment per part de l'Administració a Catalunya.

La vessant esportiva del sector és la més estructurada i desenvolupada de les tres analitzades, pel fet d'estar molt regulada des de la Federació Catalana d'Hípica i la Real Federación de la Hípica Española.

A Catalunya la vessant esportiva destaca especialment en tres disciplines concretes en la que es pionera: Raid, TREC i Horseball. Tot i així hi ha moltes disciplines i algunes d'elles estan guanyant importància i fomenten aquest esport entre els més petits a través dels Poni Clubs.

La vessant social del sector és la menys regulada i estructurada de les tres analitzades tot i que també és una de les que pren més força a nivell nacional i internacional. La riquesa de projectes innovadors vinculats a aquesta vessant no passa desapercebuda a Catalunya tot i la manca de regulació i criteris comuns en molts casos.

L'augment de la importància de les activitats en contacte amb a natura i els animals i el seu respecte (concepte anglosaxó del Green Care), pren molta importància i harmonitza perfectament amb moltes d'aquestes iniciatives.

A més a més aquesta vessant inicialment dedicada a la part més terapèutica i dedicada a certs col·lectius amb unes necessitats concretes, s'ha diversificat i comença a arribar al públic general.

És una de les vessants del sector amb més potencial innovador i amb moltes perspectives de creixement al medi rural.

La vessant d'oci del sector centrada en el Turisme Eqüestre, necessita del medi rural com a base per al seu desenvolupament. La riquesa de paisatges presents a Catalunya, el seu patrimoni natural i cultural d'alt valor, així com la proximitat a França i Europa, fan d'aquesta vessant una interessant oportunitat.

Caldrà superar però les dificultats que suposa la normativa dins del sector (especialment en aquest àmbit) i la voluntat de tots els agents del territori per al seu desenvolupament.

No podem oblidar tampoc la importància dels esdeveniments del sector, especialment les fires, que en molts casos s'han perdut i es podrien tornar a recuperar com a part important per a la dinamització del sector.

A continuació s'adjunta una taula orientativa de les activitats eqüestres vinculades a cada una de les vessants.

Taula 1: Relació d'activitats associades a cada una de les vessants analitzades

Activitats eqüestres (tradicionals i potencials)			Altres (adreçades als cavalls)
Esportives	Turístiques	Social - terapèutiques	
<ul style="list-style-type: none"> • Alta Escola • CCE (Concurs complet o prova dels tres dies: domatge, camp a través i salts d'obstacles) • Doma clàssica • Doma vaquera • Doma western • Doma en llibertat • Enganxes • Horseball • Paraeqüestre * • Poni games • Ponis • Raid • Salt • T.R.E.C. (tècniques de rutes eqüestres de competició) • Volteig 	<ul style="list-style-type: none"> .Excursions a cavall Rutes . Travesses . Rutes i travesses homologades (nivell estatal o europeu) . Colònies d'hípica per a infants i joves (excursions, acampades, esports d'aventura) . Colònies d'hípica per a famílies (excursions, acampades, esports d'aventura) . Estadess professionals . Estadess formatives 	<ul style="list-style-type: none"> . Hipoteràpia * .Equinoteràpia . Equitació terapèutica . Equitació adaptada * . Volteig terapèutic . Equinoteràpia Social (basat en el concepte europeu del Green Care) .PAE i AEE .Educació emocional amb cavalls .Altres activitats i/o teràpies assistides amb cavalls . Coaching personal professional 	<ul style="list-style-type: none"> . Descans i recuperació .Santuaris de cavalls . Pupil·latge

** En cas que la persona que comenci la teràpia decideixi continuar la practica en la vessant esportiva, l'evolució de les modalitats és d'Hipoteràpia a*

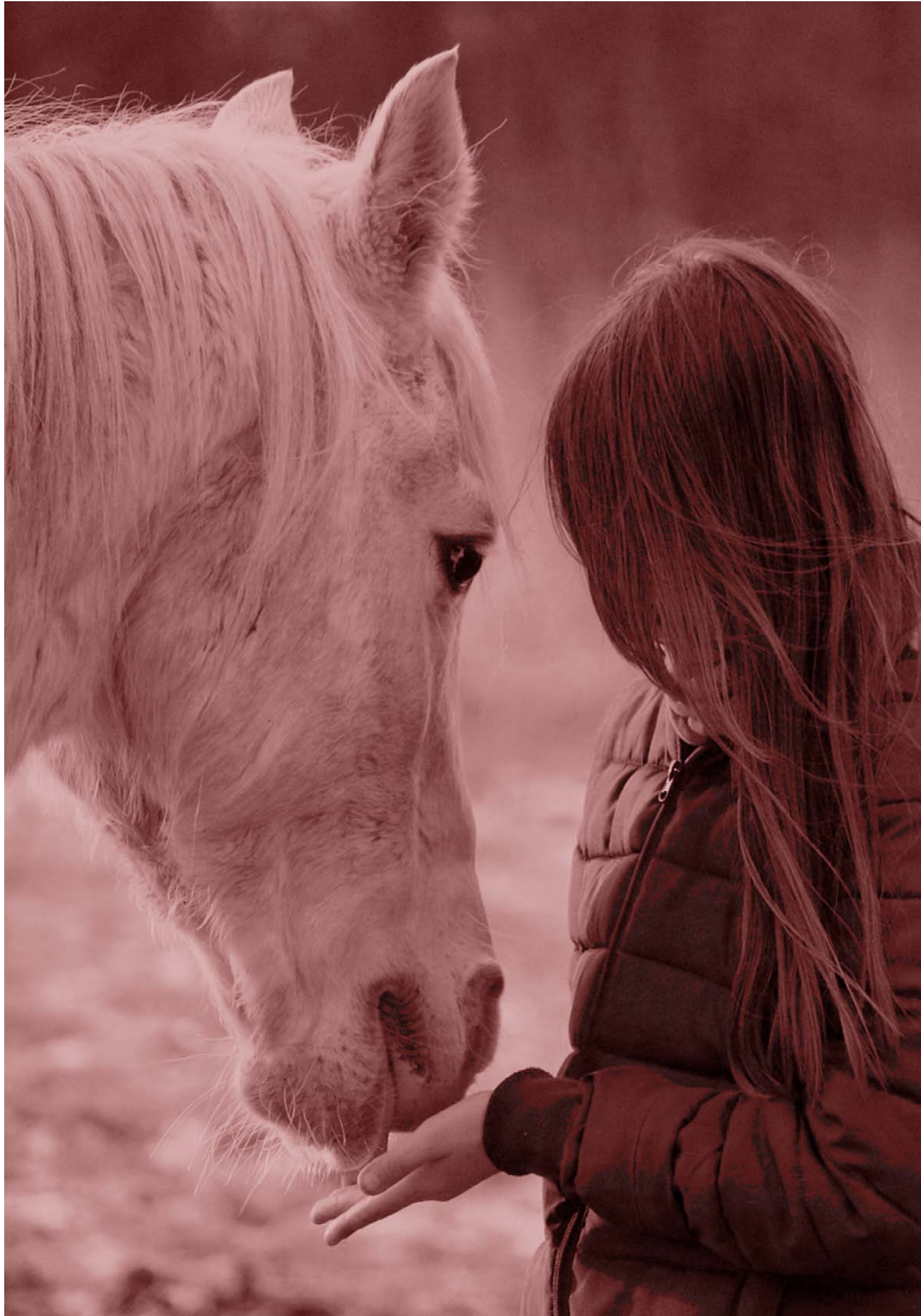
equitació terapèutica, després a equitació adaptada i finalment al paraeqüestre (àmbit de la competició).

Les dades econòmiques presents a la memòria, fan referència a l'estudi d'impacte econòmic del sector eqüestre a nivell de l'Estat espanyol elaborat per l'empresa Deloitte del juny del 2013.

Al **medi rural el sector del cavall d'oci** pot esdevenir amb voluntat i treball, un **nou sector estratègic de desenvolupament i una oportunitat**, per a la diversificació de l'oferta de les activitats del sector terciari, provocant així la dinamització de les economies rurals locals.

És així responsabilitat de tots els agents participants i de la voluntat política del país, aconseguir-ho.

La present diagnosi és la darrera versió de la memòria i substitueix així la memòria provisional presentada amb data juny de 2016.

2. Justificació

La present diagnosi es realitza a petició de l'Associació per al Desenvolupament Rural Integral de la zona Nord-Oriental de Catalunya. **ADRINOC**, en endavant, que esdevé coordinadora del projecte.

Aquest projecte neix des del propi sector eqüestre, davant les expectatives de potencial de creixement i alhora, davant la manca de coneixement d'un sector no estructurat, atomitzat i molt complex davant la diversitat d'interessos presents.

La present diagnosi es realitza amb la voluntat d'esdevenir una eina de coneixement del sector eqüestre del cavall d'oci a Catalunya a nivell genèric, però també a nivell específic de les tres vessants analitzades en detall i ja comentades l'apartat anterior.

La diagnosi també pretén explicar i donar a conèixer l'organització del sector, amb l'objectiu de poder identificar i concretar el seu potencial actual però també futur a les **zones rurals de Catalunya**.

Cal destacar, que malgrat les dificultats econòmiques dels darrers anys, Catalunya continua sent una de les comunitats amb una major activitat eqüestre registrada, tant a nivell esportiu com a nivell d'activitats d'oci, culturals i tradicionals amb el cavall tal i com demostra el seu cens amb **més de 36.000 èquids registrats**.

Una mostra d'aquesta activitat són els grans esdeveniments esportius organitzats de caràcter nacional i internacional que situen el país com una de les destinacions preferides per a la pràctica de l'esport eqüestre, passant pel creixent interès per les trobades, marxes a cavall i rutes de natura, fins a l'important creixement que estan experimentant els Centres dedicats a les teràpies assistides amb cavall a Catalunya i dedicades a l'aspecte més social del sector.

El sector evoluciona i ha evolucionat pel seu propi impuls i al marge dels circuits habituals gràcies a l'encert de la iniciativa privada i la seva àmplia diversificació passant de considerar-se i associar-se com un sector propi de les classes elitistes de la societat, a realitzar un apropament al públic més general interessat en el contacte amb la natura i els èquids.

Aquesta evolució positiva del sector li ha permès reinventar-se i adaptar-se a la realitat social actual, facilitant l'entrada de noves disciplines associades a la vessant social com són l'Equinoteràpia, la Hipoteràpia i altres teràpies assistides amb cavalls.

Per una altra banda, a l'augment de la demanda d'activitats d'oci a l'aire lliure i en contacte amb la natura i els animals, propicien que els territoris rurals puguin esdevenir més protagonistes per al desenvolupament d'un ampli ventall d'activitats basades en el món del cavall, contribuint així **el sector eqüestre com una alternativa més a la diversificació de les economies rurals locals**, en el marc d'un desenvolupament sostenible, inclusiu i integrador d'aquests territoris.

3. Metodologia

La metodologia emprada per a la realització de la present diagnosi s'ha plantejat en cinc fases o etapes.

Una **primera etapa** dedicada al recull i cerca d'estudis, diagnosis i presentacions sectorials genèriques i específiques de cada un dels àmbits d'estudi: Turisme Eqüestre, vessant social i vessant esportiva.

Existeix un únic informe que fa referència a les perspectives d'un nou Centre Eqüestre a Catalunya, el nou centre del Cavall a Catalunya elaborat al juliol del 2007, centrat en les possibilitats de creació d'aquest centre, però que malauradament no va prosperar.

Les memòries consultades han estat elaborades o encarregades pel Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación de l'Estat espanyol i daten dels anys 2003.

Existeix però un estudi més actualitzat, l'únic trobat que fa referència a l'impacte econòmic del sector a l'Estat espanyol del 2013, que ens parla d'un **impacte econòmic general** del sector en activitats directes i indirectes de més de **5,3 milions €, representant un 0,51% del PIB anual d'Espanya**

La resta de documentació recollida són memòries o estudis sectorials i territorials concrets i presentacions d'àmbit, català, espanyol i internacional.

Una **segona fase** ha estat la creació d'una base de dades del sector equí específica que inclou una relació de contactes a nivell català, espanyol, europeu i internacional; una relació de Centres eqüestres i/o Clubs Hípics i altres establiments vinculats a les pràctiques eqüestres; i una relació de centres de cria de cavall de races pures a Catalunya i empreses d'instal·lacions del món hípic.

Aquesta base de dades s'ha realitzat mitjançant la recerca activa dels diferents agents participants del sector però malauradament no és exhaustiva donada la mateixa complexitat intrínseca al sector i per la manca de coneixement de l'Administració vers el propi sector.

La tercera fase ha consistit en la realització de contactes, visites de camp i entrevistes presencials i telefòniques als agents clau del sector, entre els que s'inclouen des de l'Administració, les entitats pròpies, els experts i les empreses en les tres vessants analitzades. Cal destacar en aquest punt la bona predisposició de la gran part de les persones consultades, que han facilitat informació de gran valor per a la diagnosi.

Un cop identificades les bones pràctiques del sector en cada una de les seves vessants, s'han triat Centres Eqüestres de referència en cada un dels àmbits, per a fer una visita de camp i entrevista.

Un cop realitzades les consultes, entrevistes i visites de camp s'ha procedit al seu buidatge mitjançant un document resum.

Pel que fa a l'apartat de normativa han estat cabdals l'ajuda dels Caps d'Oficina Comarcals del DARP i els seus veterinaris oficials.

La quarta fase ha consistit en l'anàlisi del conjunt de dades obtingudes a través dels estudis, entrevistes, consultes i visites de camp a diverses instal·lacions del sector. En aquest apartat s'han anat identificant les

Potencialitats, Debilitats, Oportunitats i Amenaces del sector per a fer l'anàlisi DAFO, així com les necessitats de cada una de les vessants.

La cinquena i darrera fase, ha consistit en la redacció de la present diagnosi, **El sector eqüestre a Catalunya i el seu potencial als territoris rurals**, amb l'objectiu de millorar el coneixement sobre el sector eqüestre, el seu potencial i les seves externalitats positives especialment en els territoris rurals.

Taula 2: Relació de contactes, entrevistes i visites de camp realitzades

Vessant del sector al que pertany	Nom de l'entitat, empresa	Nom de la persona	Càrrec	Tipus de contacte	Data
Vessant Esportiva	Hípica Vilaformiu	Bernat Casals	Propietari/gestor	Entrevista telefònica	3/6/2016
	Escola Joviat de Manresa i ECA Bellestar	Fernando Muñoz	Veterinari, tècnic formador i expert del sector	Entrevista presencial i consultes	22/4/2016
	Centre Hípic Garrotxa-Club Horseball Garrotxa	Eduard Golet	Propietari/gestor	Visita de camp i entrevista presencial	25/5/2016
	Hípica Pyrene-Can Nic	Èric Masó	Propietari/gestor	Visita de camp i entrevista presencial	5/8/2016
	Club Alforges Centre Eqüestre	Jordi Serra i Anna Planas	Propietaris/gestors	Visita de camp i entrevista presencial	20/7/2016
	Club Esportiu Hípic Bosquerós	Clàudia Autonell	Gestora	Visita de camp i entrevista presencial	20/7/2016
	Connemara Pony Club	Carme León	Propietària i Gestora	Visita de camp i entrevista presencial	19/8/2016
	Hípica Aiguamolls	Elisabet Font	Propietària i Gestora	Visita de camp i entrevista presencial	19/8/2016
	ACEEGI	Amaya Pou	Gestora	Visita de camp i entrevista	17/8/2016

				presencial	
	C.A.V.A,	Amaya Pou	Gestora i Propietària	Visita de camp i entrevista presencial	17/8/2016
Vessant Social: (Hipoteràpia-Equinoteràpia, Teràpies Assistides amb cavalls) i Coaching amb cavalls	Fundació Federica Cerdà . Escoles Universitàries Gimbernat i Comissió Hipoteràpia de la Federació Catalana d'Hípica (FCH)	Tresa Xipell	Coordinadora del Màster en Hipoteràpia i experta del sector	Entrevista telefònica	23/5/2016
	Associació Alaire	Judit Orpinell	Psicòloga i Equinoterapeuta	Consulta telefònica	16/4/2016
	Escola Pony Club la Granja	Carlos Gaya i Toni Corrales	Propietari/Fisioterapeuta	Visita de camp i entrevista presencial	8/6/2016
	Equànima	Marta Rey	Coach i propietària	Visita de camp i entrevista presencial	6/6/2016
	Coaching & training center David Jorba	David Jorba	Propietari	Visita de camp i entrevista presencial	14/4/2016
	Can Jou	Ione Marcé	Propietària	Visita de camp i entrevista presencial	5/8/2016
	Equinoteràpia Girona	Katrin Kopperschmidt	Gestora i terapeuta	Visita de camp i entrevista presencial	19/7/2016

	Cavall de Mar	Marina Sala	Gestora	Visita de camp i entrevista presencial	17/8/2016
Vessant del sector al que pertany	Nom de l'entitat, empresa	Nom de la persona	Càrrec	Tipus de contacte	Data
Vessant Turisme Equestre	AMAC i FCH	Francesc Rabat	Expert en Turisme Equestre i formador	Entrevista presencial	4/5/2016
	AMAC	Joan Miró	President	Entrevista presencial	4/5/2016
	Comissió de Turisme Equestre de la FCH	Joan Pi	Vocal	Entrevista telefònica	17/5/2016
	Agència Catalana de Turisme	Anna Carrera i Dèlia Montesinos	Responsable de producte Turisme Interior i de Muntanya i tècnica	Entrevista telefònica	18/5/2016
	Activitats Garrotxa	Ivan Masoliver	Gerent	Visita de camp i entrevista presencial	25/5/2016
	Associació Turisme Garrotxa	Turina Serra	Gerent	Entrevista presencial	25/5/2016
	Trek&Ride	Anna Sans	Directora	Entrevista telefònica	1/6/2016
	Consorci Turisme Vallès Occidental	Eva Chica	Tècnica	Consultes	
	Diputació de Barcelona Projecte EUquus	Vanesa Mas	Tècnica	Entrevista telefònica	2/6/2016
	Hípica Sort	Víctor Fabró	Propietari i gerent	Consultes	
	Cowboys de la Selva	Quim Luz	Secretari	Visita de camp i entrevista presencial	20/7/2016
	Equitour Albera Costa Brava	Geralda Gocksch	Gestora	Visita de camp i entrevista	18/8/2016

				presencial	
	Club Hípic "El Camp"	Maria Concepció Pau	Gestora	Visita de camp i entrevista presencia	18/8/2016

4. El sector equí a Catalunya

4.1. El Cavall

En aquest primer apartat es presenta breument el cavall i la seva fisiologia, tipologia i etologia, per tal de fer una primera introducció a l'animal protagonista del projecte. Aquest punt també pretén contextualitzar i ajudar a entendre com ha estat la seva evolució al llarg de la història i la importància per a l'home.

Es pensa que els primers cavalls i ases van ser domesticats cap el 3.000 a.C a l'Europa del neolític, quan aquests animals van acompanyar l'home en els viatges i en el transport diari de materials.

Ja durant l'Imperi Romà, el cavall va desenvolupar una funció militar i els militars a cavall eren la classe dominant i el nucli dels exèrcits. És en aquest moment quan el cavall es va començar a associar a una diferenciació socioeconòmica i característica entre la gent de classes socials altes i que es va acabar de consolidar durant el feudalisme .

A la Catalunya medieval segons l'Article de Rosa Serra *Fires, mercats i festes de bestiar de peu rodó. Una mirada històrica i antropològica*, a la Catalunya medieval el cavall era considerat un animal escàs i de luxe guanyant importància els ases i les someres entre les classes populars. L'ase va esdevenir així l'animal clau per a la pagesia però el cavall es va continuar associant a les classes benestants.

A partir del segle XIX amb l'arribada de la revolució industrial i els canvis tecnològics, els cavalls i els altres èquids van anar perdent la seva importància en el transport, el desplaçament i l'ús al camp per a ser progressivament substituïts per les noves màquines de l'època.

El cavall però ha continuat present en l'àmbit de l'oci, en la producció per a carn i fins i tot diversificant usos cap a activitats més terapèutiques, sempre en funció de les necessitats de les persones.

Aquest estudi fa referència al cavall i els ponis (cavalls de menors dimensions) ja que és l'animal més representatiu del sector. No podem oblidar, no obstant, que hi ha altres èquids com el ruc o ase de raça autòctona catalana, amb els quals han començat a sorgir alguns projectes vinculats a la seva recuperació i promoció.

El cavall és un mamífer herbívor de la família dels èquids, de l'ordre dels perissodàctils (nombre de dits imparell acabats en peülla). Forma part de la família dels èquids conjuntament amb l'ase i les zebres.

El seu nom científic o llatí més popularment utilitzat és *Equus caballus* fent referència al cavall domèstic. Cal tenir en compte però que alguns científics prefereixen anomenar-lo *Equus ferus caballus* fent referència al cavall salvatge originari.

CARACTERÍSTIQUES I FISIOLOGIA

El cavall és un mamífer adaptat de constitució mitjana, gran o petita (en el cas d'alguns ponis) de constitució àgil i forta alhora. Al ser un herbívor la seva supervivència en estat natural passa per l'adaptació al medi on es troba i per la rapidesa de la seva fugida davant dels depredadors ja que no posseeix sistemes de defensa natural (com poden ser les banyes en altres herbívors).

És un animal amb una gran capacitat d'adaptació a medis molts diversos entre els que podem trobar les planures, les muntanyes, els aiguamolls, etc i climes secs i calorosos fins a climes molt plujosos i freds.

Imatge: Centre Hípic Garrotxa

L'*Equus caballus* té unes extremitats llargues, aptes per a córrer i els peus (un dit) recobert per la peül·la o casc. Té un cap gros i un coll llarg i musculat, a la part superior hi té les orelles de petites dimensions (en comparació amb la resta del cap). La seva alçada mesurada des del peu fins a la creu pot variar considerablement depenent de la raça, tot i així les alçades poden oscil·lar entre els 142 cms fins als 183 cms amb un pes de 380 fins 1.000kgs. Els cavalls de menys de 142 cms, són anomenats ponis.

Tot i així cal remarcar que existeixen cavalls que poden superar els 2 metres i alguns ponis nans de no arribin als 50 cms d'alçada.

Tenen entre 36-40 dents entre incisius i molars adaptats a triar, mossegar i arrencar herba i vegetació (tot i no ser rumiants). Tenen un aparell digestiu amb uns intestins llargs per afavorir l'absorció dels nutrients vegetals. Associats a l'aparell digestiu els animals estabulats poden presentar i presenten en alguns casos problemes comuns de còlics, ja que la seva fisiologia no els permet regurgitar el menjar.

L'esperança de vida d'un cavall és d'entre 20 i 40 anys en captivitat i d'uns 25 anys en llibertat. D'altra banda l'esperança de vida d'un poni pot arribar als 45 anys de vida.

És considera adult un exemplar a partir dels 4 anys, abans es considerat poltre o pollí. La gestació dura uns 11 mesos i pareixen habitualment un únic descendent.

Poden tenir diferents maneres de desplaçar-se anomenades aires en equitació. Aquests aires són: el pas, el trot i el galop i van de menor a major velocitat de 6 km/h fins a 65 km/h (la màxima velocitat que pot aconseguir a galop).

Existeixen diversos pelatges o colors de capa, anomenats de maneres molt diverses, existint unes capes principals: alazán, falb-crema, palomino, falb-dun, crema, negre, castany-pearl, etc.

Els cavalls són animals gregaris i sociables que en condicions naturals viuen en grups, on l'euga de més edat és la responsable del guiatge del grup.

La protecció del grup corre a càrrec del mascle alfa o líder que s'encarrega també de l'aparellament amb les eugues del grup. Així el grup manté una jerarquia i estructura social.

TIPOLOGIES DE CAVALLS I RACES

Hi ha diverses classificacions segons la tipologia o raça dels cavalls així existeixen diverses tipus divisions segons el seu temperament, segons la seva aptitud (des del punt de vista de l'home) i segons la seva raça.

Segons el seu temperament els cavalls es classifiquen en tres tipus:

Cavalls de sang calenta (d'esport o lleugers): és el nom que reben els cavalls de gran rendiment (normalment pura sang o amb una part de pura sang). Normalment s'utilitzen en el món esportiu, tenen un temperament enèrgic, emprenedor i també alerta. Exemples: pura sang anglès i pura sang àrab.

Cavalls de sang tèbia o warmblood: són el resultat del creuament de cavalls de sang calenta i sang freda. Acostumen a ser tranquils i dòcils però també àgils. Exemples: hannoverià i westfalià.

Cavalls de sang freda (pesats): són els cavalls forts i pesats que no tenen sang calenta o "noble". Tenen un temperament tranquil i s'utilitzen o s'han utilitzat històricament en les feines agrícoles i de treball al camp i de tir. Actualment són destinats a carn però també a les teràpies assistides amb cavall pel seu bon tarannà i docilitat.

Segons la seva aptitud:

Cavalls de sella:

Són cavalls amb la creu alta, prominent o pronunciada. Tenen bona inclinació d'espatlles, peus sòlids i profunditat de pit.

Cavalls d'arnès:

Són cavalls amb la creu baixa, espatlles fortes i extremitats curtes i fortes.

Cavalls de carruatge:

Són cavalls amb el coll molt musculat, de creu baixa, llarg dors i amb potes fortes i curtes per al tir.

Cavalls d'aiguamolls:

La característica principal d'aquests tipus de cavalls és l'amplada dels seus peus.

Cavalls de muntanya:

Són cavalls amb gran capacitat i habilitat de desplaçament per terrenys abruptes. Tenen un pas segur i pèl espès i arissat per a la protecció contra el fred a l'hivern.

Al món existeixen més de **160 races de cavalls diferents**, entenent per raça, una població relativament homogènia d'individus amb caràcters propis que transmeten els trets principals d'uns als altres de manera similar. Les races poden ser condicionades per les condicions i circumstàncies naturals però també per la selecció efectuada per l'home durant anys.

A continuació es recullen algunes de les races que es poden trobar a Catalunya amb major o menor presència.

CAVALLS DEDICATS A LA PRÀCTICA ESPORTIVA:

Pura Raça Español (PRE):

Antigament també anomenat cavall andalús. El seu origen és incert, per una banda es pensa que pot descendir de l'*Equus ibericus* que van trobar els romans a la península al 218 a.C., per altra que pot descendir del cavall berberisc i àrab, introduïts en l'època de la invasió musulmana a la península i finalment pels cartaginesos abans de l'arribada dels romans.

La raça com a tal es creu que va ser creada per encàrrec de Felip II a les Reials Cavalleries de Córdoba a partir de 1567 a través d'eugues autòctones seleccionades amb creuaments amb altres races d'altres orígens.

Es pensa que la raça PRE va ser l'origen d'altres races com per exemple dels Mustang i Appaloosa d'U.S.A. entre d'altres durant la descoberta d'Amèrica.

Posteriorment ja l'any 1912 es crea per l'Ordre Reial el registre de cavalls i eugues PRE.

El cavall PRE és lleuger, de quaters posteriors potents, coll fort i arquejat, crin llarga i ondulada, espatlles fortes i caigudes i cos compacte. El seu caràcter es defineix com a dòcil i noble.

Aquesta raça té associada a ella més de 25 associacions de criadors a l'Estat espanyol, una d'elles a Catalunya.

L'any 2001 hi havia segons el Servicio de Cría Caballar 123.750 animals PRE a tot el món (nascuts en 34 països diferents).

És la raça de cavall més estesa a l'Estat espanyol.

La comunitat autònoma amb més presència de PRE és Andalusia amb gairebé 36.000 caps. Després d'Andalusia, Catalunya és el país amb major presència de PRE amb 7.000 caps.

Pura Sang Àrab (PRÀ):

Tot i el seu origen incert és considerada una de les races més antigues que existeixen.

És un cavall àgil, lleuger i resistent, té cap petit, cua fina i sedosa, quaters posteriors potents, dors curt i creu ben definida. Oscil·la entre eñs 1,48 i 1,52 mestres d'alçada.

Pura Sang Anglès (Thoroughbred)

És la raça de cavalls creada a Anglaterra al segle XVIII pel creuament de tres races de cavalls diferents (turc, àrab i berber) amb eugues angleses.

És un animal de grans dimensions entre 1,60 i 1,65 metres, de quaters potents i cap petit.

Aquesta raça ha estat destinada a les carreres de cavalls principalment.

Hispano-àrab

És la barreja o creuament entre cavall espanyol o PRE i els cavalls àrabs.

Caballo Deporte Español (CDE)

És el resultat del creuament de diferents races de cavalls destinades a la pràctica eqüestre i que són inscrits com a animals CDE al llibre genealògic o al registre de la pròpia raça.

Appaloosa:

Raça d'origen U.S.A associada als amerindis Nez Percé. És característic per les seves taques "motejades", crin curta i poc espessa, ull amb escleròtica blanca.

Hannoverià:

Cavall originari de la regió de Hannover a Alemanya. És lleuger, cos compacte i voluminós, coll llarg, creu ben definida, dors fort i quaters posteriors potents. És una raça molt polivalent.

Lipizzaner o lipizzano:

Cavall d'origen Eslovè de potes curtes i fortes, coll curt, cos voluminós i de capa "o pelatge tord".

Mustang:

Cavall d'origen nord americà, àgil, resistent i molt ràpid. Extremitats sòlides i espatlles fortes, coll gran.

Tot i el seu origen nord americà provenen dels cavalls dels conqueridors espanyols assilvestrats i que van ser molt preuats pels amerindis. Actualment es consideren una espècie protegida a U.S.A.

Quater Horse

És el cavall associat a la cavalleria lleugera dels Estats Units. És un cavall àgil i ràpid de morro petit, cap curt i ample i creu ben definida, té els quaters posteriors forts.

CAVALLS DE TIR

Frisó:

Raça pesada d'origen holandès, cap llarg, orelles petites, coll arquejat, capa sempre negra, cos compacte i fort de constitució robusta i extremitats curtes i fortes, crinera espessa i abundant.

Bretó:

Cavall de tir d'origen Francès destinat a les feines del camp principalment. Té uns quaters posteriors forts, coll potent i arquejat, perfil del cap recte, pit ample i potent, extremitats curtes i fortes i suaus pèls a les extremitats.

Perxeró:

Cavall propi de la regió de Normandia a França. És una raça pesada amb extremitats molt separades del pit que esdevé ample i potent, front estret, coll potent i arquejat, crinera llarga i espessa i de quaters posteriors potents.

La seva alçada va dels 1,70 als 1,96 metres.

Cavall Pirinenc Català:

Cavall autòcton català d'aptitud càrnia principalment i per activitats lúdiques de manera secundària. És un raça rústica adaptada a l'alta muntanya dels Pirineus. Antigament anomenat cavall hispà-bretó. A Catalunya existeix la Federació del cavall pirinenc català que agrupa 7 associacions per al foment d'aquesta raça.

PONIS

Haflinger o Edelweis:

Poni de 1,35 m d'origen tirolès austríac, fort i musculós, dors llarg, ulls grans, narius amples, cap amb pelatge palomino, crin i cua rossa amb cua espessa i arriçada.

Islandès:

Poni 1,25 i 1,34 m d'origen Islàndia, cos curt i robust, musculós i fort, coll recte i cua i crinera espessa i abundant.

Shetland:

Poni de 1,01m originari de les illes Shetland (Escòcia), coll ample i musculós, pit ample, pelatge abundant a l'hivern, cua i crinera espesses, natges molt desenvolupades, dors curt i cos ample.

Connemara:

Poni de 1,32-1,44m d'origen Irlandès. Cap petit, coll arquejat, cos massís i extremitats curtes i fortes.

4.2. ORGANITZACIÓ, REGULACIÓ I ESTRUCTURA

El sector equí a Catalunya és un sector heterogeni, poc estructurat, complex per la diversitat d'interessos i usos vinculats al món dels èquids, atomitzat i difícil de quantificar i avaluar.

Tot i així alhora és un sector amb un gran potencial encara per desenvolupar en diferents àmbits, especialment en la vessant d'oci o lleure.

Una petita mostra de l'heterogeneïtat és el mapa conceptual segons el tipus d'explotacions equines (veure apartat 3.1.). Aquesta característica intrínseca actualment del sector comporta alhora una complexa organització i estructura.

Les vessants estudiades i analitzades en aquesta diagnosi: vessant esportiva, vessant social (hipoteràpia i teràpies i activitats assistides amb cavalls) i vessant del turisme eqüestre, es troben a cavall de diverses institucions o organismes de la Generalitat de Catalunya (s'ha inclòs una part de la vessant formativa), sent cinc els principals tot i d'existir-ne d'altres implicades de manera secundària. Veure apartat Agents del sector.

- Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació
- Departament d'Empresa i Coneixement a través de l'Agència Catalana de Turisme
- Departament de Presidència a través de la Secretaria General de l'Esport
- Departament d'Ensenyament
- Departament de Salut

En paral·lel el sector també s'organitza àmpliament a nivell associatiu i de Federacions destacant la Federació Catalana d'Hípica (FCH) en la vessant esportiva, ja que aglutina una part destacable del sector. També són remarcables les diverses i nombroses associacions on s'inclouen les de defensa i foment de determinades races d'èquids, els amics del cavall, les associacions de defensa i rehabilitació d'equins i les associacions i fundacions més centrades al desenvolupament de la vessant social i terapèutica dels cavalls entre d'altres.

El sector del cavall d'oci, es troba principalment regulat per la normativa a tres escales o nivells: europea, espanyola i catalana i en diferents àmbits. (mètode d'identificació d'èquids, ordenació de les explotacions ramaderes, benestar animal, sanitat animal i normativa ambiental).

En el present estudi ens centrarem en la normativa que inclou de manera específica la regulació i ordenació dels equins a Catalunya.

Taula 3: Normativa aplicable als èquids de Catalunya

ESCALA	NORMATIVA	TÍTOL	INCÍS
Europea	Reglament d'Execució (UE) 2015/262 de la Comissió, de 17 de febrer de 2015	Mètodes d'identificació dels èquids (Reglament del Passaport Equí)	Derogació Reglament (CE) nº 504/2008 amb efecte a partir de l'1 de gener de 2016
Espanyola	Ley 8/2003, de 24 d'abril	Sanitat Animal	Derogació Ley de Epizootias de 20 de desembre de 1952

			Ley 26/2001 de 27 de desembre entre altres articles d'altres lleis
Espanyola	Real Decreto 348/2000, de 10 de març	Protecció dels animals a les explotacions ramaderes. Benestar animal	És transposició de la Directiva 98/58/CE del Consell de 20 de juliol de 1998
Catalana	Llei 20/2009, de 4 de desembre	Prevençió i control ambiental de les activitats	Derogació de la Llei 3/1998 de 27 de febrer
Catalana	Decret 40/2014, de 25 de març	Ordenació d'Explotacions ramaderes	Derogació Decret 61/1994, de 22 de febrer

Cal destacar que és competència exclusiva de la Generalitat de Catalunya, tal i com recull l'article 116.1 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, les competències en matèria d'agricultura, ramaderia i aprofitaments forestals i per tant, la regulació genèrica del sector equí a Catalunya. Aquesta gestió i aplicació de la normativa depèn del Departament d'Agricultura Ramaderia Pesca i Alimentació.

És necessari també tenir en compte que pot o no existir normativa específica a nivell municipal fent referència al pas dels èquids pel terme i a l'obligació dels propietaris a recollir les seves femtes, especialment en el municipis turístics.

A continuació es descriuen breument les normatives:

Reglament d'Execució (UE) 2015/262 de la Comissió, de 17 de febrer de 2015 que estableix normes amb arranament a les Directives 90/427/CEE i 2009/156/CE del Consell pel que respecta als mètodes d'identificació dels èquids (Reglament del Passaport Equí)

El context d'aquest Reglament té en compte que les investigacions realitzades pels Estats membres han demostrat que el document d'identificació és objecte de frau significatiu. El risc radica en la reintroducció il·legal a la cadena alimentària d'èquids exclosos del sacrifici pel consum humà i tractats amb medicaments no autoritzats, en animals destinats al consum humà. La manca d'alternatives a animals que havien estat exclosos del sacrifici per aquest consum, ha generat que alguns d'ells quedin desatesos i abandonats amb greus conseqüències. Aquesta situació a més a més s'ha vist agreujada per la situació econòmica actual. Alguns Estats membres fins i tot han posat en marxa programes per al sacrifici d'aquests èquids "sobrants".

La normativa diferencia entre **èquids registrats**, que són els inscrits o que s'han d'inscriure en un registre oficial gestionat per una organització o una associació autoritzada per l'Estat membre, i els **èquids de cria i renda**, que són la resta; és a dir, els animals no inscrits o obligats a inscriure, fins ara, en registres establerts oficialment.

D'aquesta manera a trets generals els èquids classificats de cria i de renda queden exclosos del sacrifici per al consum humà a priori.

Els organismes responsables de la identificació en el cas d'èquids registrats són: l'associació encarregada de la gestió i control del llibre genealògic de la raça.

En el cas d'èquids de cria i renda: l'autoritat competent de la Comunitat Autònoma on radiqui l'explotació de naixement de l'èquid o l'organisme

designat per aquesta. Per tant, per a èquids de cria i renda nascuts a Catalunya serà el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació (el Departament, en endavant).

D'altra banda cal destacar que els èquids d'oci o lleure no són considerats animals de companyia com algunes associacions o propietaris reclamen des de fa anys.

El present Reglament (UE) 2015/262 considera que, donades les anteriors Directives i Reglaments que obliguen als Estats membres a vetllar per tal de que els èquids registrats que es traslladin vagin acompanyats d'un document d'identificació expedit per les organitzacions de cria o les associacions de criadors, determina que es necessari revisar el sistema de la Unió per a la identificació dels èquids amb la fi de garantir que, a més de segura, sigui fàcil d'utilitzar.

Així s'estableix que els èquids nascuts a la Unió Europea i els despatxats a lliure pràctica a la Unió amb la conformitat del règim de duanes tindran els següents elements per a la seva identificació:

Un document d'identificació permanent i únic propietat de l'organisme que expedeix i que conté: una ressenya de text que descriu l'animal i els seus trets, una ressenya gràfica i un espai per a les entrades autoritzades que descriu les modificacions realitzades

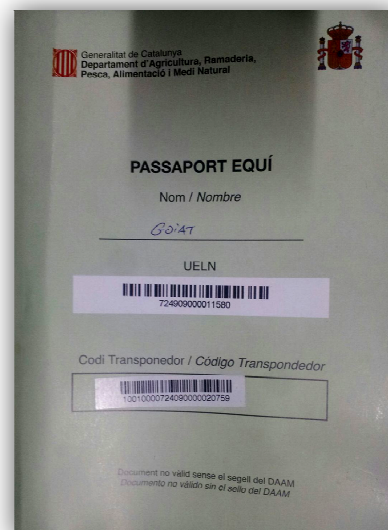
Un mètode de verificació de la identitat

Una base de dades en la que es registrin les dades identificatives de l'animal equí per al que s'ha expedit el document d'identificació i del propietari o posseïdor que ha presentat la sol·licitud de document d'identificació, i que al mateix temps, assigna a l'animal el número permanent únic.

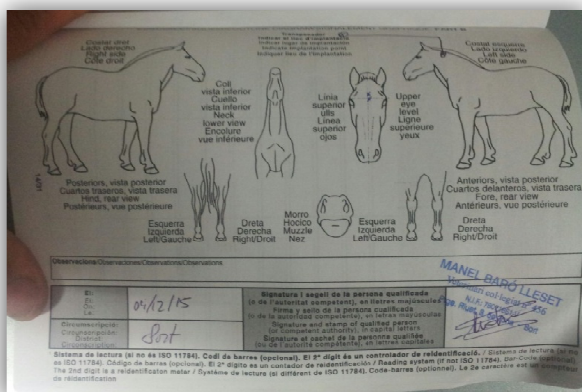
Una base de dades central que els Estats membres han de crear amb la finalitat del compliment del present Reglament.

Així els documents vàlids per a la identificació individual dels èquids són:

El passaport o document d'identificació equina que és l'element d'identificació d'un èquid, que conté totes les dades referents a l'animal. Ha de ser compatible amb el **UELN** (universal equine life number= número equí permanent universal).

Fotografia facilitada i realitzada per Víctor Fabró

Fotografia facilitada i realitzada per Víctor Fabró

El xip o el transponedor injectable, que serà el mètode de marcatge que garanteixi un vincle inequívoc entre l'animal i el seu passaport.

La ressenya gràfica, aquest document conjuntament amb els altres dos configuren la identificació d'un èquid.

A Catalunya la base de dades informatitzada i interrelacionada que conté les dades dels animals identificats, i els organismes emissors dels passaports, s'enregistren a la base de dades catalana anomenada **SIR** (Sistema d'Informació Ramadera Telemàtica), la qual està connectada amb la base de dades de l'Estat espanyol RIIA (Registro de Identificación Individual de Animales), que alhora està integrat al SITRAN (Sistema Integral de Trazabilidad Animal).

Ley 8/2003, de 24 d'abril, de Sanitat Animal

Aquesta Llei té el caràcter de normativa bàsica i s'elabora i aprova en el context d'importants canvis socio-polítics, econòmics i tecnològics dels darrers anys, la competència de les comunitats autònomes en matèria de ramaderia, la incorporació de l'Estat espanyol a la UE, la desaparició de fronteres internes entre els Estats membres comunitaris i l'augment del risc de difusió de malalties infeccioses, i la necessitat de disposar d'explotacions ramaderes l'activitat de les quals sigui respectuosa amb el medi ambient i l'entorn natural (correcta gestió dels residus).

La Sanitat Animal tal i com identifica la Llei s'entén com un factor clau per al desenvolupament de la ramaderia, i és considerada de vital importància tant per a l'economia nacional com per a la sanitat pública per la possible transmissió de malalties dels animals als humans.

La Llei 8/2003 conté 106 articles i 7 títols que fan referència a: disposicions generals, prevenció de les malalties dels animals, intercanvis amb països tercers, lluita, control i eradicació de les malalties dels animals, Comitè Nacional del Sistema d'Alerta Sanitària Veterinària, Laboratoris, Organització sanitària sectorial, Agrupacions de defensa sanitària ramadera, qualificació sanitària, ordenació sanitària del mercat dels animals i el seu transport, medicaments veterinaris, productes per a l'alimentació animal, inspeccions, infraccions i sancions.

Cal destacar que aquesta normativa és aplicable a tots els animals, les explotacions, les pastures i els cultius.

Totes les persones estan obligades a comunicar a l'autoritat de manera immediata, tots els focus dels que tingui coneixement de malalties de caràcter epizoòtic (malaltia infecte-contagiosa dels animals que determina un augment notable i relativament ràpid del nombre de casos a la regió o territori determinats), i tots aquells casos que suposin una sospita de risc i greu perill per la salut humana.

Els propietaris o responsables dels animals han de vigilar als animals, tenir-los identificats correctament, han d'aplicar totes les mesures sanitàries, facilitar informació requerida per l'autoritat competent, procedir a l'eliminació i destrucció dels cadàvers dels animals tal i com estableix la normativa aplicable en cada cas, no abandonar els animals i complir les obligacions relatives als medicaments veterinaris entre d'altres.

Aquesta Llei també fa referència als requisits dels mitjans de transport, a la certificació oficial de moviment i al funcionament de certàmens.

A Catalunya un cop identificat l'èquid correctament, aquest es pot moure pel territori català amb tota la seva documentació sense cap document addicional, sempre i quan les condicions sanitàries de l'espècie i de cada moment ho permetin.

D'altra banda per a la seva **mobilitat entre diferents Comunitats Autònomes és necessari el passaport i el CSM (Certificat Sanitari de Moviment)**, que ha d'autoritzar un veterinari oficial prèviament.

Finalment per a la mobilitat **entre països membres de la Unió Europea és necessari el passaport i el Certificat Intracomunitari.**

Fora de la Unió Europea cal el passaport i un Certificat d'Exportació que expedeixen els SVO (Serveis Veterinaris Oficinals de Salud Pública) del Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente.

Pel que fa al funcionament dels certàmens només s'admetrà l'entrada i sortida dels animals correctament identificats i documentats, després d'haver estat inspeccionats pel veterinari oficial; hauran de reflectir-se en un registre les explotacions d'origen i el seu destí, el nombre d'animals i espècie, la seva identificació individual i les dades de les certificacions sanitàries que els acompanyen.

Real Decreto 348/2000, de 10 de març pel que s'incorpora l'ordenament jurídic de la Directiva 98/58/CE, relativa a la protecció dels animals a les explotacions ramaderes

Donada la Directiva europea 98/58/CE, el govern Espanyol elabora aquest Reial Decret amb caràcter de normativa bàsica, que recull les normes mínimes sobre la protecció dels animals a les explotacions ramaderes.

Amb aquesta normativa es pretén a més de la protecció dels animals a les explotacions, evitar distorsions en el desenvolupament de la producció i propiciar el bon funcionament del mercat dels animals.

L'àmbit d'aplicació fa referència als animals de granja quedant exclosos els animals que viuen al medi natural i aquells animals destinats a participar en competicions, exposicions o actes o activitats culturals o esportius, entre d'altres. En el cas de competicions i certàmens, en determinats moments alguns dels èquids d'oci assisteixen a competicions esportives i/o concursos morfològics, etc., amb major i/o menor regularitat i queden exclosos d'aquesta normativa en aquests espais.

Els propietaris i criadors, segons aquest Decret, tenen l'obligació de prendre les mesures adequades pel benestar dels animals per tal de que no pateixin dolors ni danys inútils. Les condicions en les que es crien han de tenir en compte la seva espècie, el seu grau d'adaptació i domesticació, les seves necessitats fisiològiques i etològiques d'acord amb la ciència adquirida i els coneixements científics.

És competència exclusiva de l'Estat en matèria de bases i coordinació de la planificació en general de l'activitat econòmica, i en matèria de bases i coordinació general de la sanitat.

L'Annex també detalla que els animals seran cuidats per un número suficient de personal que tingui la capacitat, els coneixements i la competència professional necessària.

Es concreta tanmateix que els animals dels quals el seu benestar depengui de l'atenció humana, siguin inspeccionats un cop al dia com a mínim i en el cas d'animals criats en altres sistemes, que siguin inspeccionats a intervals suficients per evitar qualsevol patiment. També es tindrà la llum apropiada i si un animal està malalt o ferit caldrà donar-li el tractament adequat i en el cas de no respondre al tractament, es consultarà al veterinari ràpidament. Si els animals estan malalts també s'aïllaran a espais adequats. El propietari o criador, a més a més, ha de registrar el tractament donat a l'animal en el que s'indiqui el tractament mèdic específic subministrat.

Pel que fa a la llibertat de moviments, no es limitarà el moviment propi dels animals de manera que els ocasioni patiment o danys innecessaris.

Quan els animals estiguin lligats de manera continuada o regularment, se'ls proporcionarà un espai adequat a les seves necessitats fisiològiques i etològiques.

Els materials utilitzats per a construcció d'estables no hauran de ser perjudicials pels animals i hauran de poder-se netejar i desinfectar a fons. La circulació de l'aire, el nivell de pols, la temperatura, la humitat relativa de l'aire i la concentració de gasos, s'han de mantenir dins dels límits que no siguin perjudicials pels animals. Els animals tampoc podran estar en obscuritat permanent ni en exposició ininterrompuda de llum artificial.

En el cas dels animals amb maneig extensiu o semiextensiu el ramader haurà de donar protecció a les inclemències del temps, els depredadors i el risc de malalties.

Finalment els animals hauran de rebre una alimentació sana i adequada a la seva edat i espècie i en suficient quantitat per mantenir el seu bon estat de salut i satisfer les seves necessitats de nutrició. Es prohibeix l'ús de determinades substàncies d'efecte hormonal i tireostàtics i substàncies B-agonistas d'ús en la cria del ramat.

Llei 20/2009 de prevenció i control ambiental de les activitats

Aquesta Llei s'aprova davant la necessitat d'avaluar les conseqüències ambientals de les decisions polítiques, les infraestructures o les activitats econòmiques assumides pel context europeu.

La Llei es centra en l'avaluació ambiental de les activitats econòmiques públiques i privades que es desenvolupen a Catalunya.

Les finalitats de la Llei són:

- Assolir un nivell alt de protecció per les persones i el medi ambient per garantir-ne la qualitat de vida.
- Afavorir el desenvolupament sostenible mitjançant un sistema d'intervenció administratiu ambiental que harmonitzi el desenvolupament econòmic i social amb la protecció del medi ambient.
- Contribuir a fer efectiu els criteris d'eficàcia i servei a la ciutadania.

-
- **Facilitar l'acció de les activitats productives d'una manera respectuosa amb la protecció del medi ambient.**

Les competències sectorials en matèria ambiental són competència estricta dels Ajuntaments, l'Administració de la Generalitat de Catalunya per la seva part, és l'encarregada de determinar la normativa específica aplicable i la responsable d'emetre els informes perceptius.

La Llei també inclou un **Article específic per a les explotacions ramaderes, l'Article 67**, que concreta que les explotacions incloses a l'Annex I i II tenen les següents especificitats: les sol·licituds de llicències i autoritzacions ambientals han d'aportar el pla de gestió de dejeccions ramaderes de l'explotació; les prescripcions sobre la gestió i el control de les dejeccions ramaderes i dels residus s'han d'adequar a les particularitats que resulten de les pràctiques de gestió, de la capacitat de l'explotació, de l'espècie animal allotjada i de l'emplaçament. L'Òrgan encarregat de vetllar pel compliment i amb funció d'inspecció és el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació.

D'altra banda també es contempla que les activitat ramaderes incloses a l'Annex III, subjectes al règim de comunicació han de presentar: una memòria bàsica del projecte amb memòria ambiental inclosa, i la certificació del Director/a de l'execució del projecte. En el cas de que l'explotació es trobi en un Espai Natural Protegit caldrà una avaluació d'impacte ambiental.

Tal i com s'ha citat en els Annexos de la Llei es llisten les activitats sotmeses a diferents règims d'intervenció. En el cas de les explotacions ramaderes d'èquids cal fixar-se en l'Annex II i III.

L'annex II recull les activitats agroindustrials i ramaderes que estan sotmeses a **règim de Llicència ambiental quan:**

Siguin instal·lacions per a la cria intensiva **d'equins amb una capacitat per sobre dels 50 caps de bestiar.**

Siguin instal·lacions ramaderes de cria semiintensiva, entenent com a tal el sistema en què l'alimentació es fa fonamentalment en pastura, però els animals estan estabulats durant un cert període de l'any, normalment l'hivern, o durant la nit. La capacitat d'aquestes explotacions a l'efecte de classificar-les en cada un dels annexos es calcula proporcionalment als períodes en què els animals romanen a les instal·lacions, d'una manera genèrica, equival al 33% de la capacitat de les instal·lacions de cria intensiva.

S'entén per **Règim de Llicència ambiental o Autorització ambiental**, la resolució de l'òrgan ambiental competent en matèria de medi ambient o de l'ens local corresponent per mitjà de la qual s'autoritza una activitat determinada o diverses activitats i les instal·lacions o part de les instal·lacions que ocupen, ubicades en un mateix centre o en un mateix establiment i que pertanyen a la mateixa persona o empresa titulars, amb subjecció a les condicions necessàries per a garantir el compliment dels objectius i les disposicions d'aquesta Llei.

L'annex III recull les activitats agroindustrials i ramaderes que estan sotmeses a **règim de comunicació ambiental** quan:

Siguin instal·lacions per a la cria intensiva **que disposin de places d'equí per sobre de 5 fins a 50.**

Siguin instal·lacions ramaderes de cria semiintensiva, entenent com a tal el sistema en què l'alimentació es fa fonamentalment en pastura, però els animals estan estabulats durant un cert període de l'any, normalment l'hivern, o durant la nit. La capacitat d'aquestes explotacions a l'efecte de classificar-les en cada un dels annexos es calcula proporcionalment als períodes en què els animals romanen a les instal·lacions, d'una manera genèrica, equival al 33% de la capacitat de les instal·lacions de cria intensiva.

S'entén com a **Règim de comunicació ambiental**, la comunicació presentada a l'Ajuntament amb la documentació corresponent que estableix la Llei i el desplegament reglamentari que acredita el compliment del règim d'intervenció ambiental d'aquestes activitats.

Les explotacions ramaderes amb una **capacitat de 0 a 5 equins** són considerades **explotacions de petita capacitat o d'autoconsum**, tal i com recull el Decret 40/2014, i per tant, estan excloses del règim de llicència ambiental o comunicació ambiental.

Aquest és el cas habitual dels propietaris d'equins que tenen fins a 5 cavalls d'oci a la seva finca i en fan un ús lúdic particular. Tot i així per tal d'evitar problemàtiques d'animals en espais on no ho permet la normativa municipal, les Oficines del DARP corresponents, notifiquen a l'Ajuntament la petició de registre quedant així registrada. Finalment alguns Ajuntaments demanen als sol·licitants la presentació de comunicació ambiental. **Decret 40/2014 de 25 de març d'ordenació de les explotacions ramaderes**

Davant la dispersió normativa respecte a les explotacions ramaderes fins a la data, aquest Decret determina i caracteritza els requisits que han de complir les explotacions ramaderes, la seva ordenació i el desenvolupament del Registre d'Explotacions Ramaderes (REGA, en endavant).

Aquesta disposició desenvolupa així una normativa general per a les explotacions i també una específica en funció de l'espècie. En el cas dels èquids la normativa específica per a aquests animals es troba desenvolupada a l'Annex 7 del mateix document.

El Decret conté cinc disposicions addicionals, sis disposicions transitòries, una derogatòria i una disposició final.

L'objecte del Decret és:

- Establir els requisits que han de complir les explotacions ramaderes
- Establir el règim d'autorització o comunicació de l'inici de l'activitat ramadera i inscripció al Registre
- Regular el REGA
- Regular el Directori d'operadors en el sector de la ramaderia
- Determinar el règim d'inspecció i sancionador en l'àmbit de les explotacions ramaderes.

L'àmbit d'aplicació s'estén també a les explotacions d'èquids, les instal·lacions per a la pràctica eqüestre, les instal·lacions d'èquids d'oci i a les empreses integradores de l'àmbit territorial de Catalunya entre d'altres.

Cal tenir en compte que el Decret entén com a animal de producció tots els èquids que puguin tenir finalitat d'oci entre d'altres, i per explotació ramadera, el conjunt d'animals de producció, instal·lacions o construccions i altres béns i drets organitzats empresarialment pel seu titular per a la producció ramadera.

D'altra banda s'entén per explotació de producció i/o reproducció: l'explotació ramadera que manté i cria els animals primordialment amb finalitat lucrativa i de comercialització de les seves produccions.

En el cas dels **centres hípics i clubs eqüestres** són considerades (entre d'altres), com a **Explotacions Especials** ja que en alguns casos no constitueixen una explotació ramadera en sí mateixa però, atesa la seva activitat s'han d'inscriure al REGA.

La normativa específica de les **Explotacions especials** defineix: són les instal·lacions que allotgen animals de producció, normalment de forma temporal, o material genètic, però que en sí mateixes no constitueixen una explotació ramadera i que atesa la seva activitat s'han d'inscriure en el Registre oficial d'explotacions ramaderes.

Són explotacions especials: instal·lacions de concentració d'animals a excepció dels operadors comercials sense instal·lacions d'allotjament d'animals, els centres de recollida, emmagatzematge de material genètic, **les instal·lacions per a l'ensinistrament i la pràctica eqüestre i les instal·lacions d'èquids d'oci.**

Si bé és cert que qualsevol persona o empresa o club hípic o centre eqüestre són considerades Explotacions Especials, segueixen la normativa de les explotacions ramaderes convencionals i algunes d'elles en funció dels seus serveis, també esdevenen explotacions de producció i/o reproducció quan crien i venen èquids com a activitat complementària.

A més a més de la tipologia d'explotacions també es classifiquen les explotacions en: intensiva, extensiva, semiintensiva i d'autoconsum en funció d'on es troben allotjats els animals i si la seva alimentació es realitza de manera permanent a les instal·lacions, o bé a l'exterior mitjançant el pasturatge.

En el cas dels clubs d'hípica i centres eqüestres trobem les 4 tipologies d'explotacions, sent les intensives les més properes als grans nuclis urbans i sent gradualment més semiintensives i extensives quan més allunyades d'aquests nuclis i per tant, més comunes a les zones rurals.

En el cas de les explotacions d'autoconsum són explotacions equines de petita capacitat, en la que els èquids són "utilitzats" per a satisfer les necessitats del titular de l'explotació i no superen els 5 cavalls amb finalitats de lleure.

D'aquesta manera totes les explotacions ramaderes o explotacions especials d'equins com s'ha comentat anteriorment, segueixen els requisits generals que han de complir les explotacions ramaderes i a més a més les condicions adequades amb relació als Èquids (Annex 7 del Decret d'Ordenació de les Explotacions Equines), que fan referència a la seva capacitat, les necessitats exigides respecte a la superfície disponible, la temperatura ambiental, la ventilació, la humitat i d'altres, d'acord amb el maneig funcional dels animals, els aliments i les dejeccions.

Equivalència en UB (Unitats de Bestiar) de les diferents espècies i tipus d'animals (Taula extreta de l'Annex 2 del Decret 40/2014 de 25 de març)

Taula 4: Tipus de bestiar i UBM

Tipus de bestiar	Fase productiva	UB/Plaça
Èquids*	Bestiar equí adult	0,80
	Bestiar equí cria	0,12
	Bestiar equí engreix	0,34
	Bestiar equí reproducció	0,57

*S'entén per èquids: cavalls, ase, mul i zebres

En aquest apartat només s'analitzen aquells punts de l'Annex 7 referents als animals d'oci i de lleure que s'han considerat rellevants (s'han exclòs les explotacions d'èquids per a carn i engreix), tot i destacar que existeixen Articles del Decret comuns que afecten a totes les espècies d'animals, inclosos els èquids i que no han estat analitzades.

Taula 5: Relació de tipologia d'equins segons la seva fase vital

Eugues	Femelles reproductores de més de 36 mesos
Sementals	Mascles reproductors de més de 36 mesos
Cria	Animals de menys de 6 mesos
Reposició	Animals de 6 mesos fins als 36 mesos
Altres equins	Animals de més de 6 mesos no reproductors

Les explotacions dels èquids d'oci segons la seva classificació zootècnica poden ser:

- **Explotacions de reproducció per a sella:** aquelles que mantenen i crien femelles de raça de sella per a la seva reproducció.
- **Explotacions de reproducció mixta:** aquelles que mantenen i crien animals femelles de raça càrnia i de raça de sella per a la seva reproducció.
- **Explotacions de reproducció per a la producció de llet:** són explotacions que es dediquen primordialment a la producció de llet o productes lactis i que comercialitzen la major part d'aquesta llet.

D'altra banda també s'inclouen separadament:

- **Explotacions especials per a l'ensinistrament i la pràctica eqüestre:** instal·lacions en què es mantenen animals amb caràcter permanent o no, amb finalitats de formació o d'esbarjo.
- **Explotacions especials d'oci:** aquella dedicada al manteniment d'èquids per un particular.

Pel que fa a les condicions d'ubicació, les explotacions equines que inicien la seva activitat amb posterioritat a aquest Decret, han de respectar una distància de 100 metres a altres explotacions equines existents sempre que siguin de tipus intensiu.

Les infraestructures que allotgen bestiar equí han de disposar de sistemes per a reduir o controlar l'entrada d'animals que puguin suposar transmissió de malalties a l'explotació; disposar d'un sistema que asseguri el correcte desinfectat de les rodes dels vehicles als accessos en el cas de les explotacions intensives.

El Decret també inclou un Annex 10 que regulen les fires, certàmens i/o concentracions d'animals, les parades de sementals equines, llocs de control, etc.

Finalment cal comentar que per a l'inici de l'activitat en explotacions especials d'èquids cal seguir la normativa general per tal de sol·licitar i obtenir l'autorització d'inici de l'activitat ramadera i el codi REGA corresponent. Aquests tràmits es realitzen a l'Oficina Comarcal del DARP corresponent al territori on s'ubica o es vol ubicar l'explotació.

4.3. Les dades

EVOLUCIÓ HISTÒRICA

L'evolució històrica de les dades del nombre d'equins reflecteix la cultura i l'ús dels èquids per part de l'home al llarg dels anys i la història.

Tal i com s'ha comentat al punt 4.1, antigament els cavalls estaven lligats a la guerra (com a defensa i atac) i també al món agrari on el cavall i els ases esdevenien protagonistes de la feina al camp. És una de les ramaderies històriques més antigues. A finals del s.XIX i inicis del s.XX al desenvolupar-se molt les tecnologies i la maquinària els cavalls van començar a quedar relegats i llavors es va donar protagonisme al desenvolupament de races, bé per a aptituds esportives i d'oci o bé per a aptituds càrnies.

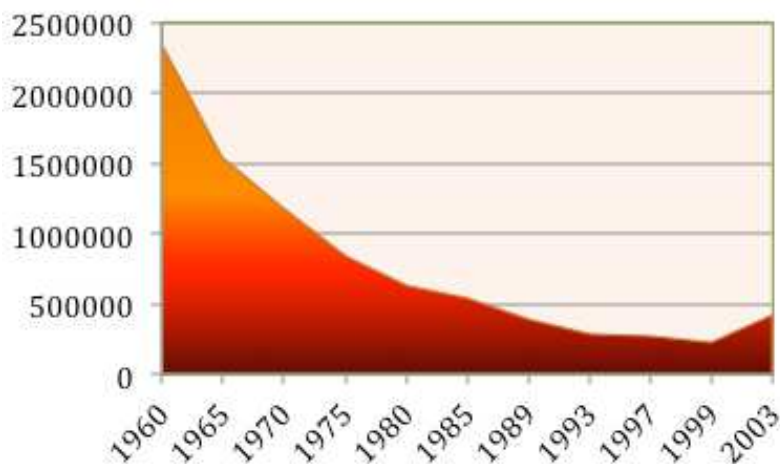
En el cas dels èquids d'oci ens centrem bàsicament en races destinades a la sella (cavalls de races amb més o menys aptituds esportives que no tenen una aptitud càrnia), però no exclusivament, ja que en les vessants d'Hipoteràpia i Turisme eqüestre podem parlar de races de cavall que inicialment tenien una aptitud càrnia, però que han estat creuades o són utilitzades en elles mateixes, per a l'acompanyament lúdic d'aquestes dues vessants.

Els diferents estudis consultats per a l'evolució de la present diagnosi (especialment els estudis estatals), demostren la complexitat en la concreció de les dades censals dels èquids i la seva variabilitat en funció de les fonts consultades. També mostra i corrobora aquestes dificultats, *l'Informe sobre les perspectives de la nova ECAE, el nou Centre del Cavall de Catalunya* elaborat per Betona Comín (juliol de 2007).

Aquest fet fa palesa la complexitat per conèixer amb exactitud la seva evolució detallada.

Moltes de les explotacions petites d'autoconsum amb èquids com a complement a altres tipus de bestiar, van ser i són difícils de comptabilitzar si els seus propietaris no realitzen els tràmits necessaris.

A continuació es mostra una gràfica amb les dades extreptes de “*Estudio y caracterización del sector equino en España*”, Tragsega, desembre de 2003 a tall d'exemple de l'evolució en el període 1960-2003.

La gràfica mostra clarament la tendència a la baixa en el nombre d'èquids a l'Estat espanyol gradual, progressiva i marcada des de l'any 1960-70. Posteriorment la tendència al descens es manté però no és tant acusada. Als voltants però de l'any 2000 sembla que la tendència a la baixa es reverteix cap a un lleuger i tímid ascens del nombre de caps de bestiar d'aquesta espècie.

A tall d'exemple comentar que segons dades estadístiques de l'any 2013 contemplades a *Anuario de Estadística Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente 2014. Publicat Madrid 2015*, el nombre d'èquids totals a Catalunya era de 20.141 animals.

D'altra banda les dades sol·licitades l'any 2016 al Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya al març del 2016, mostren un **cens actual de 36.149 èquids**. Aquest fet podria indicar que en 2 anys el nombre d'animals ha augmentat en 16.000 individus, fet poc probable.

DADES ACTUALS A CATALUNYA

Les dades actualitzades sobre els Cens d'Èquids a Catalunya han estat facilitades pel Servei d'Ordenació Ramadera del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya.

La font de les dades és el SIR (Sistema d'Informació Ramadera Telemàtica, SIR en endavant) amb data 2 de març de 2016.

Cal remarcar com a aspecte important, que l'anàlisi de les dades és molt aproximat i orientatiu, donades les dificultats existents en la mateixa classificació al SIR respecte a les dades de les explotacions equines a Catalunya.

L'heterogeneïtat del sector i de les seves explotacions que en diversos moments apareix en la present diagnosi, també es reflecteix en la recollida de les dades. D'aquesta manera és complex poder tenir dades específiques, reals i fiables especialment de les explotacions especials, ja que l'orientació productiva d'aquestes explotacions no és la cria ni la reproducció en molts casos, tal i com ocorre en altres espècies de bestiar.

Cal tenir en compte però, que després de converses mantingudes amb personal tècnic del Departament d'Agricultura, s'està treballant en una nova base de dades telemàtica anomenada GTR (Gestió Telemàtica Ramadera), que podrà estar més adaptada a la realitat del sector de la producció i a la nova normativa. El SIR està en funcionament des de l'any 2005 i no s'adequa completament a la normativa actual, Decret 40/2014 d'Ordenació de les explotacions ramaderes.

Paral·lelament, la Subdirecció General de Medi Natural del Departament d'Agricultura està realitzant una nova valoració de les explotacions dedicades a Hipoteràpia, Equinoteràpia i Activitats Assistides amb cavalls, per tal de que tinguin igualment codi REGA, però que siguin considerades nucli zoològic i depenguin així d'aquesta subdirecció. Actualment són considerades explotacions especials.

Segons les dades proporcionades per l'Administració a Catalunya:

Consten registrades 5.452 explotacions equines

Un total d'èquids: 36.149 individus

Les explotacions d'autoconsum o de petita capacitat (entesa com a explotació el cens màxim del qual és de 10 UB en equins de carn, llet o engreix i de 5 UB per a la resta d'explotacions) representen un 27% de les explotacions totals i un 9% respecte al cens total. D'altra banda les explotacions que no són d'autoconsum, és a dir, les explotacions de més de 10 UB en quins de carn, llet o engreix i 5 UB en la resta d'explotacions, representen un 73% de les explotacions totals i un cens del 91%.

Taula 6: Relació d'explotacions a Catalunya

Tipus d'Explotació	Nombre d'explotacions	Cens èquids
Autoconsum o petita capacitat	1.453	3.225
No Autoconsum	3.999	32.924
TOTAL	5.452	36.149

Taula 7: Relació d'Explotacions d'Autoconsum a Catalunya i tipologia

Explotacions d'Autoconsum o petita capacitat	Tipus Producció-Reproducció			Tipus especial (Instal·lacions per a l'ensinistrament i la pràctica eqüestre)			
	Reproducció per a Sella*	Reproducció per a carn	Altres**	Èquids no comercials*	Pràctica eqüestre	Oci	Altres***
373		109	140	549	74	51	157
TOTAL	622			831			

*Èquid de Sella: èquid no considerat d'aptitud càrnia per la seva morfologia i que no ha nascut en una explotació equina de carn

*Èquid de Sella: èquid no considerat d'aptitud càrnia per la seva morfologia i que no ha nascut en una explotació equina de carn

Altres**: fa referència a la resta d'explotacions classificades com a engreix, mitxa o sense classificació

*Èquids no comercials: fa referència a persones físiques titulars d'un cavall que el dediquen al seu oci i no en treuen un profit comercial

Altres***: fa referència a pastures, centres d'ensenyament, nuclis zoològics, centres d'experimentació, llocs d'acollida i escorxadors

Taula 8: Relació d'Explotacions que no són d'Autoconsum a Catalunya de tipologia Producció-Reproducció

Explotacions intensives, semiintensives i extensives	Tipus Producció-Reproducció			
	Reproducció per a Sella	Reproducció per a carn	Engreix	Altres*
	1.069	777	136	332
TOTAL	2.314			

Altres*: fa referència a explotacions de reproducció mixta, establiments per a la pràctica eqüestre, se selecció i sense categoria zootècnica

Taula 9: Relació d'Explotacions que no són d'Autoconsum a Catalunya de tipus Especial

Explotacions intensives, semiintensives i extensives	Tipus especial (Instal·lacions per a l'ensinistrament i la pràctica eqüestre)			
	Èquids no comercials	Pràctica eqüestre	Oci	Altres*
	741	600	237	107
TOTAL	1.685			

Altres*: fa referència a concentració d'èquids per a concurs, nuclis zoològics, pastures, centres d'ensenyament i altres.

Les dades facilitades pel Departament inclouen tots els tipus d'explotacions que tenen bestiar equí registrat i diferents subcategories en funció de l'ús dels equins.

D'aquesta manera i tenint en compte que les activitats que desenvolupa aquesta diagnosi són bàsicament explotacions classificades com a tipus

especial i poden ser **Explotacions especials per a l'ensinistrament i la pràctica eqüestre**: instal·lacions en què es mantenen animals amb caràcter permanent o no, amb finalitats de formació o d'esbarjo; o bé **Explotacions especials d'oci**: aquelles dedicades al manteniment d'èquids per un particular, es planteja la següent taula:

Taula 10: Relació d'explotacions Especials

	Èquids no comercials	Pràctica Eqüestre	Oci	Altres
Explotacions d'Autoconsum	549	74	51	157
Explotacions intensives, semiintensives i extensives	741	600	237	107
TOTAL	1.290	674	288	264

Així a Catalunya existeixen **674 explotacions especials dedicades a la pràctica eqüestre** (entenen que dins d'aquesta categoria hi trobem els Clubs d'Hípica, els Centres Eqüestres i les explotacions de petita capacitat que es dediquen a aquesta pràctica), i **288 explotacions considerades especials d'oci per a particulars**.

Cal remarcar l'elevat nombre d'**explotacions que no són d'autoconsum** però que en canvi estan **classificades com a explotacions especials d'oci, 237** concretament.

Taula 11: Dades de cens equins segons tipologia dels animals

	Nº explotacions	Cens Cria	Cens Femelles	Cens Mascles	Cens Reposició	Cens Altres	Cens Engreix	Total
Sense Autoconsum	3.999	1.367	10.997	2.345	2.079	13.535	2.601	32.924
Autoconsum	1.453	75	726	210	115	2.028	71	3.225
TOTAL	5.452	1.442	11.723	2.555	2.194	15.563	2.672	36.149

Pel que fa les dades específiques de cens, la gran part del cens d'equins correspon a **animals de més de 36 mesos no destinats a la reproducció amb 15.563 exemplars**, seguits per les **eugues de més de 36 mesos amb 11.723 individus**.

Taula 12: Explotacions equines que no són d'autoconsum segons la tipologia dels exemplars

	Nº explotacions	Cens Cria	Cens Femelles	Cens Mascles	Cens Reposició	Cens Altres	Cens Engreix	Total
Producció/ Reproducció	2.314	1.125	9.057	1.553	1.785	4.930	2.357	23.121
Especials	1.685	242	1.940	792	294	8.605	244	12.117
TOTAL	3.999	1.367	10.997	2.345	2.079	13.535	2.601	35.238

A les **explotacions classificades com a no autoconsum** i alhora considerades explotacions de **tipus especials**, la **tipologia d'animals equins que predomina** amb 8.605 exemplars **són els animals de més de 36 mesos no destinats a la reproducció** seguits en un segon lloc molt allunyat, per les eugues amb 1.940 exemplars.

El **cens d'exemplars de les explotacions especials que no són d'autoconsum és de 12.117 individus**, estan aquestes molt allunyades del cens de les explotacions dedicades a la producció i reproducció amb 23.121 exemplars.

Pel que fa a les **dades per àmbits territorials**, anomenats Serveis Territorials, facilitades pel Departament d'Agricultura, trobem

Taula 13: Tipologia d'explotacions segons els Serveis Territorials que no són autoconsum

Servei Territorial	Tipus explotació i nº d'explotacions		Total
	Producció/Reproducció	Especials	
ST Barcelona i Catalunya Central	891	739	1.630
ST Girona	520	301	821
ST Lleida	563	208	771
ST Tarragona	136	239	375
ST Terres de l'Ebre	204	197	401
TOTAL	2.314	1.684	3.998

En total hi ha 1.684 explotacions de tipus especial.

El Servei Territorial amb més explotacions de tipus especial és el de Barcelona i Catalunya Central. Només hi ha un **Servei Territorial on el nombre d'explotacions especial supera a les explotacions de producció i reproducció i és a les comarques de Tarragona.** Tot i així el nombre d'explotacions dedicades a la producció i reproducció d'èquids és superior en 630 explotacions.

Finalment s'analitzen les comarques amb més de 100 explotacions equines registrades.

Taula 14: Relació de comarques amb >100 explotacions equines registrades a segons la tipologia dels equins

	Comarca	Nº explotacions	Cens Cria	Cens Femelles	Cens Mascles	Cens Reposició	Cens Altres	Cens Engreix	Total Cens
1	Osona	411	86	738	186	79	925	113	2.127
2	Montsià	185	7	125	23	14	409	21	599
3	Cerdanya	180	128	1.419	165	210	318	376	2.616
4	Baix Empordà	169	14	170	57	59	678	17	995
5	Vallès Occidental	168	12	147	22	48	1.669	52	1.950
6	Berguedà	160	101	575	128	118	156	16	1.094
7	Alt Empordà	154	58	364	69	103	545	35	1.174
8	Ripollès	151	122	982	192	200	98	166	1.760
9	Maresme	146	36	189	38	9	1.031	28	1.331
10	Bages	143	29	229	25	28	595	11	917
11	Pallars Sobirà	143	146	1.274	124	246	77	133	2.000
12	Vallès Oriental	118	42	262	174	54	961	222	1.715
13	Segrià	117	10	143	44	13	258	82	550
14	Anoia	115	1	27	7	2	593	120	750
15	Alt Camp	106	8	77	46	19	285	12	447
16	Alt Urgell	101	28	470	88	71	22	37	716
	TOTAL	2.567	828	7.191	1.388	1.273	8.620	1.441	20.741

La comarca amb el major número d'explotacions equines, 411, és Osona.

En canvi la comarca amb major concentració d'èquids és la Cerdanya amb 2.626. En el cas de la Cerdanya al ser comarca de muntanya, la tipologia majoritària d'explotacions són de règim extensiu de tipus producció-reproducció de races rústiques de muntanya (Cavall Pirinenc Català especialment), dedicades a la producció de carn. Si bé és cert que és una comarca de muntanya turística i una part (minoritària), de les explotacions són de tipus especial i per tant centres eqüestres i clubs d'hípica.

La resta de comarques en quan a nombre d'explotacions d'equí no sembla mantenir cap tipus de continuïtat territorial.

És remarcable que els èquids de més de 36 mesos i no destinats a la reproducció són els més abundants amb 8.620 exemplars a Catalunya, i la comarca amb el major nombre d'èquids en aquesta fase productiva és el Vallès Occidental.

Tot i que Catalunya no té una especial tradició d'explotació per a l'engreix d'èquids (normalment una part important dels èquids per a l'engreix de Catalunya es traslladen al País Valencià i a l'Aragó), les dades del cens mostren que en aquesta fase productiva les explotacions no prenen gaire protagonisme.

ALGUNES CONSIDERACIONS

Després de les consultes realitzades a veterinaris de les Oficines Comarcals del DARP, comenten que la classificació facilitada en quan a explotacions d'autoconsum i no autoconsum no és adequada per al sector d'èquids. El motiu és que les explotacions d'autoconsum com a tal no existeixen al sector. L'autoconsum implica que els animals són consumits per la mateixa explotació i aquesta no és la realitat. Així segons el seu parer, són explotacions de petita capacitat (fins a 5 UB en explotacions especials) i les explotacions que no són d'autocòsum són explotacions de més de 5 UB en explotacions especials.

D'altra banda també cal tenir en compte que, tot i **que les vessants analitzades, esportiva, hipoteràpia i altres teràpies assistides amb cavalls i turisme eqüestre estan associades a explotacions de tipus especial**, en principi, en alguns casos però, pot haver la possibilitat de ser explotacions bàsicament de tipus de producció i reproducció per a animals de sella que tingui com a activitat principal la cria i la reproducció, però com a activitat complementària algun tipus de servei vinculat a la pràctica eqüestre (especialment en les explotacions intensives, semiintensives).

També és important de no confondre la definició d'èquid de carn amb la classificació d'èquid apte per a consum humà o d'abast. Els animals d'abast són els animals aptes per al consum humà i poden ser èquids per a sella o bé èquids per a carn.

L'aptitud o no per a consum humà dependrà dels tractaments administrats, del compliment dels terminis d'identificació i/o de l'emissió del duplicat del passaport i també de la voluntat del titular, expressament manifestada en el passaport. Normalment els animals no aptes per a consum humà són aquells que no van ser regularitzats correctament en el seu moment i tenen un passaport substitutiu, aquells que participen en competicions esportives d'alt nivell i poden anar molt medicalitzats (aquests animals han d'esperar 6 mesos abans de ser destinats a la cadena alimentària i ha d'estar certificat pel

veterinari oficial), i aquells animals en el que el seu propietari/a ha decidit en el moment de fer el passaport, que no vol específicament que vagi a parar al consum humà.

Finalment segons les converses mantingudes amb la gerència de la FCH pel que respecta a la normativa europea per a la identificació dels èquids i la separació entre èquids d'oci i èquids de carn, no està resolta des del seu punt de vista.

La taula referent a les dades de cens equins segons tipologia dels animals, segueix els següents paràmetres:

- Femelles: Eugues de més de 36 mesos
- Mascles: Cavalls de més de 36 mesos
- Cria: Poltres més petits de 6 mesos
- Reposició: Animals entre 12 i 36 mesos d'edat
- Engreix: Animals d'engreix entre 6 i 12 mesos
- Altres: Animals de més de 36 mesos no destinats a la reproducció

Taula referent a les dades de tipologia d'explotacions segons els Serveis Territorials que no són autoconsum, els Serveis Territorials analitzats corresponen a les següents comarques:

- Serveis Territorials Barcelona i Catalunya Central: Alt Penedès, Baix Llobregat, Garraf, Maresme, Vallès Occidental, Vallès Oriental, Anoia, Bages, Berguedà, Osona i Solsonès.
- Serveis Territorials Girona: Alt Empordà, Baix Empordà, Garrotxa, Gironès, Pla de l'Estany, Ripollès i la Selva.
- Serveis Territorials Lleida: Alt Urgell, Alta Ribagorça, Cerdanya, Garrigues, Noguera, Pallars Jussà, Pallars Sobirà, Pla d'Urgell, Segarra, Segrià, Urgell i Vall d'Aran.
- Serveis Territorials Tarragona: Alt Camp, Baix Camp, Baix Penedès, Conca de Barberà, Priorat i Tarragonès.
- Serveis Territorials Terres de l'Ebre: Baix Ebre, Montsià, Ribera d'Ebre i Terra Alta

4.4. Els agents del sector

Els agents que intervenen en el sector del cavall d'oci són nombrosos i heterogenis com el propi sector. La utilització del cavall per a diferents funcions i interessos amb ànim o sense ànim de lucre i amb una aptitud més productivista o més respectuosa amb els propis animals, mostra un ric i ampli ventall d'agents.

Els agents han estat dividits en 6 categories:

- Agents vinculats a l'Administració
- Federacions
- Empresaris privats
- Particulars
- Associacions i fundacions
- Experts i formadors

AGENTS VINCULATS A L'ADMINISTRACIÓ:

S'han considerat en aquest apartat els agents propis de l'Administració a diferents nivells així com els organismes de caràcter público-privats vinculats a ella.

Els agents de l'Administració que intervenen directa o indirectament en alguna de les tres vessants analitzades del sector eqüestre són **5 Departaments de la Generalitat de Catalunya:**

- **Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació:** És el Departament de referència del sector ja que regula, inscriu i vetlla pel seu desenvolupament. Totes les explotacions equines estan inscrites a través del REGA al Departament. Qualsevol persona que tingui un èquid (ja sigui a nivell particular o a nivell empresarial) l'ha de registrar a aquest Organisme i seguir la seva normativa.
El DARP també ofereix una línia formativa vinculada al sector a través de les Escoles de Capacitació Agrària (ECA, en endavant).
A Catalunya existeix la Comissió Assessora del Sector Equí a Catalunya creada amb el Decret 155/2002, de 28 de maig, creat amb l'objectiu de ser un Òrgan de col·laboració i consulta del Departament per l'anàlisi i el debat de les qüestions relacionades amb el món del cavall i l'ase i les activitats que s'hi desenvolupen al seu voltant. Tot i així sembla ser que la Comissió no està operativa en l'actualitat.
- **Departament de Presidència. Secretaria General de l'Esport:** És el Departament vinculat a la part esportiva del sector. Regula els professionals de l'esport registrats, en aquest cas tècnics eqüestres i altres titulacions vinculades, registra les entitats esportives (Clubs d'Hípica, les Empreses d'esports d'Aventura i Associacions) de Catalunya així com les instal·lacions esportives hípiques a través del Cens. Des de l'Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya (INEFC) també s'ofereix formació en el sector.
- **Departament d'Ensenyament:** Ensenyament ofereix diverses titulacions esportives en les que s'inclou estudis hípics a través de diferents Cicles Formatius vinculats a la Formació Professional. (Veure apartat de formació).
- **Departament d'Empresa i coneixement. Secretaria d'Universitats i Recerca:** Per la part formativa Universitària referent als diversos Màsters i Postgraus en Hipoteràpia i teràpies assistides amb cavalls que es realitzen a Catalunya.
- Pel que respecta als Organismes público-privats trobem **l'Agència Catalana de Turisme**, vinculada a aquest Departament i que està relacionada amb el desenvolupament del Turisme eqüestre.
- **Departament de Salut:** no és un Departament directament vinculat al sector actualment, però s'espera que ho sigui en un futur proper. La vessant d'Hipoteràpia i Equitació Terapèutica està estretament relacionada amb la part més social del sector. Actualment s'està lluitant per tal de que els beneficis que aporta la Hipoteràpia puguin estar a l'abast de totes les persones amb discapacitats que ho necessiten. Els experts del sector a Catalunya estan treballant amb l'Administració per a que la Hipoteràpia formi part del Règim de la Seguretat Social.
Cal tenir en compte, com a agents que participen d'alguna manera en

el sector, els altres nivells de l'Administració com són: Diputacions, Consells Comarcals (a través dels Consorcis de Turisme dels propis Consells Comarcals), i a nivell municipal a través dels Ajuntaments. Aquests organismes estan vinculats al sector de manera indirecta a través dels permisos per a l'obertura d'una explotació ramadera (informes ambientals, etc.), però també de manera més directa mitjançant els Consells Comarcals a través de la promoció d'aquest sector i de la seva part turística especialment.

En aquest nivell cal destacar dos projectes impulsats i liderats a escala Europea, un d'ells és el **Projecte Equustur** liderat pel Consorci de Turisme del Vallès Occidental, i el segon el **Projecte EUquus** liderat per la Diputació de Barcelona. (Veure punt 7 de Vessant d'oci. Turisme eqüestre i activitats d'oci amb cavalls i el punt 9 recull d'iniciatives exemplars i bones pràctiques).

FEDERACIONS

Les Federacions vinculades al sector s'estructuren en tres blocs, el primer vinculat al **foment d'una raça concreta d'èquids** (el Cavall Pirinenc Català), la segona vinculada a la **part tradicional i cultural del cavall** i la tercera, vinculada a la **part esportiva del sector**.

S'entén per Federació, l'agrupació de diverses associacions que constitueixen una Federació per tal d'assolir amb més facilitat les finalitats que els són pròpies i facilitar la seva organització. Estan subjectes al règim general de les associacions.

A nivell nacional trobem la **Federació Catalana del cavall Pirinenc Català, FECAPI**, destinada al foment d'aquesta raça autòctona catalana però amb aptitud càrnia. La FECAPI està formada per 7 associacions de criadors d'aquesta raça de cavall de tot el Pirineu català.

La **Federació Tres Tombs de Sant Antoni de Barcelona** és la federació de referència a nivell català en l'àmbit de la cultura tradicional i les festes vinculades al món del cavall. Està formada per 4 associacions d'àmbit cultural i veïnal de la ciutat de Barcelona.

La **Federació Catalana d'Hípica** (FCH, en endavant), és la Federació destacada en el sector de manera genèrica i especialment esportiva. La FCH forma part de la Real Federació de Hípica Espanyola i és una de les 17 Federacions Territorials de l'Estat espanyol.

La FCH és una entitat privada, d'utilitat pública, d'interès cívic i social, sense ànim de lucre que té com a finalitat principal ordenar, impulsar i dirigir tota l'activitat esportiva de la hípica a Catalunya, en coordinació amb la Secretaria General de l'Esport de la Generalitat.

Està constituïda per associacions, clubs, agrupacions esportives i també per esportistes, entrenadors i tècnics. Figura inscrita al Registre d'Entitats de la Secretaria General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya amb el nº 01428. S'organitza en 4 delegacions territorials: Tarragona, Girona, Lleida i Barcelona.

L'any **2016 la FCH compta amb 126 clubs federats**, distribuïts de la següent manera:

- **Barcelona: 68 clubs**
- **Tarragona i terres de l'Ebre: 13 clubs**

-
- Girona: 31 clubs
 - Lleida: 14 clubs

El nombre total de **persones federades** enguany és segons la FCH de **11.178**, de les quals 6.630 són dones i 4.548 homes. Aquest fet corrobora la importància de la presència femenina en les activitats eqüestres.

L'entitat agrupa diferents disciplines derivades de l'esport de la hípica i en conseqüència són competència seva les següents disciplines esportives:

- Salt d'obstacles
- Doma clàssica
- Concurs complet d'Equitació
- Raid
- Doma Vaquera
- Enganxes
- Volteig
- Marxes a cavall
- Horseball
- Alta Escola
- Turisme Eqüestre
- Curses a cavall de galop i trot
- Equitació amb Poni
- Para eqüestre

Dins la FCH hi ha diverses Comissions dividides en, *de disciplines olímpiques*: Salt, Doma clàssica i Concurs Complet; i *de disciplines no olímpiques* com són: Ponis, Raid, Enganxes, TREC i Turisme Eqüestre, domes no olímpiques, ensenyament, jutges i cap de pista, Hipoteràpia, Paraeqüestre, Horseball i Volteig.

Les seves funcions com a Federació són:

- Planificar, promoure, gestionar, dirigir, regular, coordinar, organitzar i tutelar les activitats esportives de les disciplines incloses a l'esport hípic.
- Organització i supervisió de les competicions esportives oficials de Catalunya.
- Prevenió i control del dopatge, de la violència a la hípica i de la discriminació per sexe.
- Promoció, foment i organització de competicions i altres activitats amb altres Federacions, tan dins el marc territorial estatal espanyol com internacional.
- Elecció d'esportistes i tècnics que han de formar part de les seleccions i equips catalans.
- Impuls i planificació dels esportistes d'èlit i la seva formació continuada.
- Crear, patrocinar i fomentar escoles de formació per tècnics, entrenadors, àrbitres, etc.
- La formació en diferents vessants
- Expedició de les llicències esportives territorials i nacionals

A nivell de l'Estat espanyol trobem la **Real Federación Hípica español** (RFHE, en endavant), va aparèixer com a tal el 1940. Anteriorment existia el "Comité de Concursos Hípicos Español que estava afiliat a la Federació Eqüestre Internacional, i va ser creat al 1924.

La RFHE és una entitat associada privada d'utilitat pública, que es regeix per dues normatives bàsicament: la Llei 10/1990 de 15 d'octubre de l'Esport, pel Reial Decret 1935/1991 de 20 de desembre sobre Federacions Esportives Espanyoles, entre d'altres disposicions de la legislació esportiva vigent.

La RFHE té personalitat jurídica, posseeix patrimoni propi i és una entitat sense ànim de lucre, formada per 17 Federacions d'àmbit autonòmic.

La Federación està afiliada a la Federació Eqüestre Internacional (FEI) i als Comitès Olímpics internacional i Espanyol. Té una organització central que realitza tasques de coordinació de les Federacions territorials.

Les funcions i activitats de la RFHE segons els seus estatuts són bàsicament les següents:

- **Controlar i regular les activitats esportives oficials, tant olímpiques com no olímpiques d'àmbit estatal.**
- **Coordinar els calendaris de les competicions nacionals**
- **Registrar, a través de les Federacions territorials, els clubs esportius i els Llibres d'Identificació Cavallar (LIC)**
- **Expedir les llicències esportives nacionals (LDN) i les llicències anuals cavallars (LAC) i tramitar les inscripcions per competir.**
- **Controlar l'organització tècnica de les competicions i verificar la seva adequació a la normativa vigent**
- **Escollir els esportistes que han d'integrar les seleccions nacionals**
- **Fomentar la cria nacional mitjançant la concessió d'incentius econòmics als millors cavalls en salt d'obstacles i doma clàssica.**

Cal comentar també que existeix la **Real Federación Española de Polo**, fundada al 1972, considerada una disciplina esportiva elitista amb regulació pròpia i arrelada especialment a Andalusia, Catalunya i Madrid.

Formen part d'aquesta Federación 24 clubs de tot l'Estat espanyol i tres d'ells es troben a Catalunya: Club de Polo Ampurdan (Alt Empordà), Club de Polo de Sant Antoni de Viladrau i Real Club de Polo de Barcelona.

El Real Club de Polo de Barcelona organitza diferents competicions internacionals rellevants com són: el Torneig Internacional de Polo (Barcelona Polo Challenge), el Concurs de Salts Internacional Oficial (CSIO) de Barcelona i el Gran Premi Ciutat de Barcelona de Polo. Dues d'aquestes competicions són considerades per Turisme de Barcelona com de màxim interès.

Finalment existeixen dues Federacions més d'àmbit estatal, no presents a Catalunya, de dues disciplines com són el trot i el tir i arrossegament. Són la Federación Nacional de Trote (Federació Balear de Trote) i la Federació Valenciana de "Tiro y Arrastre"

EMPRESARIS PRIVATS

Els empresaris privats s'entenen com al conjunt d'empreses amb afany de lucre dedicades al sector de la hípica en alguna de les seves vessants.

Habitualment les empreses privades que representen el sector, se centren en una activitat principal i diverses activitats complementàries.

Els empresaris privats del sector són diversos, de diferents magnituds empresarials, i es troben especialitzats en diferents àmbits. Així trobem des d'empreses dedicades a la cria de races pures i la seva doma, a empreses dedicades a l'equitació esportiva, a empreses de turisme eqüestre, a empreses dedicades a la part més social de creixement personal com és el coaching amb cavalls.

La major part de les empreses però, desenvolupen una activitat principal i diverses de complementàries. Les activitats complementàries suposen un gran ventall de serveis (s'analitzen posteriorment en els punts 5, 6 i 7 de la diagnosi).

A continuació s'han agrupat els **diferents tipus d'empreses en funció de l'activitat principal que desenvolupen i els serveis que ofereixen**, donada les dificultats d'agrupació i caracterització que permetin una altra divisió més acurada.

EMPRESSES AMB ACTIVITAT PRINCIPAL LA FORMACIÓ EQÜESTRE:

Són escoles d'equitació i per tant tenen com a activitat principal, les classes d'equitació a nivell esportiu de diferents disciplines. El seu objectiu principal és la formació a diferents nivells.

Acostumen a treballar en les disciplines olímpiques o no olímpiques i a especialitzar-se en algunes d'elles.

Ofereixen el seus serveis a la població local a usuaris novells o a usuaris experimentats en funció de les titulacions dels seus tècnics, i poden organitzar cursos de curta durada d'especialització anomenats Clínic amb experts de la disciplina.

De manera complementària ofereixen un gran ventall de serveis secundaris com poden ser activitats vinculades al turisme eqüestre, la hipoteràpia, equinoteràpia o teràpies assistides amb cavalls, casals d'estiu, coaching amb cavalls, etc.

Normalment **estan constituïts com a Clubs hípics i/o Centres Eqüestres**.

S'estima que a Catalunya hi ha **uns 500 Clubs hípics** de diferents nivells repartits al llarg de la geografia catalana.

Troblem des de Clubs especialitzats en la introducció en el món del cavall i el poni per a nens i nenes, fins a clubs especialitzats en la formació de tècnics i esportistes d'alt nivell.

EMPRESSES AMB ACTIVITAT PRINCIPAL EL TURISME EQÜESTRE:

Són empreses destinades a la pràctica del turisme amb cavalls i que tenen com a objectiu l'oferta de "paquets" turístics on el cavall esdevé protagonista conjuntament amb la descoberta del territori.

Per la tipologia de servei aquestes empreses s'ubiquen principalment en el medi rural o bé hi tenen una estreta relació.

En aquest apartat s'inclouen els quatre tipus de productes que comenta la Dra. Ana María Luque Gil¹:

- Les passejades d'una hora, de mig dia o d'un dia
- Els recorreguts d'un cap de setmana o dues jornades
- Els recorreguts al voltant d'una setmana
- Les estades en cursos d'una setmana

Aquests productes es desenvolupen en detall en el punt 7 de la diagnosi.

Aquestes empreses es poden classificar segons *tres models de gestió*:

1) Empreses que comercialitzen turisme eqüestre i disposen de tots els mitjans per a l'activitat:

Aquestes empreses s'encarreguen d'organitzar les rutes, facilitar els cavalls totalment equipats, el guia i monitors, els avituallaments i l'allotjament i els àpats de clients i cavalls. També s'encarreguen de la captació dels clients de les assegurances de responsabilitat civil, d'accidents, etc.

Com a exemple d'aquest model trobem dues empreses a nivell català constituïdes com a **Centres hípics i Agències de Viatges de Turisme Eqüestre alhora**. Estan especialitzades en la internacionalització del Turisme Eqüestre i treballen amb els Touroperadors Internacionals també especialitzats. El seu públic és bàsicament europeu però també de tot el món, el volum de clients anual és considerable.

2) Un altre exemple són **Cases de Turisme Rural que esdevenen Centres Eqüestres** amb cavalls propis i que ofereixen els mateixos serveis però bàsicament al públic nacional. Estan ubicats com indica el seu nom, en les zones rurals.

Empreses que comercialitzen turisme eqüestre però que necessiten col·laborar amb els centres hípics que els proporcionen els cavalls:

Un exemple d'aquesta tipologia són les **Agències de viatges especialitzades i les empreses de Turisme Actiu o esports d'Aventura**, treballen amb clients nacionals i internacionals.

En el cas de l'Agència de Viatges, la seva ubicació es situa al nucli urbans però en el cas de les Empreses de Turisme Actiu o Esports d'Aventura, es localitzen al medi rural on es realitza l'activitat.

També poden ser exemples d'aquesta mateixa tipologia els **Allotjaments Rurals** que ofereixen Turisme eqüestre (sense cavalls propis) i treballen en col·laboració amb una hípica propera del seu territori.

Clubs d'Hípica i Centres eqüestres:

En aquest cas aquestes empreses no ofereixen exclusivament Turisme Eqüestre, ni és la seva activitat principal. Tot i així són considerades en aquest apartat pel seu nombre i presència disseminada al llarg del territori.

¹ Ana Maria Luque Gil: Doctora en Geografia per la Universitat de Málaga i autora de la Tesi doctoral "Las actividades recreativodeportivas y el uso turístico del espacio rural",

Ofereixen passejades o excursions de curta durada properes a la seva ubicació i alhora poden treballar en col·laboració amb els allotjaments rurals del seu àmbit d'influència.

3) Empreses amb activitat principal Vessant Social:

Són empreses on l'activitat principal està vinculada a les activitats d'oci amb el cavall i amb la seva interrelació amb l'la persona. Són empreses dedicades al creixement personal on l'animal esdevé un company mitjançant el qual es facilita el treball.

Són des de **Centres de Formació amb cavalls i/o Centres de Coaching Assistit amb Cavalls** amb instal·lacions pròpies. Són centres de incipient creació i estan en fase de creixement.

En aquest apartat no s'han inclòs els Centres d'Hipoteràpia, Equinoteràpia i/o Teràpies Assistides amb cavalls ja que en la seva gran majoria aquests centres són entitats sense ànim de lucre.

En aquest estudi no s'han inclòs les empreses vinculades al sector indirectament com són les empreses de transport, de guarniments diversos, d'infraestructures equines, de veterinaris, d'alimentació, etc., vinculades al sector, que també hi són presents i tenen un pes rellevant.

PARTICULARS

Són les persones físiques que tenen en la seva propietat fins a 5 cavalls i que són titulars d'una explotació amb codi REGA.

Són considerades explotacions de petita capacitat. En aquest cas el cavall o el poni o l'ase esdevé un animal domèstic o de companyia per a acompanyament lúdic del propietari.

Segons les dades facilitades pel DARP, a Catalunya hi ha **831 explotacions de tipus especial de petita capacitat** (549 èquids no comercials, 74 pràctica eqüestre i 51 per a oci).

ASSOCIACIONS I FUNDACIONS

Són entitats sense ànim de lucre (persones jurídiques privades), constituïdes per tres o més persones que s'uneixen de manera voluntària, lliure i solidària per aconseguir una finalitat comuna i es comprometen a posar en comú pel bé de la societat els seus coneixements, activitats o recursos econòmics.

El teixit associatiu vinculat al sector és nombrós i divers ja que són abundants les entitats que en formen part. En aquest apartat cal tenir en compte que es contemplen algunes de les associacions i fundacions del sector i no la seva totalitat. Per a observar en detall l'estructura associativa del sector veure punt 4.9. de la memòria.

Les associacions s'han classificat *en sis tipus* segons la seva *finalitat* que cerquen o defensen:

1) Associacions per al foment de races pures:

Són associacions dedicades al foment d'una raça determinada d'èquids, i treballen per la seva promoció i millora genètica en molts casos. A Catalunya per exemple trobem **11 associacions per al foment de races equines** (10 d'elles de cavalls i 1 de raça asina).

Aquestes associacions són: **Associació de criadors de cavalls PRE de Catalunya, Associació de criadors i amics del cavall àrab de Catalunya, Associació amics del cavall frisó i les 7 associacions de criadors de Cavall Pirinenc Català:**

Associació de Criadors de Cavalls de la Cerdanya, Associació de Criadors d'equí d'hispano-bretó del Pallars Sobirà, Associació de criadors deth shivau Ispan-breton dera Val d'Aran, Associació de Criadors d'eugues de muntanya del Ripollès, Associació professional d'equí de muntanya Pirineus de Lleida, Associació de Criadors de cavall hispanobretons de l'Alt Urgell i Associació de criadors de cavall pirinenc de l'Alta Ribagorça.

Aquestes darreres associacions tot i ser considerats animals d'aptitud càrnia, estan vinculats en alguns casos al Turisme Eqüestre o a les activitats terapèutiques amb cavalls.

A Catalunya a més a més existeix una raça asina autòctona, l'ase o el guarà català i té una associació anomenada **AFRAC, Associació per al foment de la raça asina catalana.**

2) Associació d'empresaris de Centres Eqüestres

A Catalunya actualment només existeix una associació d'aquestes característiques i es troba ubicada a la província de Girona.

L'Associació de Centres Eqüestres Esportius de Girona, ACEEGI és la única Associació d'empresaris de Clubs Hípics de la província de Girona i està formada per més de 40 Clubs i Centres Eqüestres amb els objectius de:

- Promocionat l'equitació a les comarques gironines.
- L'organització, gestió i promoció d'esdeveniments relacionats amb la hípica a la província de Girona.
- La promoció d'ensenyaments, cursos, clínics i estudis relacionats amb l'equitació.
- La defensa dels interessos dels seus socis.
- Donar assessorament, gestió i suport als clubs associats.
- Facilitar informació de les novetats i canvis a nivell federatiu.
- L'organització de campionats i lligues de qualsevol modalitat hípica.
- El foment del món del poni i els nens, tot introduint-los en els valors de respecte per la natura, els animals i el medi.
- Assessora als clubs associats en temes de seguretat i benestar animal.
- L'entitat treballa mitjançant diferents comissions de treball: Comissió de Doma, Comissió de Salt i la Comissió de Poni Club.

3) Associacions de caràcter esportiu

Són associacions dedicades al foment d'una disciplina hípica concreta.

Gran part de les disciplines eqüestres tenen associacions per al seu foment, algunes d'elles sorgides des dels mateixos Clubs d'Hípica a través dels seus practicants. Així podem trobar associacions per al foment de la doma clàssica, el horseball, etc.

A Catalunya però la disciplina esportiva amb major representació associativa és el Turisme Eqüestre.

L'Associació per al foment del Turisme Eqüestre amb major nombre de socis és l'AMAC, l'Associació de Marxes a Cavall de Catalunya.

L'AMAC és també una associació de referència a nivell espanyol pels seus protocols de funcionament, professionalitat i antiguitat (fundada el 1985).

Tenen un 220 socis i els seus objectius són potenciar i difondre la pràctica de les marxes a cavall (o Turisme Eqüestre) i del TREC (Techniques de Randonée Equestre de Compétition).

Elaboren un butlletí de caràcter trimestral anomenat el Nou Cavall Express.

L'entitat realitza un seguit d'activitats: sortides, l'Equitrobada, el Cavall de Ferro, col·loquis, xerrades i conferències vinculades al món de les marxes a cavall i el TREC.

L'AMAC també esdevé una associació de referència per a la FCH i especialment per a la seva Comissió de Turisme Eqüestre.

En segon lloc respecte a la seva representació trobem, *L'Associació Federativa de Turisme Eqüestre* amb seu a Santa Susanna. Va ser fundada l'any 2010, treballa per a oferir serveis a les entitats membres i per extensió a tots els practicants de les disciplines hípiques lligades al Turisme Eqüestre i als seus aspectes culturals. Està formada per algunes de les organitzacions de Turisme Eqüestre de Catalunya.

Els òrgans tècnics de gestió de l'associació es dediquen a àrees específiques:

- **Escola Catalana de Rutes Eqüestres**
- **Comitè Català de Campaments**
- **Comitè Català de Reglaments**
- **Comitè Català de Guies de Turisme Eqüestre**
- **Comitè Català de Travesses**
- **Comitè Català d'Albergs, Refugis, Cases Rurals, etc**

Cal remarcar que és una Associació Federativa i no una Federació com a tal, ja que les competències de regulació i organització d'aquesta vessant són legalment gestionades per la Comissió de Turisme Eqüestre de la FCH.

D'altra banda també podem trobar altres associacions de caire més local com poden ser els *Cowboys de la Selva* per al foment del turisme eqüestre, entès com una manera de desplaçar-se i conèixer el territori i el seu patrimoni natural, cultural i gastronòmic mitjançant el cavall.

A nivell esportiu amb ponis trobem l'Associació Esportiva Poni Club de Catalunya dedicada als ponis i a la disciplina esportiva dels Poni games. Una disciplina d'introducció al món de la hípica amb ponis per a nens i nenes a partir de 3 anys.

Paral·lelament, com s'ha comentat anteriorment, al llarg del territori català, podem trobar nombroses associacions de modestes dimensions dedicades al foment de la vessant esportiva del sector, repartides al llarg de la geografia catalana.

4) Associacions de caràcter cultural i tradicional

Són associacions que tenen com a objectiu el foment de les activitats tradicionals o històriques vinculades al món del cavall. Donen molta importància als aspectes històrics i culturals del sector tradicionalment utilitzats en el medi rural. El cavall com a mitjà de transport, com a animal de feina al camp i com a element de les festes tradicionals. Organitzen trobades de cavalls o cavallades a mode "d'espectacle" i tenen un paper destacat a les Festes de Sant Antoni.

Aquestes associacions acostumen a constituir-se o anomenar-se **Amics del cavall** i a més a més de la part tradicional poden estar vinculades en alguns casos a la pràctica esportiva.

Existeixen nombroses Associacions d'Amics del cavall presents a totes les províncies de Catalunya, com per exemple: Amics del cavall de Catalunya, Amics del cavall del Prat, Amics del cavall del Baix Camp i comarques de Tarragona, Amics del cavall de Reus, Amics del cavall d'Alcarràs, Amics del cavall de Lleida, Associació Units del cavall d'Olot, Amics del cavall de Castell Ciuró-Collserola, etc.

5) Associacions de caràcter social

Són associacions que desenvolupen Projectes vinculats a la vessant més social del sector. En la seva majoria són entitats que treballen per a fer arribar la Hipoteràpia, l'Equinoteràpia i altres Teràpies Assistides amb cavalls a les persones que més les necessiten. Alguns exemples són **l'Associació Equinoteràpia Girona, l'Associació catalano-argentina d'Equinoteràpia, Associació de Cavalls de Malavella, Associació Layla Ponis**, etc.

Cal tenir en compte però que la major part de les entitats que desenvolupen aquesta part més social es constitueixen també com a Fundacions.

6) Associacions de defensa dels èquids

Aquestes entitats treballen com a centres de recuperació i rehabilitació d'equins. Una part dels animals d'aquests centres han estat maltractats o bé els seus propietaris ja no poden fer-se càrrec i aquestes entitats assumeixen la seva recuperació i vida digne.

A Catalunya existeix **l'Associació per a la recuperació d'Equins (ARRE) i l'Associació per a la defensa dels èquids i els petits animals (ADE)**. Tanmateix hi ha nombroses associacions de defensa dels animals genèriques que, en un moment determinat, també poden fer-se càrrec d'aquests animals.

FUNDACIONS

Les fundacions són entitats sense ànim de lucre, que per la voluntat dels seus creadors o fundadors tenen afectat, d'una manera duradora, el seu patrimoni per a la realització de fins d'interès general. Les fundacions adquireixen personalitat jurídica definitiva amb la inscripció de la carta fundacional en el Registre de fundacions.

El col·lectiu al qual s'adrecen pot ser major o menor, però ha de ser necessàriament genèric. Tant els beneficiaris com l'activitat escollida són un reflex de la voluntat del Fundador.

Les Fundacions vinculades al sector estan orientades a la vessant més social, concretament a la Hipoteràpia, l'Equinoteràpia i altres teràpies assistides amb cavalls per a persones amb discapacitats o "altres capacitats" físiques, psíquiques i/o sensorials, per a les persones en risc d'exclusió social, etc., mitjançant activitats en contacte amb els cavalls (ja sigui amb o sense munta), per afavorir el seu desenvolupament cognitiu, físic, emocional i social.

Entre aquestes fundacions ubicades a Catalunya destaquen: **Fundació Teràpia a Cavall. Centre Internacional de Teràpies i Activitats assistides amb cavalls, Fundació Federica Cerdà.** Existeixen però altres fundacions d'aquest àmbit.

Un altre exemple de fundació però més de caràcter naturalista i de respecte al cavall és la **Fundació Projecte Miranda**. Aquesta entitat creada l'any 2008 es dedica a la difusió del coneixement, la comprensió i el respecte pel cavall, la terra, el medi rural i la natura. A través de la Fundació acompanyen processos personals, educatius i formatius amb el suport dels cavalls que viuen a la seva finca en condicions de "llibertat" en una finca de 1.500 Ha.

Experts i formadors

Són persones com diu el seu nom, especialistes i expertes en el sector equí i en alguna de les seves vessants amb una important experiència, que han esdevingut o esdevenen referents en el seu àmbit. Aquestes persones són des de persones vinculades a la formació en el sector (professors), fins a tècnics de l'administració, veterinaris, fisioterapeutes, psicòlegs, geògrafs, esportistes d'èlit, etc.

Aquestes persones han estat cabdals en l'elaboració de la present diagnosi.

4.5. Formació del sector

S'ha inclòs aquest apartat breu fent referència a la formació dins del sector per a poder completar la part d'agents del punt 4.3. i fer una petita pinzellada de la situació formativa del sector.

La formació de professionals al sector eqüestre s'ha dividit en formació reglada i formació no reglada.

La **formació reglada** fa referència a la formació realitzada directament des de la Generalitat de Catalunya i que condueix a l'obtenció de títols oficials i homologats pel Departament d'Ensenyament.

La formació de professionals del món eqüestre es realitza a través de la Formació Professional mitjançant les Escoles de Capacitació Agrària, ECA en

endavant (dependents del DARP), el Departament d'Ensenyament a través dels insituts, l'Institut d'Educació Física de Catalunya (INEFC, en endavant) i les diferents Universitats de Catalunya.

A Catalunya les ECA ofereixen diverses tipologies de formacions vinculades al sector:

Cicle de grau mig d'Activitats Físico-esportives al medi natural (CAFEMN, en endavant), no és un cicle específic d'activitats eqüestres però sí es realitza una breu formació d'introducció al món del cavall. Aquest cicle es realitza a diferents centres educatius públics i privats de tota Catalunya (24 comarques) i és un dels cicles amb més afluència d'alumnat.

Certificats de professionalitat vinculats al SOC: Estan organitzats en diferent mòduls formatius. Els Certificats que es realitzen durant el curs 2016 a l'ECA del Pirineu situada a Bellestar són: Guia per itineraris eqüestres en el medi natural; Cura i maneig del cavall i Doma bàsica del cavall.

El Departament d'Ensenyament també realitza el CAFEMN a diferents instituts de tota Catalunya i també 3 Cicles Formatius específics.

Dos d'ells de grau mig: Tècnic esportiu en resistència, orientació i Turisme Eqüestre; Tècnic esportiu en salt, doma i concurs complet.

Un cicle de grau superior: Tècnic esportiu superior en hípica.

Aquests tres cicles es poden realitzar a 6 centres: Institut de Mollerussa, Escola Joviat de Manresa, C.A.V.A. Centro de Adiestramiento Víctor Álvarez de Girona, Escola Universitària Gimbernat, Centre de Formació Torredenbarra i el Seminari CEES a Vic.

Cal tenir en compte però que els cicles també es realitzen en col·laboració amb les hípiques properes als centres de formació, on es desenvolupa la part pràctica de la formació reglada.

L'Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya (INEFC) ofereix una formació de 5 anys amb possibilitats d'especialització en assignatures concretes del món eqüestre.

Tres Universitats de Catalunya: Universitat Gimbernat, Universitat de Vic i Universitat de Girona ofereixen Màsters i Postgraus en Hipoteràpia i Teràpies Assistides amb Cavalls.

Universitat Gimbernat: Màster en Hipoteràpia i Equitació Terapèutica i Màster en Fisioteràpia Equina.

Universitat de Vic: Postgrau en Equitació Terapèutica i Màster en Equitació Terapèutica: Aprenentatge i Teràpia Assistida amb Cavalls.

Universitat de Girona: Postgrau en Teràpia Assistida amb cavalls (Hipoteràpia, Equitació Terapèutica, Equinoteràpia Social i altres modalitats) i Màster en Intervenció Terapèutica Assistida amb Cavalls.

Pel que fa a la **formació no reglada**, fa referència a diferents Organismes i Actors propis del sector que realitzen formació específica a través de cursos. Aquests Organismes són des de la Federació Catalana d'Hípica (FCH), la Real Federación Hípica Española (RFHE), a diversos clubs hípics del sector i altres entitats que realitzen formació.

La part formativa del sector a nivell d'equitació segueix el **Sistema de Galops** inspirat en el model utilitzat a França. Els Galops són els programes de

Formació de genets i amazones, basat en el Programa de Galops establert per la RFHE i que consta de nou nivells d'aptitud i coneixements de les tècniques d'equitació, maneig i cura dels cavalls, en les tres etapes de la formació Esportiva: Iniciació, Perfeccionament i Especialització.

En paral·lel existeixen multitud de formacions genèriques i específiques del sector, així es poden trobar des de Cursos de curta durada de 1 a 3 dies anomenats Clínic amb especialistes de renom, fins a les formacions més bàsiques d'introducció al món de l'equitació que es realitzen des dels Centres eqüestres i/o Clubs d'Hípica entre d'altres com poden ser Associacions i Fundacions.

Taula 15: Relació d'estudis específics vinculats al sector

Tipus de formació	Entitat que la promou	Nom de la formació	Llocs on es realitza	Província
Reglada: Generalitat de Catalunya	Departament d'Agricultura, ramaderia, pesca i alimentació	Cicle formatiu de grau mig: Activitats Físico-esportives en el Medi Natural (CAFEMN)	Escoles de Capacitació Agrària: ECA Pallars ECA del Pirineu	Lleida
		Certificats Professionals del sector equí	ECA Pirineu	Lleida
	Departament d'Ensenyament	Cicle formatiu de grau mig: Activitats Físico-esportives en el Medi Natural (CAFEMN)	Instituts públics i concertats Centres hípics del territori (part pràctica)	Totes
		Cicle formatiu de grau mig: Tècnic esportiu en resistència, orientació i turisme	Institut de Mollerussa Escola Joviat de Manresa C.A.V.A. Centro de Adiestramiento Víctor Álvarez	Totes
		Cicle formatiu de grau mig: Tècnic esportiu en salt, doma i concurs complet	Escola Universitària Gimbernat Centre de formació de Torredenbarra	
		Cicle formatiu de grau superior: Tècnic esportiu superior en hípica	Seminari CEES de Vic Centres hípics del territori (part pràctica)	
	Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya	Titulació universitària genèrica on es poden fer assignatures concretes vinculades al món de la hípica Antigament Màster en Hipologia	INEFC Barcelona INEFC Lleida	Barcelona i Lleida

Tipus de formació	Entitat que la promou	Nom de la formació	Llocs on es realitza	Província
Reglada: Generalitat de Catalunya	UAB-Escola Universitària Gimbernat	Màster en Hipoteràpia i Equitació Terapèutica Màster en fisioteràpia equina	Escola Universitària Gimbernat	Barcelona
	Universitat de Vic	Postgrau en Equitació Terapèutica Màster en Equitació Terapèutica, aprenentatge i Teràpia Assistida amb cavalls	Universitat de Vic	Barcelona
	Universitat de Girona	Postgrau en Teràpia Assistida amb cavalls (Hipoteràpia, Equitació Terapèutica, Equinoteràpia Social i altres modalitats) Màster en Intervenció Terapèutica Assistida amb Cavalls	Universitat de Girona	Barcelona
No Reglada	Federació Catalana d'Hípica (FCH)	Formació i certificació en el sistema de galops	FCH	Barcelona
	Real Federación Hípica Española (RFHE)	Formació i certificació en el sistema de galops i cursos especialitzats diferents disciplines	RFHE	Madrid
	Clubs Hípics i Centres Eqüestres	Cursos i estades de formació des de nivell inicial a perfeccionament de diferents disciplines Clínic amb experts del sector	Diverses Hípiques i Centres Eqüestres	Totes
	Associacions i Fundacions	Cursos introducció al cavall	Diverses entitats	Totes

4.6. Esdeveniments del món del cavall

Els esdeveniments relacionats amb el món del cavall fan referència a les Fires, demostracions, concursos morfològics i cavallades organitzades des del sector.

Tots els esdeveniments compten amb un públic determinat, reporten de manera més directa o indirecta dinamisme i beneficis al sector i per tant, han de ser tinguts en compte d'una manera especial.

No s'han considerat en aquest apartat les competicions esportives de les diferents disciplines, ja que seran tractades en el punt 5 de la diagnosi.

Tots els esdeveniments tenen en comú apropar el món del cavall al públic general, però alhora, en funció del seu context, tenen altres interessos.

Les **fires específiques del sector** poden ser fires que tenen per objectiu principal l'intercanvi comercial dels èquids o bé la promoció d'alguna de les vessants concretes del sector (per exemple fires de Turisme Eqüestre, fires de races pures concretes de cavalls, etc). Aquestes fires cerquen de manera més directa els beneficis econòmics al sector. En aquest tipus de fires les demostracions de les disciplines hípiques són molt comunes.

Les fires multisectorials a més a més del sector equí, són presents altres sectors molt diversos i que poden tenir relació o no amb el sector. En aquests casos s'acostumen a fer demostracions amb els èquids i l'objectiu principal és l'apropament de la cultura del cavall al públic general i la relació entre els diferents agents del sector.

Antigament a Catalunya s'havien realitzat diverses fires sectorials, la més important d'elles **Equus Catalonia** s'havia celebrat a Barcelona i Girona durant més de deu edicions. Per problemes logístics i de finançament sembla però, que va deixar-se de fer.

Tot i així les notícies consultades que fan referència a la Fira parlen de més de 10.000 visitants en una de les edicions.

Altres fires destacades del sector van ser en el seu moment: **Equnova** a Banyoles (Girona), la **Fira del cavall de Barcelona** i l'**Equifira de Bàscara** (Girona). No hem d'oblidar però, que arreu de Catalunya es realitzen i s'han realitzat fires especialitzades en el món del cavall. El que si que s'ha pogut observar és que arrel de les dificultats econòmiques dels darrers anys, aquestes fires han disminuït en nombre i en alguns casos han estat integrades a fires multisectorials. Una de les fires de bestiar que es manté és la **Tria de mulats a d'Espinavell** (Girona).

A Catalunya actualment la fira més important del sector eqüestre és la **Fira del cavall hispà-bretó. Cavall Pirinenc Català**, que es celebra anualment a **Puigcerdà des de fa 35 anys**. La fira agrupa més de 1.100 èquids i atrau a més de **25.000 visitants**. És una de les fires més importants dels Pirineus i l'acte que aporta major nombre de visitants a la comarca.

A la fira es realitzen diferents concursos: Concurs a la millor ramaderia de la Cerdanya Categoria A, concurs tradicional de cavalls, concurs de terçones i terçons, concurs d'eugues amb pollí, quartons i sementals.

La Fira, organitzada per l'Ajuntament de Puigcerdà, es realitza al recinte firal de Puigcerdà i s'acompanya d'una fira multisectorial a tota la població.

La vessant més cultural i tradicional del cavall queda reflectida en les nombroses associacions repartides per Catalunya que recorden el vincle tradicional de

l'home amb el cavall al llarg de la història, i es representa a les festivitats i cavallades realitzades durant tot l'any i especialment pels tres tombs de Sant Antoni. Aquestes cavallades esdevenen espectacles tradicionals que apropen el cavall a la societat actual.

A Catalunya es celebren tres concursos morfològics, sent l'impacte econòmic estimat de més de 55.000€.

A l'Estat espanyol la tradició vinculada a "las ferias y romerías" és una tradició molt arrelada i d'importància a territoris com Huelva, Jaén, Badajoz, Málaga i Galícia en general.

Pel que fa a les fires, la Fira més important del sector és:

SICAB, "Salón Internacional del Caballo" és una fira dedicada exclusivament als cavalls de Pura Raça Espanyola, PRE en endavant. La fira s'organitza anualment a Sevilla i rep 170.000 visitants. Hi participen 285 ramaderies amb un total de 802 cavalls PRE i la seva durada és de 6 dies.

Durant la setmana es realitza la Final del Campionat d'Espanya de cavalls i eugues PRE de diferents modalitats morfològiques i exhibicions de diferents disciplines, doma clàssica, doma vaquera, enganxe d'exhibició i Alta Escola.

Organitza ANCCE (Asociación Nacional de Criadores de Pura Raza Española).

L'impacte estimat per l'estudi econòmic de Deloitte d'aquesta fira és d'un total de 52.606.303€.

Les altres dues fires importants del sector en l'àmbit de l'Estat espanyol són:

- **EQUIMUR, el Saló Internacional de Cavalls de races pures**, la fira realitzada a Múrcia agrupa 400 cavalls, 75 ramaderies i rep 25.000 visitants. El Saló representa un punt de trobada per aficionats al món del cavall i és un punt de trobada entre ramaders i professionals del sector a nivell nacional.
La fira està ben consolidada i arriba enguany a la XXI edició. Organitza IFEPA (Institución Ferial Villa de Torre-Pacheco) i ANCCE (Asociación Nacional de Criadores de Pura Raza Española)
- **EQUISUR** celebrada a Jérez de la Frontera (Cádiz), hi participen 260 cavalls, 35 ramaderies i reben 20.000 visitants. La Fira va arribar el 2015 a la XXIII edició.
La fira compta amb una exposició comercial, un concurs morfològic i diverses activitats, demostracions i jornades tècniques. Els guanyadors dels concursos morfològic reben un premi en metàl·lic, el cavall guanyador rep 3.000€ en la categoria campió de campions. També hi ha altres premis menors en altres categories.
Equisur està organitzada per la Junta d'Andalucía, la Diputació Provincial de Cádiz, a través de la seva Institució Firal i Ajuntament de Jérez. Rep el cofinançament d'Europa a través del PDR d'Andalusia.

Pel que fa les exhibicions hípiques destaquen les demostracions de la Real Escuela Andaluza de Arte Ecuestre i Escuela Ecuestre Costa del Sol de Málaga.

A l'Estat espanyol es celebren 125 concursos morfològics de diferents races de cavalls. Andalusia és la comunitat autònoma on es realitzen més concursos amb 36 anuals, seguit per les Illes Balears on es realitzen 28.

Font:

Segons l'estudi sobre l'impacte del sector eqüestre a Espanya realitzat per Deloitte per encàrrec de la RFHE el 2013, **els concursos morfològics estatals tenen un impacte econòmic de 1,9milions d'€** dels quals, un 30% corresponen a Andalusia.

A Europa es realitzen també fires eqüestres especialitzades com són: Fiera Cavalli a Malpensa (Itàlia), Salon du Cheval (França) i Horse Event (Holanda).

A nivell internacional, **la fira eqüestre més important a nivell mundial és Equitana**. La fira s'organitza a tres continents, Europa: Rennbach (Alemanya); a Amèrica: Kentucky (U.S.A) i a Austràlia: Melbourne.

La Trade Fair Equitana, el recinte firal ocupa una àrea de 48.000 m² repartides en 16 sales d'exposicions on es pot trobar representades qualsevol de les vessants del món eqüestre així com productes i serveis equins: alimentació, cura, sanitat, mostra d'educació veterinària, mostra de races de cavalls internacionals, Turisme Eqüestre, instal·lacions eqüestres, roba i material tècnic per a la pràctica de l'equitació, transport equí i serveis eqüestres, equipament de competició, i trobada d'Associacions de criadors de races nacionals i internacionals.

Font: www.equitana.com

Paral·lelament també es realitzen espectacles, demostracions, exhibicions, jornades tècniques, passejades a cavall i classes d'equitació.

Organitza: Equitana Fira Mundial Eqüestre. Weltmesse des Pferdesports amb el suport de la indústria eqüestre d'Alemanya i altres socis: Deutsche Reiterliche Vereinigung e.V. (Federació Eqüestre d'Alemanya), EQUITANA Australia; Just a drop, Reed Exhibitions Going Green, Reed Fair Venture Capital, Tierklinik Hochmoor i Volvo Centrum Rhein Ruhr GmbH.

Taula 16: Relació de fires especialitzades en el sector eqüestre d'àmbit nacional i internacional

Àmbit territorial	Nom de la Fira	Lloc on es realitza	Característiques	Organitza	Períodicitat	Nombre d'èquids participants	Visitants	Impacte econòmic *
Català	Fira del cavall hispà-bretó. Cavall Pirinenc Català	Puigcerdà	Fira ramadera dedicada al Cavall Pirinenc Català. Concursos morfològics diversos	Ajuntament de Puigcerdà	Anual	1.100	25.000	Desconegut
Espanyol	SICAB Salón Internacion al del caballo	Sevilla	Fira dedicada exclusivament als cavalls de Pura Raça Espanyola, PRE. Final del Campionat d'Espanya de cavalls i eugues PRE Exhibicions diferents disciplines de doma	ANCCE	Anual	802	170.000	Més de 52,5 milions d'€
Espanyol	EQUIMUR	Múrcia	Fira dedicada als cavall de races pures	IFEPA i ANCCE	Anual	400	25.000	Gairebé 2 milions d'€
Espanyol	EQUISUR	Jerez de la Frontera (Cádiz)	Consta d'exposició comercial, concurs morfològic, activitats diverses (exhibicions i jornades tècniques)	Junta Anlaucía Diptació de Cádiz Ajuntament de Jerez de la Frontera Cofinançament PDR Europeu	Anual	260	20.000	Més de 4 milions d'€
Internacio nal	EQUITANA	Rennbach, Alemanya Kentucky, USA i Melbourne , Austràlia	Fira Internacional més important a nivell mundial A Alemanya tenen més de 16 sales d'exposicions i 48.000 m2 d'exposició. Tenen una sala exclusiva per "Riding Holidays"	Equitana Fira Mundial Eqüestre	Bianual	850 expositors de 30 països diferents. Desconeixem el nombre de cavalls participants	208.000	Desconegut

*Impacte econòmic estimat s'ha extret de "Estudio del impacto del Sector Ecuestre en España" elaborat per Deloitte. Juny 2013

4.7. Externalitzacions positives del sector

Les externalitzacions positives del sector enteses com els efectes indirectes positius del sector eqüestre i les seves activitats sobre els diferents medis i agents que no hi participen de manera directa, s'han dividit en tres tipus: socials, mediambientals i econòmiques.

SOCIALS

Són els beneficis del sector eqüestre sobre la societat en general. La tasca realitzada pel sector ha permès i permet **donar a conèixer la cultura del món del cavall**, a persones que no tenen o no han tingut accés, i han obert aquesta cultura a molts àmbits socials, allunyant-se així de la visió més elitista del cavall que tradicionalment l'havia acompanyat als grans nuclis urbans.

Al medi rural però, aquesta cultura del cavall és més present per l'ús històric del mateix vinculat a les feines del camp i a les festes tradicionals.

La relació i els beneficis que comporta el tracte de la persona amb els cavalls, han estat analitzats i constats per diferents estudis de caràcter social i terapèutic.

A més a més la vessant social del sector, treballa de manera proactiva per a **fer arribar les diferents teràpies vinculades al cavall, a les persones que més se'n poden beneficiar**, en molts casos de manera desinteressada, a través d'Associacions i Fundacions.

AMBIENTALS

Els beneficis ambientals del sector són nombrosos sempre que estiguin lligats a una bona praxis.

El cavall esdevé així un excel·lent company per a la descoberta del medi natural de manera respectuosa i també per a la descoberta del patrimoni cultural i arquitectònic dels territoris rurals. La part vinculada al Turisme Eqüestre, relacionada estretament amb les zones rurals, facilita l'arribada a certs espais d'alt valor natural i cultural a persones que no hi poden accedir a peu o en bicicleta.

El cavall contribueix a la conservació dels camins històrics de transhumància, als antics camins tradicionals i als actuals senders utilitzats en senderisme i btt, ja que no erosiona ni malmet els senders per on transita i a més a més ajuda en el manteniment dels mateixos reduint la vegetació de marge.

D'altra banda, davant la creixent demanda de la població per les activitats d'oci al medi natural, suposen una bona oportunitat per apropar la natura i els seus valors mitjançant els èquids a tota la població.

ECONÒMIQUES

Les externalitats econòmiques positives fan referència a aquelles empreses i/o entitats que surten beneficiades de manera indirecta.

Aquestes empreses i/o entitats en el cas de la vessant esportiva mitjançant els concursos, certàmens i competicions, apleguen atletes, espectadors i familiars que s'allotgen i realitzen els àpats en el territori. **Així la restauració i els**

Allotjaments Rurals (Cases de Turisme Rural, apartaments rurals, hotels rurals), **en surten directament beneficiats**.

El Turisme Eqüestre especialment, també permet una homogeneïtzació dels beneficis en els **territoris rurals** en el cas de les rutes a cavall de diverses jornades.

D'altres impactes econòmics indirectes són genèrics: **els comerços, altres empreses de serveis turístics que complementin l'oferta eqüestre**, per exemple, **empreses de descoberta del patrimoni**, etc.

Un aspecte important també és la **contribució al dinamisme turístic general i a la diversificació de models turístics** que ja funcionen actualment i consolidats com són el **senderisme, la btt i el cicloturisme**.

En aquest apartat no es tenen en compte les empreses beneficiades de manera directa pel sector que són moltes com: empreses d'alimentació per a cavalls, empreses de transport, veterinaris, ferradors, guies eqüestres, etc.

Considerem però, que és necessari elaborar un estudi econòmic directe per a poder conèixer amb més detall les externalitats econòmiques positives del sector i poder quantificar-les.

4.8. Mapa conceptual del sector segons el tipus d'explotació

El mapa conceptual pretén facilitar l'entesa de l'organització genèrica del sector, contextualitzant les tres vessants del sector del cavall d'oci analitzades: Vessant esportiva, Vessant social i Vessant d'oci i finalment, per mostrar que tot i ser un sector complex i heterogeni, és un sector ric i divers amb grans possibilitats de desenvolupament, especialment en l'àmbit rural.

El mapa conceptual d'explotacions es divideix en tres grans grups:

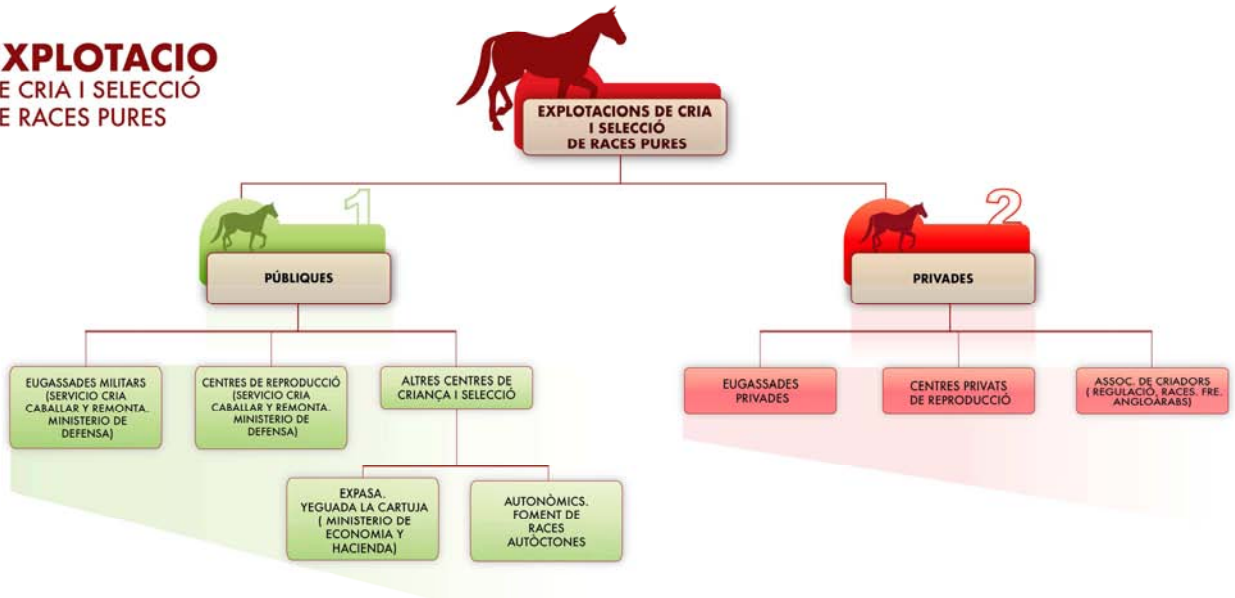
- Explotacions de cria i selecció de races pures
- Establiments i/o centres d'Hípica i/o altres vinculats a les diferents pràctiques eqüestres
- Explotacions de carn i/o altres usos

La present diagnosi centrada en les tres vessants vinculades al cavall d'oci, queda reflectida en la part dels "Establiments i/o centres d'Hípica i/o altres vinculats a les diferents pràctiques eqüestres", i per aquest motiu ha estat la part més desenvolupada.

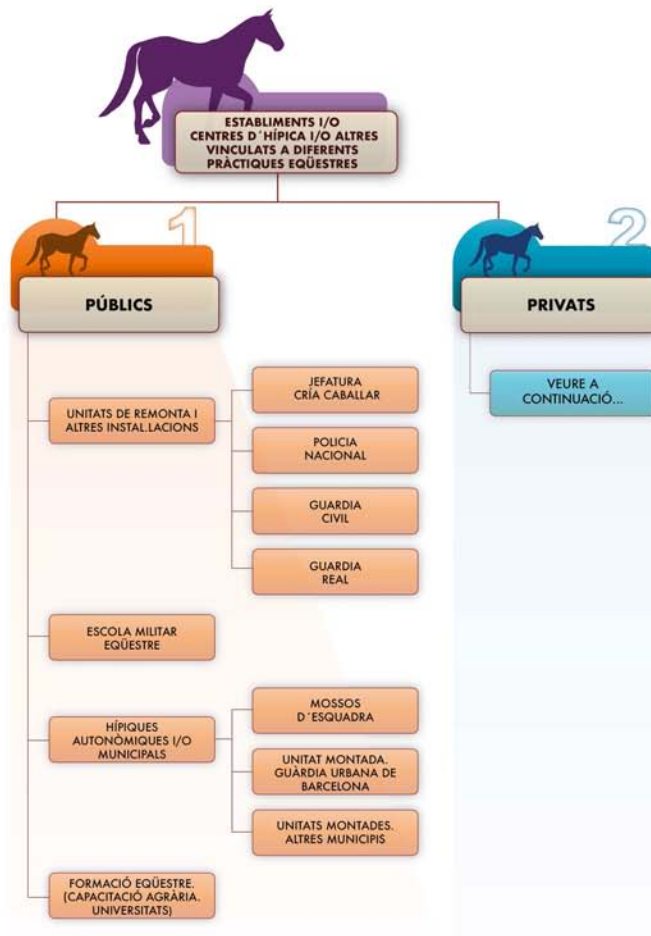
TIPUS D'EXPLOTACIÓ

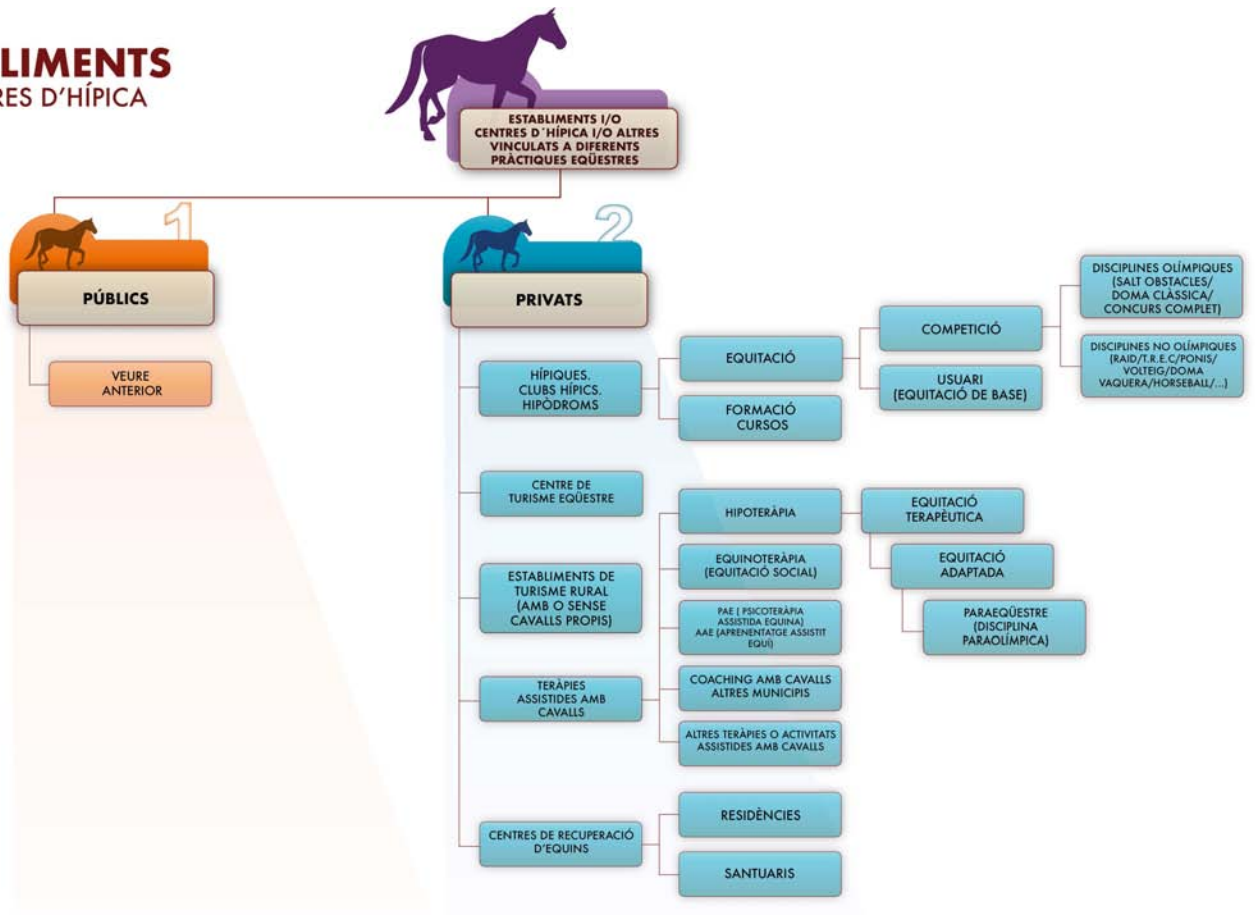
EXPLOTACIÓ DE CRIA I SELECCIÓ DE RACES PURES

ESTABLIMENTS I/O CENTRES D'HÍPICA

ESTABLIMENTS I/O CENTRES D'HÍPICA

EXPLOTACIONS DE CARN, I/O ALTRES USOS

4.9. Mapa conceptual del sector segons el tipus d'associacions

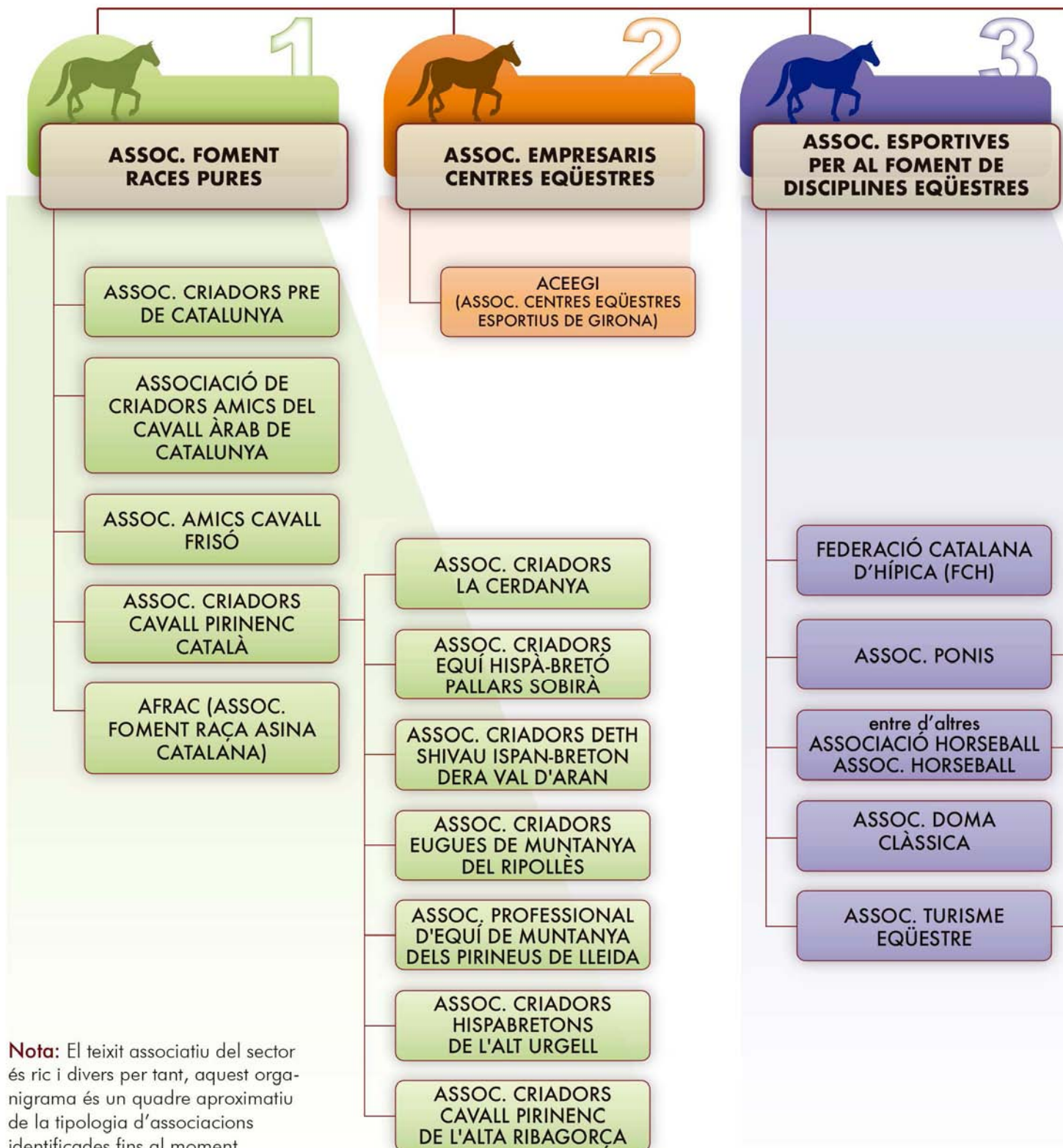
El mapa conceptual pretén facilitar l'entesa de la diversitat d'associacions

presentes al sector, contextualitzant les tres vessants del sector del cavall d'oci analitzades, tal i com s'ha fet en l'anterior mapa conceptual.

El mapa conceptual d'associacions es divideix en tres grans grups:

- Associacions per al foment de races pures
- Associacions d'empresaris o de centres eqüestres
- Associacions esportives per al foment de les disciplines eqüestres
- Associacions culturals i tradicionals del món del cavall
- Associacions i fundacions vinculades a les teràpies assistides amb cavalls
- Associacions de defensa dels èquids

ACTIVITATS EQÜESTRES, UNA ALTERNATIVA ECONÒMICA EN ZONES RURALS

Nota: El teixit associatiu del sector és ric i divers per tant, aquest organigrama és un quadre aproximatiu de la tipologia d'associacions identificades fins al moment

TIPUS ASSOCIACIONS I FUNDACIONS, MÓN EQÜESTRE

4

ASSOC. CULTURALS I TRADICIONALS DEL MÓN DEL CAVALL

ASSOC. AMICS DEL CAVALL D'ARREU DE CATALUNYA

FEDERACIÓ CATALANA DELS TRES TOMBS

EQUUS GIRONA, (entre d'Altres)

ASSOC. ESPORTIVA PONI CLUB DE CATALUNYA

CLUB ESPORTIU AMICS DEL HORSEBALL LES ALFORGES

AMAC (ASSOC. MARXES A CAVALL DE CATALUNYA)

ASSOC. FEDERATIVA DE TURISME EQÜESTRE

ASSOC. COWBOYS DE LA SELVA (entre d'altres...)

5

ASSOC. I FUND. TERÀPIES ASSISTIDES AMB CAVALLS

ASSOC. I FUND. DIVERSES VINCULADES A EQUINOTERÀPIA, HIPOTERÀPIA, ETC.

6

ASSOC. EN DEFENSA DELS ÈQUIDS

ARRE (ASSOC. PER LA RECUPERACIÓ D'ÈQUIDS)

ADE (ASSOC. PER A LA DEFENSA DELS ÈQUIDS I PETITS ANIMALS)

FUND. PROJECTE MIRANDA

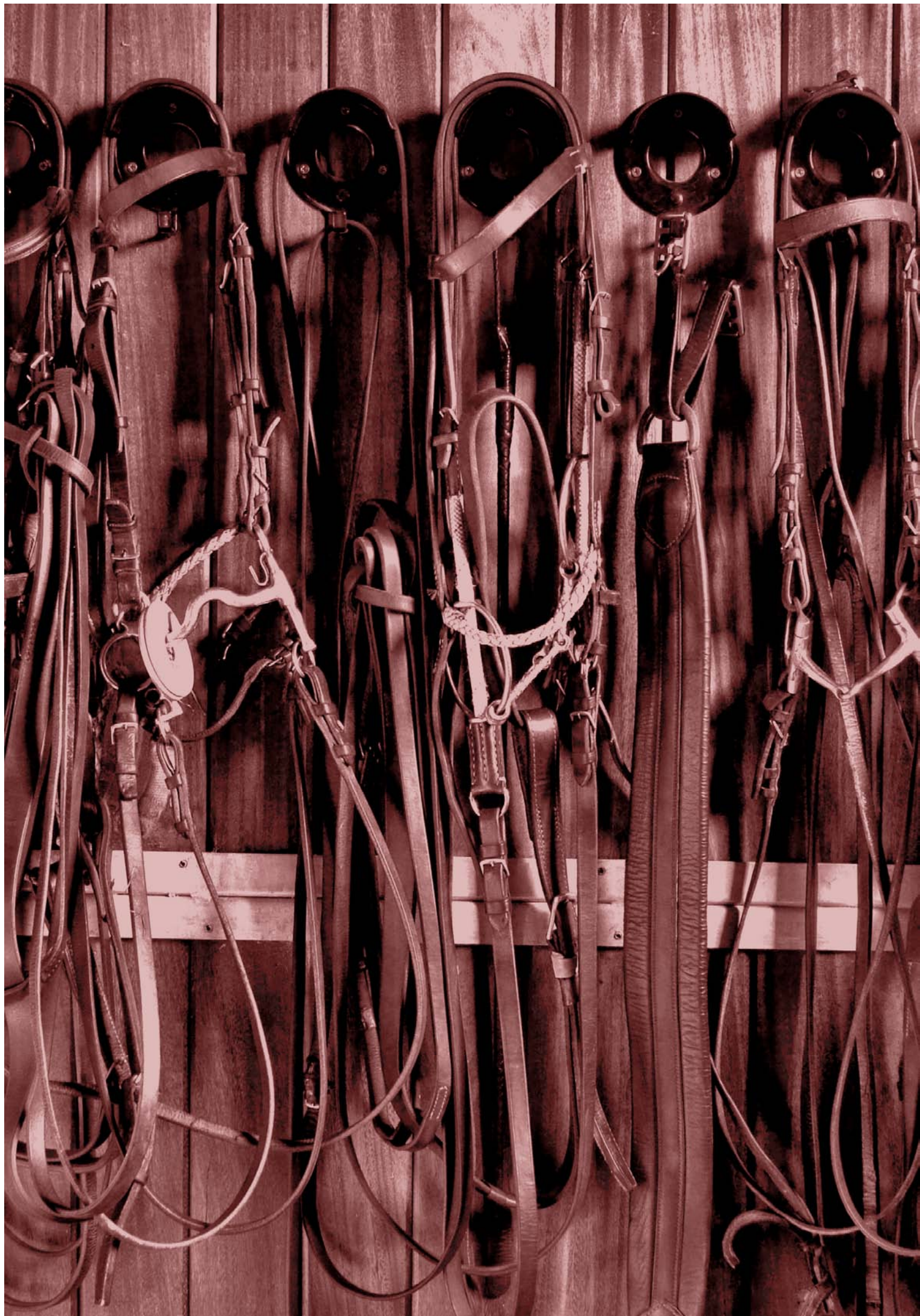
ASSOC. EQUINOTERÀPIA DE GIRONA

ASSOC. LAYLA PONIS

ASSOC. CATALANO-ARGENTINA D'EQUINOTERÀPIA

ASSOC. CAVALLS DE MALAVELLA

FUND. FEDERICA CERDÀ (entre d'altres ...)

5. Vessant Esportiva del sector

5.1. Regulació i organització

És la vessant més regulada i estructura de les tres tractades.

El fet de que gairebé totes les competicions de les diferents disciplines esportives hípiques estiguin regulades des de la FCH a nivell nacional, i des de la RFHE a nivell de l'Estat espanyol, confereix un marc normatiu que a les altres dues vessants analitzades no existeix. Així a nivell esportiu, les competicions de les diferents disciplines comentades al punt 4.3. són competència, com marquen els seus estatuts, de la RFHE i la FCH.

Socialment la vessant esportiva del sector ha estat vinculada a les famílies de gran poder adquisitiu i a certes "èlits" de la societat, per tant, s'ha vist allunyada del públic general. És el cas especialment de certes disciplines com per exemple el Polo, que encara conserva i manté aquesta filosofia.

Aquesta visió elitista del món del cavall es força acusada e les ciutats, on l'accés a la pràctica eqüestre es veu genèricament, allunyada de les classes populars.

En el medi rural però, on la cultura del cavall s'ha mantingut o no s'ha arribat a perdre completament, ja que els èquids han estat històricament vinculats a les tasques del camp i a les festes populars, la pràctica eqüestre no s'associa directament a una visió elitista.

És cert però, que en el salt a la pràctica de les competicions, les despeses econòmiques (llicències, preparació i cura del cavall, transport, etc), van augmentant en funció del grau de la competició i la disciplina, quedant excloses doncs, a reduïts grups de persones.

Algunes de les persones entrevistades, esportistes de competició, consideren que aquesta visió elitista associada a la competició, es manté i en unes disciplines més que altres. A tall d'exemple no podem oblidar que un cavall pot estar valorat en 1 milió d'€.

CARACTERÍSTIQUES DELS CLUBS HÍPICS I CENTRES EQÜESTRES

La vessant esportiva del sector es desenvolupa a través dels Centres, Clubs hípics i a través de les associacions o entitats del sector de caràcter esportiu a diferents nivells de la pràctica eqüestre.

Tots els Clubs d'Hípica, Centres Eqüestres i/o Escoles eqüestres, estan regulats pel marc normatiu del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya i segueixen la normativa establerta i explicada al punt 4.1. de la diagnosi.

Així, qualsevol Club o Centre Hípic té codi REGA i és considerat una explotació ramadera. Com a tal, està sotmesa a tots els requisits establerts per a la identificació dels èquids, sanitat i benestar animal, control ambiental i ordenació de l'explotació, segons la seva capacitat i els equins que hi allotja.

Tant els "petits" Clubs Hípics, més comuns a les zones rurals, que no sobrepassen les 5 UB, fins als Clubs Hípics de major capacitat, més de 5 UB, segueixen la mateixa regulació a excepció del control ambiental, que és més rigorós en les explotacions de major capacitat.

Els Clubs Hípics acostumen a tenir un règim de caràcter semi-intensiu en les zones rurals, per la major facilitat d'accés a terres de pastura i un caràcter intensiu a les zones urbanes.

Una característica d'alguns dels Clubs és la dedicació de manera complementària a la cria de cavalls de races pures i/o a la doma dels mateixos en la disciplina principal del Club. Aquest és el cas d'alguns dels Clubs visitats al medi rural. També cal destacar que la participació a competicions amb un cavall guanyador, pot significar una important font d'ingressos extra a l'activitat formativa del Club.

A tall anecdòtic i d'exemple existeixen dos Centres Eqüestres a Catalunya que a més a més de la vessant esportiva del sector, comercialitzen llet d'euga. Un d'aquests centres es situa a la Garrotxa i és Poni Club i l'altre es situa al Pallars Sobirà i és un Centre de Turisme Eqüestre.

Els Clubs o centres ofereixen un ampli ventall de serveis (especialment els ubicats a les zones urbanes). Els centres ubicats al medi rural ofereixen també molts serveis però estan més especialitzats en una disciplina híptica concreta.

Els **serveis principals** que s'ofereixen o es poden oferir són:

- Classes d'equitació de diferents nivells i disciplines (introducció i/o perfeccionament)
- Cursos de formació (introdutoris i de tecnificació)
- Clínic
- Pupil·latge
- Estades i cursos d'estiu, de Setmana Santa, etc.
- Visites escolars

Els **serveis secundaris**:

La majoria d'ells estan vinculats al món del cavall però d'altres són complementaris i més encarats a l'oferta d'altres serveis als usuaris. En alguns centres poden esdevenir serveis principals.

- Cria i doma
- Reeducació de cavalls
- Servei de semental
- Compra-venda de cavalls
- Excursions i passejades amb cavalls
- Rutes a cavall
- Passejades amb carruatge i lloguer
- Diferents teràpies Assistides amb cavalls
- Coaching amb cavalls
- Restauració
- Celebracions i festes
- Espectacles amb cavalls
- Granja-escola

FONT: C.A.V.A. (Centro de Adiestramiento Víctor Álvarez)

Donades les dificultats per a tenir dades fidedignes del sector (tal i com s'ha fet referència en punts anteriors) s'analitzen dades diverses directes i indirectes.

A Catalunya s'estima que hi ha aproximadament uns 500 Clubs hípics o Centres Eqüestres. El major nombre de centres eqüestres es concentren a prop dels grans nuclis de població mentre a les zones rurals, els Clubs i Centres són menys nombrosos.

Pel que fa a les dades del Registre d'Entitats Esportives de la Generalitat de Catalunya en la modalitat híptica, hi ha 298 entitats, clubs i associacions a Catalunya registrades, aspecte que voldria indicar que uns 200 clubs i associacions no estan donades d'alta en aquest registre oficial.

EL SISTEMA DE GALOPS I LES LLICÈNCIES FEDERATIVES

El Sistema de Galops, inspirat en el model francès, són els programes de formació de genets i amazones, basat en el Programa de Galops establert per la RFHE i que consta de nou nivells d'aptitud i coneixements de les tècniques d'equitació, maneig i cura dels cavalls, en les tres etapes de la formació Esportiva: Iniciació, Perfeccionament i Especialització.

Així, hi ha 4 nivells d'iniciació comuns: Galops 1 a 4

3 nivells de perfeccionament tècnic: Galops 5 a 7

I 2 galops, 8 i 9 en els que s'han d'acreditar mèrits esportius

El sistema de galops català segueix la normativa de la RFHE.

Segons la FCH l'any 2016, hi ha 126 clubs federats a la FCH.

Donada la importància de la FCH en la vessant esportiva del sector, s'analitza la seva organització pel que fa referència a la gestió de Clubs i entitats Federades.

Un Club Federat o una Secció esportiva segons la mateixa FCH, són entitats privades formades per persones físiques, que tenen com a objectiu el foment, el desenvolupament i la pràctica continuada de l'activitat física i esportiva de la híptica. Han d'estar inscrites al Registre d'Entitats Esportives de la Generalitat i estar donades d'alta a la FCH.

Pel que fa a la creació d'una Secció esportiva, deriva de l'existència d'una altra entitat. La seva constitució és més senzilla.

Els clubs i Seccions Esportives poden sol·licitar l'organització de concursos i campionats, i participar en les activitats esportives, formatives i lúdiques que la Federació organitza.

Els Clubs Esportius reconeguts per la Federació Catalana d'Hípica poden tenir o no, la consideració de Club Federat reconegut per la RFHE als efectes del Reglament, sempre que realitzin, o puguin fer, competicions o activitats de caràcter oficial i àmbit estatal i reuneixin els requisits que en aquesta norma es desenvolupen.

La classificació dels Clubs Homologats Reconeguts per la RFHE s'estableix en categories, la denominació i identificació, en ordre creixent, és la següent:

- Club esportiu d'un Estrep: Hi ha 19 Clubs i associacions amb aquesta categoria segons les fonts de la pàgina web de la FCH
- Club esportiu de dos Estreps: Hi ha 16 Clubs amb aquesta categoria
- Club esportiu de tres Estreps: Hi ha 3 Clubs amb aquesta categoria
- Club esportiu quatre Estreps: Hi ha 5 Clubs amb aquesta categoria

I la classificació d'Estreps és resultat del compliment i valoració de diferents requisits:

- Titulació mínima del personal tècnic amb què compta el Club Esportiu per al desenvolupament de les seves activitats.
- Puntuació o qualificació mínima de les instal·lacions i serveis que el Club Esportiu posseeix per al desenvolupament de les seves activitats a partir dels factors determinats per la RFHE com són la titulació dels tècnics, ubicació del club, infraestructura de l'explotació, acollida, cavalls, guarniments i activitat. També s'inclouen criteris de seguretat, adaptació i qualitat.

Segons dades de l'Idescat de l'any 2015 referents a dades de Llicències Federatives en Hípica, a Catalunya hi ha un total de 6.908 Llicències expedides.

Amb les dades actualitzades i facilitades per la FCH enguany, les persones federades ascendeixen a 11.178 federats.

Taula 17: Federats l'any 2016 segons dades de la FCH

Modalitat	Clubs	Homes	Dones	Total federats
Hípica	126	4.548	6.630	11.178

FONT: FCH 2016

Aquestes dades també ens demostren i corroboren el perfil dels genets federats, que coincideix amb el perfil de les visites de camp realitzades a diferents centres eqüestres.

Cal tenir en compte que són Llicències de genets i amazones i no es coneix en quina disciplina concreta. D'altra banda els cavalls també requereixen de llicència pròpia.

Les llicències poden ser de caràcter territorial (si són dins l'àmbit de la Comunitat Autònoma) i nacionals si són en l'àmbit de l'Estat espanyol.

Les competicions territorials requereixen de la llicència territorial però per a les competicions estatals es requereix la llicència nacional i per les competicions internacionals, la llicència de la FEI (Federació Eqüestre Internacional).

PERFIL DELS GENETS I LES AMAZONES

Un **70% de les persones que munten a cavall són dones** i dones joves especialment (fins als 16 anys d'edat aproximament), a nivell d'aficionades. Per tant, són amazones que s'inicien en el món de l'equitació i van millorant el seu nivell fins arribar a l'edat de l'adolescència on una part important deixa aquest esport. Aquest també és el perfil dels genets a França, país de referència en el sector eqüestre.

Així podem concloure que **és un esport eminentment femení a nivell amateur.**

Un cop passem però a la categoria de competició i a l'alta competició professional, són els homes els qui encapçalen la primera posició.

LES COMPETICIONS

A Catalunya el 2014 es van organitzar 210 competicions, de 12 disciplines diferents (segons dades de la memòria esportiva 2014 realitzada per la FCH). No han considerat les competicions de Polo que són regulades per la Real Federación Española de Polo.

Taula 18: Relació de competicions realitzades a Catalunya segons disciplines

Disciplina	Nº competicions
Concurs complet	6
Doma clàssica	70
Salt d'Obstacles	36
Para eqüestre	3
Raid	26
TREC	13
Ponis	27
Horseball	9
Enganxes	1
Western	9
Doma Vaquera	7
Alta Escola	3
Total	210

Impacte Econòmic de la Vessant Esportiva

L'impacte econòmic de la vessant Esportiva segons Deloitte ascendeix a 732,6 milions d'€/anuals a l'Estat espanyol.

Taula 19: Impacte econòmic de la vessant esportiva a l'Estat espanyol segons les dades de l'estudi "El impacto del Sector Equestre en España" de Deloitte.

Tipologia	Impacte econòmic
Llicències	7,6 milions €
Clubs Hípics	622 milions d'€
Competicions de totes les disciplines hípiques	103 milions d'€
Total	732, 6 milions d'€

FONT: <http://soloraid.blogspot.com.es/>

5.2. Disciplines olímpiques

Són aquelles disciplines hípiques que com diu el nom, són reconegudes com a tal, pel Comitè Olímpic Internacional i estan regulades per la RFHE. Són tres disciplines:

SALT D'OBSTACLES

Consisteix en superar amb el cavall un recorregut amb diversos obstacles format per barres i en un recorregut fixat, sense cometre cap falta i en un temps determinat. Es considera falta fer caure algun dels obstacles.

Les proves es classifiquen en diferents grups d'acord amb les dimensions dels obstacles que van entre 1,10 m i 1,60 m i segons diferents barems de dificultat: recorregut amb cronòmetre, sense cronòmetre, contrarrellotge, caça, etc., segueixen a més un sistema de puntuació.

Les races més emprades a l'Estat espanyol per aquesta disciplina són 5:

-
- El Cavall d'Esport Espanyol (CDE)
 - Anglo-àrab
 - Sella francès
 - KWPN
 - Hannoverià

DOMA CLÀSSICA

Té per objecte el desenvolupament harmònic dels moviments del cavall, intentant potenciar la seva elasticitat i agilitat amb el genet, constituint així un conjunt o binomi perfecte. La prova de doma o reprise consisteix en executar una determinada successió de moviments en una pista 20x60m anomenada quadrilong. La forma d'executar els moviments es recull en un document que descriu els moviments. Hi ha 10 tipus de reprise en funció de la dificultat.

Un jurat puntua els moviments del 0 al 10 i s'obté una puntuació total.

Les races més emprades per aquesta disciplina són 2:

- Pura Raça Espanyola o PRE
- Cavalls de raça Alemanya (Westfalià i Holstein)

CONCURS COMPLET

És una disciplina que agrupa en una sola competició proves de Doma clàssica, salt i fons. La competició es realitza en 3 jornades: la primera es dedica a Doma clàssica, la segona a la prova de Fons (prova de cross), i la tercera a Salts d'Obstacles a pista. Les proves es realitzen els tres dies amb el mateix cavall.

Les races de cavall més emprades són:

- Anglo-àrab
- Àrab
- Cavall d'Esport Espanyol (CDE)
- Altres races europees d'aptitud esportiva

PARAEQÜESTRE

És una disciplina paraolímpica des del 1996. La finalitat i principis generals de la doma adaptada són els mateixos que els de la doma clàssica, basats en l'harmonia entre el genet i el cavall. La única diferència són algun tipus de discapacitat o altres capacitats dels genets i les amazones.

Els esportistes competeixen en 5 graus o categories diferents en funció de la seva discapacitat i el que aquesta els limita per a la pràctica de la doma.

Esportistes olímpics catalans

A Catalunya tenim grans genets i amazones competint a nivell olímpic en aquestes disciplines com són el **Ileidatà Albert Hermoso en concurs complet** i **Beatriz-Ferrer Salat en doma clàssica**.

Aquests dos atletes van viatjar als Jocs Olímpics de Rio de Janeiro celebrats al Brasil del 5 al 21 d'agost de 2016 i van competir en les seves respectives disciplines.

5.3. Disciplines no olímpiques

Les disciplines no olímpiques són diverses, actualment n'hi ha 13 que es realitzin a Catalunya. A altres territoris de l'Estat espanyol hi ha, a més a més, altres disciplines territorials. Aquestes disciplines són regulades per la RFHE i en el cas del Polo per la RFE polo

Tot i així existeixen i poden existir noves disciplines que estan en fase d'iniciació a Catalunya i altres països veïns com França com poden ser Agility, Equifun, Equifeel, T.R.E.C. en attelage, etc.

RAID

És una disciplina important a nivell català i en l'àmbit rural, destinada a provar la resistència i entrenament del cavall. La competició consisteix en curses llargues camp a través, seguint una ruta marcada i segons el terreny, es poden fer al pas, al trot o al galop.

La distància mínima per a una competició d'un sol dia és de 50 km i 120 km en els campionats. Per a les competicions de més d'un dia, la distància mitjana mínima per etapa és de 50km.

Segons el grau de dificultat (obstacles, distàncies, velocitats i llargada del recorregut), hi ha 5 categories de Raid: Concurs Nacional, Concurs Territorial, Concurs de Marató Eqüestre Nacional, Concurs de Marató Eqüestre Territorial i Campionat d'Espanya.

Les races de cavall més emprades en Raid són:

- Àrab
- Anglo-àrabs
- Creuats

Alguns dels millors esportistes de raid mundials són catalans: Jaume Puntí i Bernat Casals entre d'altres.

Enganxes

Consisteix en executar una sèrie d'exercicis en cotxe de cavalls, que pot ser d'un enganxe, de dos o quatre cavalls. Les competicions acostumen a tenir proves de doma, marató (esquivar obstacles naturals) i maneig a pista.

Les races d'aquesta disciplina són:

- PRE
- Creuats

PONIS

Agrupa el conjunt d'activitats que es realitza en cavalls tipus poni, que es classifica en 4 categories depenent de la seva alçada: fins 1,10; 1,10 a 1,30; 1,30-1,40; 1,40 a 1,48. Només per a genets i amazones fins 16 anys.

Després trobem diferents subcategories com són l'equitació de base, salts, concurs complet i actualment i molt populars, els pony games.

És una disciplina en augment a Catalunya.

ALTA ESCOLA

És una varietat de doma que requereix tres etapes d'entrenament que s'allarguen 3 anys. En la primera etapa s'ensenya al genet i el cavall l'equitació directa, en la segona s'ensenya al genet a controlar al cavall mantenint el ritme i elasticitat i diferents passos i voltes i la tercera etapa se centra en les maniobres més exigents.

Les races de cavall utilitzades són:

- PRE
- Lippizana

DOMA VAQUERA

És una prova de doma consistent a realitzar dins d'un quadrilong, una successió d'exercicis. Aquests exercicis són similars als que es fan per treballar al camp amb el bestiar vacum. Els exercicis són puntuats per un jurat.

Hi ha dos tipus de competició en funció de l'edat dels cavalls: cavalls joves (fins als 6 anys) i més de 6 anys sense limitació.

Les races més emprades són:

- PRE
- Creuaments

PERSECUCIÓ I ABATIMENT

És una competició hípica formada per dos participants a cavall la finalitat dels quals és perseguir i abatre un cap de bestiar vacú dins d'una zona acotada i en un temps determinat.

Les races més emprades són:

- PRE
- Creuaments

VOLTEIG

Consisteix en executar a sobre del cavall un moviment a la corda, una sèrie d'exercicis gimnàstics (pujar d'un salt al cavall, baixar, posar-se de peu a sobre el cavall, etc.), destresa acrobàtica sobre el cavall.

T.R.E.C.

O també dit Tècniques de Rutes Eqüestres de Competició. És una disciplina que tracta de mesurar les aptituds conjuntes del cavall i genet en rutes a camp obert. Consta de tres proves:

- Prova d'orientació i regularitat: resseguir amb un mapa un recorregut amb controls de pas i velocitat controlada
- Prova d'Aires: recórrer un passadís de 150 m el més ràpid possible primer al pas i després al galop.
- Prova d'Obstacles: superar, sobre un recorregut de 5 km, una sèrie de dificultats naturals o artificials.

És una disciplina important a Catalunya i en creixement a les zones rurals especialment.

HORSEBALL

És una disciplina d'origen francès portada a Catalunya. El horseball enfronta dos equips de sis jugadors (4 a pista i 2 reserves) que porten una pilota de cuir amb nanses i han d'aconseguir fer entrar la pilota a la cistella de l'equip contrari. Tot això amb la participació d'un mínim de tres jugadors de l'equip atacant en cada jugada, també han de recollir la pilota de terra sense baixar del cavall.

Els equips són mixtes i la pista té unes dimensions de 60x30.

A Catalunya el Horseball és una disciplina important, la lliga Catalana de Horseball és de les més important en l'àmbit estatal i també són guanyadors de competicions internacionals. Així els millors esportistes de Horseball mundials són catalans.

A la província de Girona és on podem trobar el major nombre d'equips de Horseball a Catalunya, tot i el que **CEEC Cardedeu és l'actual equip guanyador de Catalunya, Espanya i Europa.**

Aquesta disciplina té una Federació Internacional de Horseball que regula la disciplina tot i que a Catalunya la FCH hi té les competències del territori.

HUNTER

És una disciplina d'USA que consisteix en la combinació de proves de salt i doma on la puntuació reflecteix si cauen a terra els obstacles, els refusaments del cavall i la manera de realitzar els exercicis.

REINING

Consisteix en realitzar una sèrie de maniobres determinades per un patró on s'avalua l'atenció i la rapidesa del cavall.

POLO

És una disciplina on participen dos equips de 4 genets i 4 cavalls per equip que han de portar una pilota de fusta amb "tacos" cap a l'arc de l'equip contrari i convertir els "esquivos" en gols.

Aquesta disciplina està regulada per la RFE Polo.

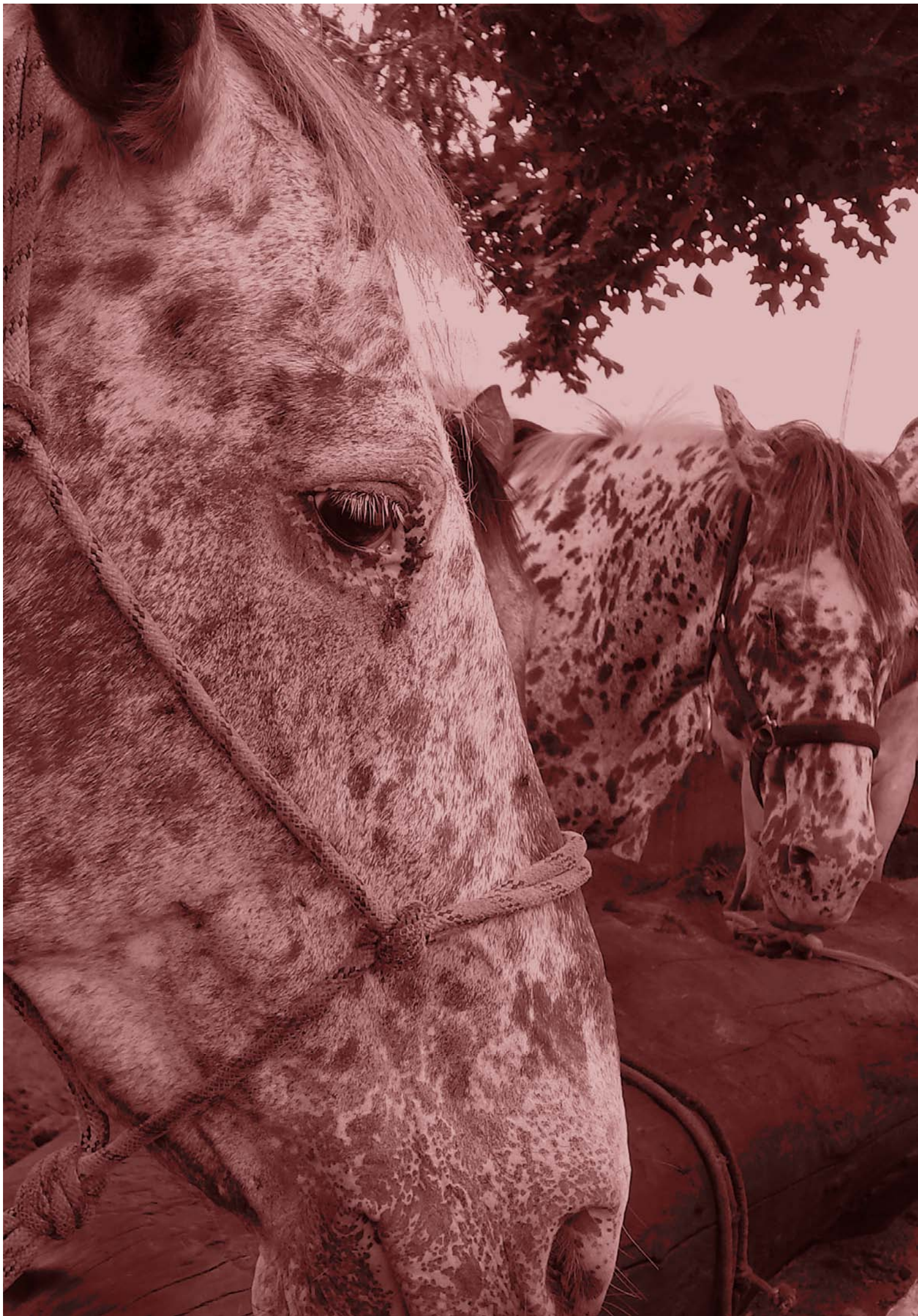
CARRERES DE GALOP

Consisteix en recórrer una distància determinada segons el tipus de prova (les més habituals entre 1.200 i 2.500 m) en el menor temps possible. Poden ser carreres llises o bé amb obstacles. Es practiquen als hipòdroms. Aquestes proves oficials són regulades per la Societat de Foment de la Cría Caballar Española (SFCEE).

La raça més utilitzada són:

- El Pura Raça anglesa
- Anglo-àrab

A Catalunya aquesta disciplina no està gaire desenvolupada ja que en l'actualitat només l'hipòdrom de Vila-seca acull competicions d'aquesta tipologia.

6. Vessant Social del sector. Hipoteràpia, Equinoteràpia i teràpies o activitats assistides amb cavalls

És la vessant més **diversa i variada** de les tres analitzades i representa una **bona oportunitat de creixement pel sector**.

Tot i les dificultats per la manca de regulació oficial, la manca de criteris comuns per a l'execució d'aquest tipus de teràpies, i fins i tot, la manca de consens pel que resulta la nomenclatura i definicions per cada disciplina, és una vessant extremadament rica que ha anat en augment en les darrers anys, convertint-se actualment en una **moda o tendència**.

A Catalunya aquesta tipologia de serveis i centres ha experimentat i experimenta, un important creixement.

Val a dir que el context europeu a través de l'auge del **concepte de "Green Care"** facilita, demostra i potencia la importància d'aquests tipus d'activitats en contacte amb la natura i els animals, donant encara més valor a la vessant social del sector.

El concepte de Green Care, entén i fomenta la importància del contacte amb la natura per part de tots els éssers humans, i els efectes positius d'ella, les plantes i els animals sobre les persones, aportant **beneficis físics, psicològics i espirituals**. D'aquesta manera és un concepte ampli d'activitats terapèutiques, que es basa en els beneficis en contacte amb la natura i els animals, com a un valuós **recurs terapèutic dirigit a totes les persones i especialment a determinats col·lectius** com poden ser: menors en situació de risc, persones amb malalties cròniques, persones amb diversitat funcional, exclusió social, persones en fase de dol, etc.

FONT: Equinoteràpia Mas Alba

Finalment comentar que en aquest apartat de la vessant social del sector s'han inclòs certes disciplines que tot i no ser considerades teràpies pròpiament, treballen el creixement personal o empresarial amb l'ajuda dels cavalls, és el cas per exemple, del Coaching amb Cavalls que s'ha inclòs en aquest apartat.

6.1. Regulació

La Vessant Social del Sector no està regulada oficialment i representa així la creu a la vessant esportiva en quan a regulació.

Tot i que existeixen diferents titulacions universitàries de tercer cicle, Màsters i Postgraus, que desenvolupen les pràctiques vinculades a les teràpies amb cavalls, com s'ha comentat en el punt 4.4, la Generalitat actualment no regula normativament la pràctica dels professionals d'aquestes teràpies.

Aquesta situació afavoreix l'**intrusisme professional** tal i com algunes de les persones entrevistades, han denunciat en nombroses ocasions.

La **única regulació de caràcter voluntària** pel que fa als Centres Eqüestres que realitzen **Hipoteràpia** concretament **ve de la FCH** que mitjançant la Comissió amb el mateix nom, vetlla per tal de que els centres homologats en Hipoteràpia a través de la FCH, complexin tots els requisits en quan accessibilitat, personal especialitzat i tipologia de cavalls.

Aquests requisits normatius per a l'homologació dels Centres en Hipoteràpia per la FCH són:

- Complir les condicions establertes sobre instal·lacions, personal tècnic i cavalls de la normativa.
- Els usuaris han de tenir contractada la llicència federativa en vigor, expedida per la FCH.
- Tenir contractada una pòlissa d'assegurances de responsabilitat civil per a cobrir els riscos derivats del desenvolupament de la hipoteràpia amb uns mínims.
- Tenir els equips i el material propi per a la pràctica de la hipoteràpia
- Estar inclòs en el Cens Oficial de Centres Hípics d'Hipoteràpia

Pel que fa a instal·lacions:

Banys, pistes, aula i quadres adaptades i amb unes determinades dimensions.

Pel que fa al personal especialitzat:

La teràpia anirà a càrrec d'un **Fisioterapeuta o d'un metge especialitzat en Hipoteràpia** i estarà col·legiat en el corresponent col·legi professional.

A més intervenen prèviament a la teràpia:

- Metge que prescriu i autoritza.
- L'autorització de pares o tutors, sabent que són coneixedors de la teràpia i que es treballa amb un cavall.

Durant la teràpia:

Tècnic en equitació nivell I, II o III persona experta i responsable del cavall

Segons les característiques de l'handicap, podran intervenir altres professionals com:

- Psicòleg
- Logopeda
- Pedagóg
- Mestre
- Terapeuta Ocupacional

Durant la teràpia sempre hi haurà un fisioterapeuta o metge, un tècnic en equitació i un cavall adequat per a la persona amb discapacitat.

Pel que fa als cavalls:

Cada instal·lació ha de disposar d'un cavall que reuneixi les següents característiques: castrat o euga, de caràcter noble, d'entre 8 i 20 anys d'edat i amb una alçada entre 1,50 i 1,55.

Per les característiques físiques dels ponis, aquests animals no són adequats per a la Hipoteràpia.

Els cavalls i les instal·lacions han d'estar en un perfecte estat de manteniment.

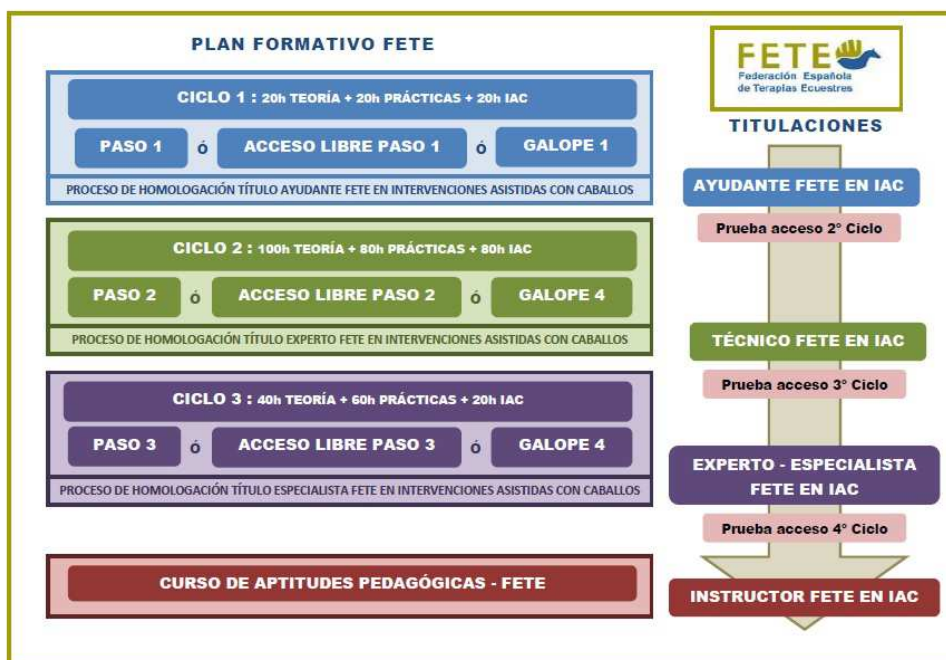
A **Catalunya** només existeixen actualment **dos centres homologats en Hipoteràpia per la FCH:**

Fundació Federica Cerdà (Sant Cugat del Vallès)

L'Escola Poni Club la Granja (Vilafranca del Penedès)

Durant l'any 2016, però s'està en procés d'homologació de dos centres més.

En l'àmbit espanyol existeix la **Federación Española de Terapias Ecuestres amb seu a Astúrias, que ha elaborat un Pla** formatiu vinculat a les Intervencions Assistides amb cavalls.

FONT: <http://www.fete.org.es/especialidades-del-programa-formativo-f-e-t-e/>

A nivell internacional existeix la **certificació Eagala, The Global Standard for Equine Assisted Psychotherapy & Personal Development**. Una certificació de professionalitat sorgida d'una associació que estableix els estàndars o requisits per a la realització de sessions de Psicoteràpia i Aprenentatge Assistit amb Equins.

Aquest model estableix uns principis de treball des del propi equip disciplinar: professional de la salut mental i un tècnic en quitació. Tenen un codi ètic.

En aquest model les activitats es realitzen peu a terra, sense muntar al cavall.

A Catalunya i L'Estat Espanyol Eagala està representat pel **Centre Equinoteràpia Girona, Mas Alba**.

6.2. Organització

CARACTERÍSTIQUES DELS CENTRES DEDICATS A HIPOTERÀPIA, EQUINOTERÀPIA I TERÀPIES O ACTIVITATS ASSISTIDES AMB CAVALLS

Hi ha dues tipologies de centres que ofereixen aquest tipus de serveis, uns són centres dedicats en exclusiva a teràpies assistides amb cavalls; i la segona tipologia de centres són Clubs Hípics o Centres Eqüestres on es realitzen aquests serveis però de manera complementària a altres activitats.

Centres dedicats en exclusiva a les teràpies assistides amb cavalls

Són Centres Eqüestres especialitzats gestionats bé per una empresa o una associació i/o Fundació i dedicats casi exclusivament en l'oferta de serveis vinculats a: Hipoteràpia, Equinoteràpia, equitació terapèutica, equitació adaptada, volteig terapèutic, l'equinoteràpia social, psicoteràpia assistida amb equins, aprenentatge assistit amb equins, educació emocional amb l'ajuda dels cavalls, coaching assistit amb cavalls, etc.

El seu objectiu amb o sense ànim de lucre, és tractar des de diferents patologies que es tracten a la medicina convencional a través de serveis de fisioteràpia però mitjançant la Hipoteràpia, fins a altres tipus de teràpies que poden o no implicar la munta a cavall sinó el contacte amb el mateix; fins a activitats no considerades com a teràpia però més vinculades al creixement personal o al desenvolupament de capacitats personals amb l'ajuda dels cavalls.

A tall d'exemple hi ha Centres de recuperació d'equins que també ofereixen a les persones interessades cursos de coneixement i respecte als cavalls, desenvolupant el concepte més ampli del Green Care, és el cas per exemple, de la **Fundació Projecte Miranda**.

D'altres iniciatives dins l'àmbit català, trobem la **Fundació Teràpia a cavall. Centre Internacional de Teràpies i Activitats Assistides amb Cavalls, Associació Arran de terra**, entre d'altres.

FONT: Associació Arran de Terra

Els Centres d'aquesta categoria acostumen a ser centres de petita o mitjana capacitat en quan al nombre de cavalls, per tant tots aquests centres, allotgen cavalls i a nivell legal són explotacions ramaderes amb codi REGA, tot i que la seva finalitat resta molt allunyada de la part més productiva del sector.

Val a dir que alguns dels centres especialitzats, realitzen aquests serveis mitjançant el voluntariat i amb pocs professionals tècnics especialitzats en aquestes disciplines.

En el cas del Coaching Assistit amb cavalls, hi ha diversos exemples d'empreses de petites dimensions, també considerades explotacions ramaderes amb codi REGA, que es dediquen al Coaching amb cavalls, moltes d'elles situades al medi rural.

D'altres però són grans Centres d'Hípica propers als nuclis urbans, que davant el creixement d'aquesta tècnica ofereixen aquest servei.

A Catalunya destaca el Centre **Equilibri, els cavalls ensenyen**, situat a Gualba, un centre de formació de Coaching Assistit amb cavalls amb deu anys d'experiència.

Clubs hípics i Centres eqüestres

Són Clubs d'Hípica o Centres que de manera complementària a les activitats formatives o de cria de cavalls, ofereixen serveis terapèutics assistits amb cavalls.

Fent l'anàlisi d'aquesta vessant del sector s'ha observat que la major part dels centres ofereixen serveis d'Equinoteràpia, Coaching Assistit amb cavalls, etc, creant una moda o tendència de diversificació dins el propi sector.

D'altra banda però, s'ha observat que alguns d'aquests centres ofereixen aquests serveis sense tenir una formació específica, donant peu a l' intrusisme professional.

TIPOLOGIA DE TERÀPIES I ACTIVITATS ASSISTIDES AMB CAVALLS

La primera dificultat a superar per aquesta vessant social del sector, és la diversitat de disciplines i definicions de cada una d'elles.

Hi ha una **gran varietat de serveis associats amb nombroses nomenclatures**. Cada centre utilitza els noms que li semblen més adequats pel tipus de serveis que ofereix, però hi ha una manca de criteris comuns i d'unanimitat dins del propi sector i entre els mateixos professionals.

Com a exemple una de les persones expertes a nivell nacional i europeu reconeix la nomenclatura d'Hipoteràpia i no la d'Equinoteràpia. D'altres professionals però se senten més identificats amb l'Equinoteràpia o Equinoteràpia social o Psicoteràpia Assistida amb Equins, o Aprenentatge Assistit amb equins per exemple.

A continuació s'enumeren i s'expliquen breument les teràpies i activitats assistides amb cavalls.

Hipoteràpia

Segons la definició de la FCH, és una tècnica de rehabilitació, basada en la neurofisiologia, on s'utilitza el moviment del cavall al pas com a mitjà terapèutic per a les **persones amb minusvalies físiques i/o psíquiques i/o amb problemes conductuals i d'inserció social** i que no són capaces o no estan en condicions de menar el cavall per elles mateixes.

L'Hipoteràpia està indicada en patologies en l'àrea :

- Neuromotriu, afectiva i de relació, cognitiva i sensorials

L'Hipoteràpia s'aplica com a estímul a nivell de les funcions:

- Neuromusculars, psicomotrius, cognitives, inserció i organització social , emotiu-efectiu i lúdic.

Un dels avantatges de la Hipoteràpia és la rapidesa de la millora en els pacients respecte a un tractament de fisioteràpia comú. S'estima que tres sessions de fisioteràpia habitual equivalen a una sessió d'Hipoteràpia.

Amb aquest tractament està demostrat que l'equilibri millora, que hi ha una estimulació en la musculatura profunda del raquis i que es facilita les rotacions del tronc entre d'altres beneficis.

D'altra banda cal tenir present que cada pacient és tractat de manera individualitzada, mitjançant un tractament adequat a les seves capacitats, fent-se una avaluació continuada en el temps. En altres ocasions però, aquest tractament no pot ser adequat pel fet que provoqui certes contraindicacions.

També és important tenir en compte el tipus de cavall utilitzat per a cada pacient, ja que s'han de complir una sèrie de requisits.

No cal oblidar el fet de que oferir una activitat terapèutica fora de l'àmbit sanitari, en un espai en contacte amb la natura i també de caràcter lúdic afavoreix de manera important en altres aspectes més holístics o integrals del benestar dels pacients.

Aquest tipus de teràpia teòricament només pot ser dirigida per personal especialitzat (segons la FCH) i només pels especialistes citats anteriorment:

Psicòlegs, Logopedes, Pedagogs, Mestres i Terapeutes Ocupacionals; a més a més de tècnics en equitació que guien el cavall.

En aquest sentit des del propi sector professional s'està treballant per a la formació homologació de centres d'aquestes característiques.

Paral·lelament el sector lluita pel reconeixement dels beneficis d'aquesta teràpia i per a la **inclusió d'aquest servei, dins el Sistema de la Seguretat Social, tal i com existeix a França.**

La **Hipoteràpia va ser introduïda a Catalunya l'any 1999** a càrrec de l'experta i fisioterapeuta **Tresa Xipell**, quan després d'anys de formació a Alemanya i Itàlia en aquesta disciplina va començar-la a desenvolupar a Catalunya.

La Hipoteràpia es practica de manera individual (pel que fa a la munta sobre el cavall) i quan una persona supera aquesta fase i es manté sobre el cavall i pot guiar-lo, al pas, ja pot passar a iniciar-se en l'**Equitació Terapèutica.**

Equitació Terapèutica

És l'evolució positiva de la Hipoteràpia, ja que ja pot ser practicada en grup, en dos o màxim quatre genets. Aquí es treballa la cohesió de grup, la disciplina, el treball en equip i la competició entre altres aspectes. En aquest cas els cavalls ja no són els mateixos, en necessitar-se cavall d'iniciació a l'esport, hi ha un canvi en l'equip de munta i en l'equip de recursos humans. La figura principal passa a ser el tècnic en equitació i no el terapeuta.

S'insisteix més en l'adaptació de la postura, el treball de la lateralitat, l'estimulació del moviment actiu i l'entrenament de la força.

En aquest cas les instal·lacions també canvien i les mides de la pista passen a ser de 20 x 40 m o 20 x 60m en el maneig.

Quan el genet ha superat i ha adquirit els coneixements necessaris pot iniciar-se en l'**Equitació Adaptada.**

Equitació Adaptada

El genet ja passa d'anar al pas, al trot i al galop i es fan les adaptacions adequades perquè es pugui practicar de la millor manera i amb poc risc. Les adaptacions les fa el terapeuta conjuntament amb el tècnic en equitació.

Si després el genet decideix competir passa a iniciar-se en la disciplina de Paraequestre, una disciplina Para-olímpica, tractada al punt 5.2.

El volteig terapèutic

És una disciplina que consisteix en fer una sèrie d'acrobàcies o exercicis gimnàstics sobre el dors del cavall, només amb una manta i una cingla amb nanses dissenyat expressament per aquesta finalitat. És la vessant terapèutica de la disciplina de volteig tradicional.

L'Equinoteràpia

Existeix una àmplia diversitat de definicions d'aquest concepte. Alguns experts i associacions parlen d'Equinoteràpia i l'equiparen a la Hipoteràpia; d'altres ho diferencien i associen la Hipoteràpia a la munta sobre el cavall de persones amb greus discapacitats físiques o psíquiques i la Equinoteràpia a les activitats peu a terra de caràcter terapèutic, etc. D'altres associen l'Equinoteràpia a un concepte "paraigües" sota el qual es poden desenvolupar altres.

Com a referència per a la definició d'aquest concepte s'agafa l'article: "La Equinoteràpia" de M^a del Carmen del Castillo².

Segons l'autora l'Equinoteràpia és una forma de tractament alternatiu per a persones amb discapacitat física, psíquica o sensorial, problemes de salut mental i/o adaptació social, que utilitza com element terapèutic la relació del pacient amb el cavall, tant de la munta com de la cura de l'animal i aprofita el moviment multidimensional del cavall amb un sentit terapèutic. És una teràpia complementària.

Els tres principis bàsics de l'Equinoteràpia:

La transmissió del calor corporal del cavall al genet:

El cos del cavall a 38°C que pot ascendir a 38,8°, ofereix una escalfor que ajuda a relaxar i destensar la musculatura del pacient.

La transmissió dels impulsos rítmics:

El cavall transmet a través del seu dors 90-110 impulsos rítmics que estimulen les reaccions d'equilibri del genet, contribuint al benestar físic i psíquic del pacient.

La transmissió d'un patró de moviment:

La biomecànica del pas del cavall és molt similar a la del pas de les persones, causant l'efecte de caminar assegut

Donada la diversitat de definicions de conceptes arrel del Congrés d'Equitació Terapèutica de Toronto (Canadà) el 1988 es va crear una subdivisió de conceptes que van ser acceptades a nivell internacional per la AISBL (Federation of Horses in Education and Therapy International AISBL) de Bèlgica; una Federació internacional de caràcter no lucratiu.

L'Equinoteràpia Social

És una disciplina que aprofita la relació afectiva que es crea amb el cavall, per ajudar a persones amb problemes d'adaptació social a superar els seus conflictes i a integrar-se de forma normalitzada a la societat. Es treballa en equip.

En poden sortir beneficiats diferents col·lectius com poden ser persones amb dificultats d'integració social: persones que estan passant un dol, persones en processos depressius, alcohòlics, persones amb problemes de drogoaddicció, persones que tornen a la societat després d'un procés de reinserció, etc.

PAE o Psicoteràpia Assistida amb equins

És una tècnica que té per objectiu integrar al cavall en les sessions de treball, com a element que afavoreix el creixement emocional i l'aprenentatge a través de les experiències. Aquesta modalitat és un treball conjunt entre un psicòleg, terapeuta o professional de la salut mental i un tècnic de cavalls que treballen a pista amb els clients i una manada de cavalls en "llibertat" per aconseguir objectius terapèutics.

² M^a del Carmen del Castillo: Directora Tècnica de la Fundación Santa María Polo de San Roque Gibraltar. Pedagoga, especialista en Logopèdia, Tècnica esportiva Nivell I i Màster en Teràpies Eqüestres per la Universitat Pablo Olavide de Sevilla.

És una disciplina on els participants aprenen a conèixe's millor a si mateixos i als altres membres del grup a través d'activitats d'interacció amb els cavalls.

Les sessions poden ser individuals o grupals i les persones que hi intervenen no són pacients sinó participants. Poden ser des de persones que cerquen un creixement personal a grups de persones com poden ser famílies, grups de feina, persones amb risc d'exclusió, etc que vulguin tractar temes de relacions, lideratge, confiança i altres habilitats socials.

AAE o Aprenentatge assistit amb Equins

És un tipus d'aprenentatge que manté els principis de la PAE però amb un enfocament educatiu.

En aquest cas els professionals hi intervenen són els mateixos professionals de salut mental i tècnics en equitació. En aquest cas els objectius s'inspiren en habilitats específiques prèviament definides pel participant com poden ser: les millores en vendes a l'empresa, habilitats de lideratge a l'escola o tenir accés a habilitats apoderadores per poder superar diferents situacions.

Coaching Assistit amb cavalls

El coaching és segons la ICF (International Coaching Federation) un procés d'acompanyament reflexiu i creatiu amb clients que els inspira a maximitzar el seu potencial personal i professional.

Aquest acompanyament es realitza quan una persona vol un canvi a la seva vida, per poder assolir un objectiu i implica un creixement personal.

El coaching Assistit amb cavalls és així una modalitat o especialitat de coaching avançada, en la que el client treballa amb l'ajuda dels cavalls i el coach, fent que el procés esdevingui molt més ràpid en nombre de sessions (respecte el coaching més habitual).

El coaching no és una teràpia i per tant les persones que fan aquest treball són persones considerades sanes. Durant les sessions es pot treballar de manera individual o grupal i es poden tractar temes personals, temes de cohesió d'equips, lideratge empresarial, etc.

PERFIL DELS PACIENTS I/O USUARIS

En el cas de les teràpies, pròpiament enteses com a tal, Hipoteràpia, Equinoteràpia, Equitació Terapèutica, Equitació Adaptada, Volteig Terapèutic, Equinoteràpia social i PAE, els usuaris **són pacients amb algun tipus de discapacitat física, sensorial, cognitiva, psíquica o conductual en major o menor grau, que busquen a través de la teràpia una millora en la seva evolució, com a complement a tractaments mèdics o com a complement de les sessions de fisioteràpia.**

Molts dels pacients **acostumen a ser nens i nenes** tot i que també es treballa amb **adults**.

Són nombrosos els col·lectius, associacions o fundacions de persones amb "altres capacitats" que cada cop es mostren més interessats en aquest tipus de teràpia, pels beneficis que aporta estar en contacte amb els cavalls a més a més de les millores físiques que experimenten.

En el cas de la AAE i el Coaching Assistit amb cavalls, tot i que també es treballa amb professionals, els usuaris ja són consideren pacients sinó clients

que cerquen un canvi, un creixement personal, unes habilitats personals per l'empresa, etc.

En el cas de les visites de camp realitzades (en el cas de Coaching) el perfil d'usuaris majoritari són **dones de més de 30 anys, de classe mitja-alta amb estudis universitaris, que cerquen un objectiu i una millora personal.**

IMPACTE ECONÒMIC DE LA VESSANT SOCIAL

No es coneix actualment l'impacte econòmic d'aquestes teràpies i/o activitats assistides amb cavalls.

Tot i que en alguns estudis es comenta l'augment del seu pes dins del sector del cavall d'oci, no ha estat, ni és un aspecte conegut a data d'avui.

Val a dir que davant el nombre de centres presents i l'augment de l'interès per aquest tipus de teràpies i activitats de creixement personal, pot ser una vessant amb un important pes econòmic dins del sector.

7. Vessant d'Oci. Turisme Eqüestre i activitats d'oci amb cavalls

El **Turisme Eqüestre** és una de les vessants més lúdiques del sector.

El contacte amb el cavall, la natura i la descoberta del patrimoni natural i cultural conformen un conjunt d'activitats respectuoses amb el medi, que poden esdevenir molt interessats per al públic general. Tal i com cita la Dra. Ana María Luque, els atractius principals són:

Es pot practicar en espais i territoris diferents i combina esport i natura.

Es pot realitzar gran part de l'any (tot i que en determinades zones a l'hivern per neu i a l'estiu per excés de calor poden quedar reduïdes o modificades).

Té molts clients potencials perquè no són necessàries grans aptituds específiques per a la seva pràctica i la dedicació del genet pot ser ocasional. En el cas de les passejades de curta durada no són necessaris coneixements previs, ja que es poden aprendre tot just abans de la sortida amb el guia especialitzat.

L'activitat pot donar resposta a diferents demandes de turisme, apropament al patrimoni natural, descobriment del patrimoni cultural i afany d'aventura.

Pot formar part d'un producte genèric de Turisme Rural on aparegui diversificant l'oferta.

La **diversitat i riquesa de paisatges present al territori català**, i especialment al medi rural, són una base perfecta per al desenvolupament d'aquesta activitat. A més a més **pot suposar un tercer pas en l'evolució del Turisme actiu actualment centrat en el senderisme i el cicloturisme i BTT** ja que pot compartir infraestructura en molts dels casos.

Cal tenir en compte que no és una activitat excessivament cara i que després del senderisme i les rutes de BTT, el passeig a cavall, és l'activitat recreatiu-esportiva més oferta a nivell empresarial.

Pel que fa a l'aspecte internacional el Turisme Eqüestre s'ha desenvolupat a Europa des de fa aproximadament 20 anys i s'ha desenvolupat especialment a França creant model, també és una vessant desenvolupada a altres països com Itàlia, Anglaterra, Gran Bretanya, Bèlgica. Fora d'Europa és un sector desenvolupat a USA i Canadà.

No oblidem que el **Turisme eqüestre mou 20 milions de persones de tot el món i 6 milions concretament a UE.**

A França, model per a la major part de països en qüestions eqüestres, ha desenvolupat una àmplia xarxa de senders i infraestructures eqüestres: més d'un milió de quilòmetres eqüestres censats i senyalitzats, gîtes d'etape eqüestres, restaurants preparats per allotjar cavalls, etc. **França s'ha convertit així, en la primera destinació mundial de Turisme Eqüestre.**

El model francès ha inspirat així alguns dels projectes Europeus de Turisme Eqüestre desenvolupats i coordinats des de Catalunya tal i com es tracta més endavant en l'apartat de Projectes realitzats en Turisme Eqüestre.

A Catalunya es pot considerar que el Turisme Eqüestre es va iniciar l'any 1986 quan més de 150 cavalls i genets, van fer una marxa col·lectiva en grups de 30 durant dos dies per territori català, fent acampada a l'aire lliure.

Tot i així la vessant d'oci no ha acabat de desenvolupar-se i encara es pot considerar que es troba als seus inicis. Actualment a Catalunya es comptabilitzen segons l'Estudi del Ministerio³ **32 Centres Eqüestres** i a l'Estat espanyol un total de 416.

D'altra banda l'Estudi de l'Impacte del Sector de Deloitte del 2013, ens parla de **26 empreses dedicades a la pràctica eqüestre a Catalunya**.

Malgrat aquestes dades, després de l'anàlisi del sector, tot i no poder conèixer amb exactitud el nombre de Centres Eqüestres (donades les dificultats per conèixer el sector i obtenir dades detallades i fiables com ja s'ha comentat), **podem dir que aquesta xifra és molt més important a Catalunya**.

FONT: Activitats Garrotxa

Molts dels Clubs Hípics del medi rural i fins i tot algunes cases de Turisme Rural, ofereixen productes de Turisme Eqüestre, com així ho demostra l'Estudi de Turisme Eqüestre de la Província de Barcelona elaborat per Cegos⁴. Segons aquest detallat estudi només a la **Província de Barcelona existeixen 75 Hípiques**. D'aquestes, **26, ofereixen passejades a cavall i 21 centres rutes a cavall**.

Pel que respecta a les rutes eqüestres a nivell de l'Estat espanyol, la RFHE està treballant des del 2011, per al foment de les rutes eqüestres i la seva dinamització a través de l'homologació de rutes eqüestres de caràcter estatal. Sota la marca Turismo Ecuestre, la RFHE ha creat 39 rutes eqüestres senyalitzades que s'intenten promocionar. La Federación per a poder aquesta promoció, s'ha constituït com a Agència de Viatges.

La zona de l'Estat espanyol on aquest turisme està més desenvolupat és a Andalusia on podem trobar un ampli ventall de rutes, serveis i productes ben preparats i comercialitzats (especialment a zones Naturals protegides ubicades al medi rural andalús). En aquest context diferents empreses, les més

³ Estudio y caracterización del Sector Equino en España elaborat per TRAGSEGA per al Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente. Desembre de 2003.

⁴ Diagnosi de Turisme Eqüestre a la Província de Barcelona. Cegos, novembre del 2013 per a la Diputació de Barcelona, Projecte EUquus.

importants del sector a l'àmbit espanyol, ofereixen els seus productes a clients internacionals de tot el món.

A Catalunya només existeix una ruta de la RFHE homologada i es troba a Girona (Vidrà-Puigsacalm) tot i que no funciona actualment per manca d'infraestructura i dinamització.

Per Turisme Eqüestre, també podem entendre el turisme del cavall, és a dir, el turisme que assisteix a actes, fires, espectacles i demostracions on el cavall és protagonista. Aquest punt però ha estat tractat a l'apartat 4.5. d'Esdeveniments del món del cavall i ara ens centrarem en el turisme a cavall.

7.1. Regulació

La normativa de regulació per als Centres de Turisme Eqüestre és la mateixa que en les dues altres vessants. Per tant un Centre Eqüestre que ofereix activitats vinculades al Turisme Eqüestre i té cavalls, és una explotació ramadera amb codi REGA.

D'altra banda qualsevol propietari d'un cavall dedicat a la pràctica del Turisme Eqüestre, encara que sigui a nivell particular, necessita de la possessió del codi REGA i ha de realitzar tots els tràmits pertinents a l'administració, els mateixos que si es tracta d'una empresa dedicada al Turisme Eqüestre.

La normativa actual dificulta el desenvolupament de la pràctica del Turisme Eqüestre en diversos aspectes:

A nivell particular ja que el cavall d'oci no és considerat un animal de companyia sinó un bestiar més.

A nivell de transport dels animals, ja que per moure's fora de l'àmbit català cal un permís veterinari i anar a un allotjament o centre amb codi REGA.

A nivell de desenvolupament de les Rutes Eqüestres pel que fa als allotjaments, ja que qualsevol casa de Turisme Rural o allotjament rural necessita de codi REGA per poder allotjar cavalls durant una nit.

Des del Ministerio d'Agricultura de l'Estat espanyol es va aprovar una normativa de caràcter anual per a la mobilitat dels cavalls d'oci, i Catalunya no la va ratificar. Aquesta normativa facilita la mobilitat entre cavalls pel territori espanyol i afavoriria els desplaçaments.

Així podem observar com **la normativa del sector no s'adequa a la realitat del Turisme Eqüestre ni el facilita, ans el contrari**. Les empreses i els allotjaments rurals continuen oferint aquests serveis però fora de la normativa establerta.

Aquest és d'aquesta manera, un important punt a millorar si es vol potenciar el Turisme Eqüestre i fer-ho d'una manera ordenada, d'acord amb les necessitats del sector.

FONT: Equitour Albera Costa-Brava

7.2. Organització

CARACTERÍSTIQUES DELS CENTRES DE TURISME EQÜESTRE I DE LES ASSOCIACIONS PER AL SEU DESENVOLUPAMENT

Els Centres de Turisme Eqüestres a nivell empresarial es poden classificar en base a 3 models de gestió tal i com s'ha comentat en l'apartat 4.3. Podem trobar així empreses dedicades a aquesta vessant amb tres tipologies:

Empreses que comercialitzen Turisme Eqüestre i disposen de tots els mitjans per a l'activitat:

Poden ser de dos tipus o bé dedicades al Turisme Internacional, és el cas de dos Centres Hípics Catalans que esdevenen també Agències de Viatges en contacte amb Tour operadors internacionals (Panorma Trails i Catalonia Trails); o bé dedicades bàsicament al Turisme familiar i de parelles com és el cas de nombroses Cases de Turisme Rural d'àmbit català.

En el primer cas del producte ofert són viatges en ruta de 6-7 dies a cavall amb un recorregut mitjà de 20 kms per jornada que transcorre per espais rurals amb diferents tipus de paisatge.

En el segon cas el producte acostumen a ser des de passejades des d'una hora, d'un matí o mig dia, fins a rutes de dues jornades amb una pernactació.

Empreses que comercialitzen Turisme Eqüestre però que necessiten col·laborar amb els centres hípics que els proporcionen els cavalls:

Dos exemples d'aquesta tipologia són **Agències de viatges especialitzades en Turisme Eqüestre** (en el cas català existeix l'empresa Trek & Ride) i **Empreses de Turisme Actiu o d'Aventura** que contacten amb Hípiques de les zones rurals perquè els ofereixin els cavalls, guies i material necessari i assistència als seus clients. Trobem **diverses empreses ubicades a zones rurals**

pirinenques amb aquestes característiques que també ofereixen activitats com ràfting, hidrospeed, punenting, etc dins la seva oferta de productes.

Normalment les rutes s'acostumen a dissenyar conjuntament i poden ser des de rutes de diverses jornades 5-7 fins a passejades d'1 hora en endavant. Sent aquestes segones les més habituals entre el públic nacional.

Clubs d'Hípica i Centres Eqüestres:

En la seva majoria són Hípiques situades en el medi rural que ofereixen passejades o excursions a cavall per les proximitats del seu centre o finca. També poden facilitar els cavalls i la intenció a tercers i col·laboren amb allotjaments rurals propers. Aquesta oferta de serveis és complementària a les activitats d'equitació.

Hi ha nombrosos Centres o Clubs Hípics amb aquestes característiques.

Les associacions per al foment del Turisme Eqüestre són diverses al llarg del territori català. La més important d'elles pel volum de socis i sortides i activitats realitzades és **l'AMAC L'Associació de Marxes a Cavall de Catalunya**. L'Associació treballa de manera professionalitzada per al desenvolupament de les rutes a cavall i per fomentar la pràctica del Turisme Eqüestre entre la població. L'AMAC té a la seva web un **llistat de 55 rutes a cavall** per Catalunya no senyalitzades al territori però amb informació de la ruta que es pot descarregar a través d'internet.

A més a més arreu de Catalunya podem trobar diferents Associacions de modestes dimensions dedicades a la pràctica del Turisme Eqüestre.

SERVEIS OFERTS VINCULATS

Els serveis i/o productes eqüestres es poden dividir en quatre modalitats:

Passejades a cavall d'una hora, mig dia o una jornada

Són recorreguts de curta durada des de d'1 hora, mig dia o màxim una jornada on es torna sempre al punt de partida. Acostumen a ser itineraris lineals i els clients majoritàriament són d'origen nacional.

Són el producte més ofert i més venut.

Rutes o excursions de cap de setmana o dues jornades

Són recorreguts de durada mitja concentrades en cap de setmana. Acostumen a ser recorreguts en margarita que tornen al punt d'inici totes les jornades.

Rutes o excursions al voltant d'una setmana

Tal i com defineix la Direcció Nacional de Turisme Eqüestre Francès el Turisme Eqüestre s'entén com un desplaçament a cavall que inclou com a mínim una pernoctació en itinerància fora del punt de partida del recorregut. Aquest tipus de rutes es situen a zones de muntanya o bé combinen muntanya i terres interiors (en alguns casos costa, però fora de la temporada d'estiu).

Són recorreguts lineals, en bucle o circulars on es realitzen de 5-7 jornades o etapes a cavall on es recorre una mitjana de 20 kms diaris.

Estades en cursos d'una setmana

Són estades d'una setmana l'objectiu dels quals és la formació eqüestre en combinació amb les sortides o excursions per a conèixer el territori.

A Catalunya, on la tradició excursionista és molt present a nivell cultural i ha estat i és ben desenvolupada a nivell de senderistes especialment, la xarxa d'itineraris pot afavorir el Turisme Eqüestre.

La realitat però és que a nivell empresarial cada empresa ofereix les seves pròpies rutes de descoberta de l'entorn amb els seus propis guies, cavalls i tot el material i avituallament necessari. Per tant aquestes rutes, la gran part no estan senyalitzades i s'ofereixen a través d'un paquet turístic de diversos dies de durada o de d'una hora o mitja jornada en funció dels interessos dels clients.

A nivell particular els gents tenen més dificultats per a la seva mobilitat ja que la xarxa de senders no està habilitada en molts casos per a les seves necessitats. Tot i que a Catalunya hi ha diverses rutes que promocionen el poder-hi anar a cavall, la realitat amb la que es troben els genets és una manca d'infraestructura. En alguns casos fins i tot tenen l'accés prohibit o limitat com és el cas de la via verda de Girona o Ruta del carrilet que va des d'Olot fins Girona.

Les **rutes promocionades a nivell català** que "teòricament" es poden fer a cavall **són 5**:

(Parlem de teòricament ja que alguns genets experimentats de l'AMAC han comentat que una part d'aquestes rutes promocionades no es poden fer de manera autònoma a cavall per manca d'infraestructura).

CAMÍ DELS BONS HOMES

És un itinerari transpirinenc que recorre les comarques del Berguedà, la Cerdanya, l'Alt Urgell i l'Arieja organitzat en 11 etapes a cavall amb o sense guia i amb una variant hivernal.

La ruta però es pot fer també a peu i en alguns trams en BTT i ofereix un ampli ventall de serveis.

Per a conèixer la ruta en detall:

<http://www.camidelsbonshomes.com/>

RUTA DEL CARACREMADA

Es tracta d'una ruta circular que discorre entre les comarques prepirinenques del Berguedà i el Solsonès. La ruta ofereix l'opció de fer-la en 2, 3 o 4 dies, amb guia i sense. Hi ha quatre allotjaments rurals que participen de la ruta.

Per conèixer en detall la ruta:

<http://rutacaracremada.com/cat/a-cavall-la-caracavalcada/>

RUTA DELS 3 MONTS

Ruta que discorre entre els Parcs Natural del Montseny, Sant Llorenç del Munt i l'Obac i Montserrat, dividit en 6 etapes.

Per conèixer en detall la ruta:

<http://www.els3monts.cat/portada/index.php>

LA RUTA DEL CÍSTER

Ruta que recorre les comarques de l'Alt Camp, la Conca de Barberà i l'Urgell. No es pot fer en la seva totalitat a cavall però una de les hípiques de la zona ofereix recórrer aquesta ruta en 3 o 6 jornades a cavall.

Per conèixer en detall la ruta:

<http://www.larutadelcister.info/>

FONT: <http://www.larutadelcister.info/>

RUTA DE L'ERMITÀ

És una de les rutes que es pot fer sense cap tipus de problema a nivell autònom. La ruta discorre per la comarca del Berguedà i el Parc Natural del Cadí-Moixeró amb 4 etapes, és una ruta de caràcter circular de 80 kms i 4.200 m de desnivell.

Organitza l'Associació d'Amics de la Ruta de l'Ermità. Els allotjaments inclosos a la ruta són 3 albergs refugis de muntanya i 1 càmping

Per conèixer en detall la ruta:

<http://rutaermita.com/>

FONT: <http://rutaermita.com/>

La xarxa d'itineraris a nivell espanyol es divideix en:

GRH (Grans Recorreguts Hípics) que transcorren per diverses comunitats autònomes i l'equivalent al GR (Gran Recorregut) dels senderistes

PRH (Petit Recorregut Eqüestre) quan l'itinerari només recorre per una comunitat autònoma. Tot i aquesta classificació, aquests recorreguts o senders hípics no estan ben senyalitzats i estan poc desenvolupats

PROJECTES REALITZATS EN TURISME EQÜESTRE

Durant els darrers anys s'han desenvolupat a Catalunya dos Projectes pioners a Catalunya, d'àmbit europeu, per al foment del Turisme Eqüestre. Aquestes dos projectes primer **Equustur** i després **EUquus** han posat de manifest l'interès d'una part de l'Administració i el propi sector, per al foment de la pràctica del Turisme Eqüestre a Catalunya i a Europa amb moltes possibilitats a Catalunya.

D'altra banda es va realitzar un petit **projecte de cooperació** entre diferents territoris **Leader Pays de Saint-Flour Haute Auverge** i **ADRINOC**.

Equustur

Va ser un projecte realitzat dins el marc Dins Intereg IV-Sudoe de 2009-2011, amb 10 socis d'Espanya, França i Portugal. Entre els socis espanyols van intervenir dos socis extremerys, un menorquí, un castellà-leonès i dos catalans. Liderava el projecte un del socis catalans, concretament la Diputació de Barcelona a través del Consorci de Turisme del Vallès Occidental.

Listat de socis participants:

- Consorci de Turisme del Vallès Occidental
- Ayuntamiento de Burguillos del Cerro
- Ayuntamiento de Castuera
- Ayuntamiento de Riocabado
- Câmara Municipal de Alter do Chao
- Chambre d'Agriculture de Cantal
- Chambre d'Agriculture de la Dordogne
- Fundació Destí Menorca
- Consorci de Turisme de les Valls del Montcau

El projecte es va crear amb l'**objectiu de desenvolupar i diversificar el Turisme Eqüestre a Europa** i posava les bases per a l'estructuració de productes de Turisme Eqüestre amb una sèrie de requisits.

Durant el projecte es va detectar que calia formació al sector i que era necessària la creació d'un Protocol Europeu de Turisme Eqüestre.

És per aquest motiu dins les actuacions del projecte es va incloure:

Cursos de formació per al sector:

Atenció al client, treball en equip, atenció a grups i cursos per a professionals del Turisme Eqüestre.

Es van dissenyar productes turístics per a la seva comercialització: tot i que es van començar a dissenyar algunes rutes i es van plantejar productes turístics de 3 a 7 jornades (fent fins i tot una prova pilot), no es va poder finalitzar i el projecte EUquus va continuar aquesta feina.

Elaboració del Pla Director per a la Comercialització del Turisme Eqüestre (Juny 2011) i el Manual Europeu del Turisme Eqüestre. Un document molt complet que recull: les característiques dels camins eqüestres, els requisits per al disseny de les rutes eqüestres, les infraestructures i serveis necessaris, la seguretat, la formació dels professionals i la comercialització.

Es va plantejar la creació d'una Red Eqüestre Europea i un sistema de certificació Equustur.

Creació d'una plataforma web encara en funcionament: <http://www.equustur.net>

EUquus

Ha estat d'alguna manera **la continuïtat d'Equustur** tot que el projecte es va reorientar a les noves necessitats detectades.

EUquus és un Projecte Europeu en el marc de la Innovació i la Competitivitat creat amb l'objectiu genèric de desenvolupar i diversificar el Turisme Eqüestre de gamma alta a Europa.

El projecte es **va iniciar el maig del 2013 i va finalitzar el gener del 2015.**

El projecte va ser liderat per la Diputació de Barcelona hi van participar 7 socis de 6 països diferents: Catalunya, l'Estat espanyol, el Regne Unit, Croàcia, Itàlia, Hongria i França.

Listat de socis participants:

- Far & Ride (Regne Unit)
- Provincia di Salerno (Itàlia)
- Only Raid (Catalunya)
- Fundació Destí Menorca (Menorca)
- Chambre d'Agriculture de la Dordogne (França)
- Faculty of tourism and hospitality management FTHM (Croàcia)
- Diputació de Barcelona (Catalunya)
- Bronco Ranch (Hongria)

Durant el Projecte es van realitzar les següents actuacions:

Elaboració d'una diagnosi de Turisme Eqüestre de la Província de Barcelona elaborat per Cegos a petició de la Diputació de Barcelona. Novembre del 2013.

Es va elaborar un document de recull de les experiències en la Indústria del cavall als països participants: "Horse Riding in Europe", fent un anàlisi de la situació de l'Equitació a l'estranger.

Elaboració d'un Decàleg de Bones pràctiques del sector consensuat entre tots els socis.

Creació d'una plataforma web: <http://euquus.eu/>

Difusió de rutes ja creades per Equustur: Route of Castles a França, Royal Path Route a Catalunya i The camí de Cavalls route a Menorca.

També es van fer jornades de formació específica al sector i viatge de formació a Andalusia.

Workshops per empreses del sector i Touroperadors

El projecte va finalitzar detectant que el sector eqüestre no està encara prou preparat per a la comercialització amb touoperadors. Tot i així es continua demostrant **l'ampli potencial del sector a Europa i concretament a Catalunya**, davant l'interès per la innovació del propi sector.

Projecte Pràctiques professionals de Turisme Eqüestre

Va ser un projecte de cooperació entre els territoris Leader Pays de Saint-Flour Haute Auverge i Associació per al Desenvolupament rural integral de la zona nord oriental de Catalunya (ADRINOC), realitzat al maig del 2012.

La cooperació es realitzar amb l'objectiu de preparar i implementar de manera conjunta una proposta senzilla d'una ruta eqüestre a la Garrotxa, per promoure el turisme francès en aquesta comarca i recuperar un producte turístic pels visitants de Cantal i la Garrotxa.

En aquest sentit, MRF Massales (Saint Flour) desitjava establir una prova pilot a l'estranger per afrontar i preperar futurs professionals del turisme eqüestre a la realitat dels negocis en un entorn europeu, i alhora, fomentar la pràctiques dels estudiants.

La ruta va concretar 4 jornades de recorregut pel territori de la Garrotxa fins a Can Jou i es va organitzar en dues fases. Una primera de preparació i formació en el maneig de grups en itinerància a cavall i una segona fase de coneixement amb els actors locals de la Garrotxa.

Les conclusions del projecte va ser que al territori són presents tots els elements a nivell d'infraestructura i de patrimoni per a poder oferir un producte de Turisme Eqüestre de qualitat.

PERFIL DELS USUARIS

Genèricament aquest tipus de productes estan destinats a **persones de 10 a 70 anys** d'edats aproximadament. Pels **menors de 10 anys** hi ha diversos serveis de passejades curtes en poni (especialment a partir de 3 anys).

Existeixen però 3 perfils bàsicament d'usuaris de Turisme Eqüestre:

Turistes Eqüestres internacionals

Són persones estrangeres, bàsicament dones en el 70-80% dels casos, de països nòrdics, alemanys, anglesos però també nord-americans, canadencs i australians entre altres països de tot el món.

Tenen un perfil de classe mitjana-alta, són genets i amazones experimentades en la pràctica eqüestre i cerquen un producte de descoberta a cavall del territori català i els seus valors. Volen bons allotjaments, rutes de 5-6 dies a cavall i posteriorment la visita a alguna de les ciutats properes a la ruta.

Turistes nacionals

Són persones de l'àmbit nacional que volen petites excursions amb el doble objectiu d'iniciar-se en la pràctica eqüestre i conèixer el patrimoni natural i cultural proper. Són persones amb perfil actiu a nivell turístic i acostumen a ser famílies amb fills adolescents o parelles.

Usuaris particulars de Turisme Eqüestre

Són propietaris de cavalls, genets experimentats de diverses edats, que cerquen rutes eqüestres autònomes i senyalitzades per a la pràctica d'oci a cavall i la descoberta del territori. Busquen poder tenir tots els allotjaments i serveis necessaris per a poder fer les rutes autònomament. Poden realitzar rutes de diverses jornades de de diversos graus de dificultats.

Alguns d'ells estan associats a entitats per al foment del Turisme Eqüestre i realitzen sortides regulars arreu del territori català de manera habitual.

IMPACTE ECONÒMIC DE LA VESSANT D'OCI

Segons les dades econòmiques a les quals tenim accés a través de l'Estudi de Deloitte, **l'impacte econòmic de les activitats d'oci a cavall suposen un total de 68 milions d'€.**

A Catalunya s'estima que el seu impacte econòmic és de 6.040.750 €

8. El context espanyol, europeu i internacional

El context del sector hípic a **nivell espanyol**, manté molts paral·lelismes amb la situació del sector a Catalunya. Tot i així hi ha zones de l'Estat espanyol com per exemple Andalusia, on la cultura del cavall està més arrelada i el nombre de Centres hípics o Centres dedicats al Turisme Eqüestre és notable, no oblidant els centres de cria de cavalls PRE.

A **Andalusia** es troba la Real Escuela Andaluza de Arte Ecuestre, ben posicionada a nivell internacional a través dels cavalls de la raça espanyola. A més a més aquesta regió ha treballat en diversos projectes per a la dinamització del Turisme Eqüestre i ha aconseguit començar a desenvolupar una indústria dedicada a la vessant d'oci del sector.

El sector eqüestre a la resta de l'Estat espanyol però, és igual de complex i heterogeni que a Catalunya i la diversitat d'actors implicats i l'atomització del sector és també present.

Des de la RFHE s'està treballant actualment per a la promoció del Turisme Eqüestre a nivell internacional mitjançant una xarxa de rutes eqüestres homologades amb un seguit de requisits associats a una marca de qualitat. En paral·lel també existeix la Red de Posadas Ecuestres, un projecte Leader de cooperació per al desenvolupament del Turisme Eqüestre independent.

A la resta d'Europa el sector està més o menys desenvolupat en funció dels països, destacant els casos de **França, Anglaterra, Alemanya** i els països nòrdics. No tenim però un coneixement en profunditat del sector als diferents estats.

França és el país d'Europa on la pràctica de l'equitació és més important i representa un model a nivell mundial pel que fa la indústria del Sector eqüestre en general. La cultura del cavall i del foment de les activitats al medi rural en general està molt consolidada.

A tall d'exemple aquest país té 90.000 llicències federatives, més d'un milió de genets, més de 70 guies d'itineraris editades, té més de 17.000 kms de camins i rutes marcades i infraestructures preparades i adaptades per a la pràctica eqüestre.

L'organització del sector està molt estructurada i regulada tot i la seva complexitat. Segons l'estudi de Deloitte⁵ els factors d'èxit d'aquest model han estat:

- La tendència sociològica a la natura
- Augment de l'oferta eqüestre
- Descens dels preus del sector
- Creació de Poni Clubs que generen afició entre els més petits

A França s'organitzen més de 74.500 proves de competició de tots els nivells, es potencia la formació del sector privat, hi ha suport institucional per a

⁵ Anàlisi de l'estructura de la indústria eqüestre a França elaborat per Deloitte. Novembre 2011 per encàrrec de la FCH

l'organització d'esdeveniments i la cria de cavalls està formada conjuntament per agents públics i privats.

Una petita mostra d'aquest important desenvolupament s'observa a la zona de la Dordogna on per exemple, els centres eqüestres s'han duplicat en 15 anys, passant de 4.113 centres eqüestres el 1990 a més de 10.000 el 2014. El sector eqüestre també està molt desenvolupat a la Bretanya francesa, a Drome i a Jura.

A **Anglaterra** hi ha més de 18.000 empreses eqüestres, la majoria d'elles PIMES de menys de 5 treballadors. Tot i que el potencial del sector eqüestre no està plenament reconegut. El tema però de muntar a cavall s'associa a l'activitat de la cacera per motius històrics en molts casos així com l'associació a les classes altes de la societat.

A Anglaterra però el cavall no es considera un animal comestible. Una entitat sense ànim de lucre d'àmbit i repercussió internacional com la British Horse Society, una de les associacions més importants d'àmbit mundial, realitza tasques de conscienciació pel que fa al respecte al cavall i defensa les seves necessitats així com les dels genets i les amazones.

Aquesta entitat defensa els interessos de 4,3 milions de persones que munten a cavall i van en carro i per tant tenen un important pes dins la societat (té 77.000 membres i 34.000 clubs d'equitació afiliats).

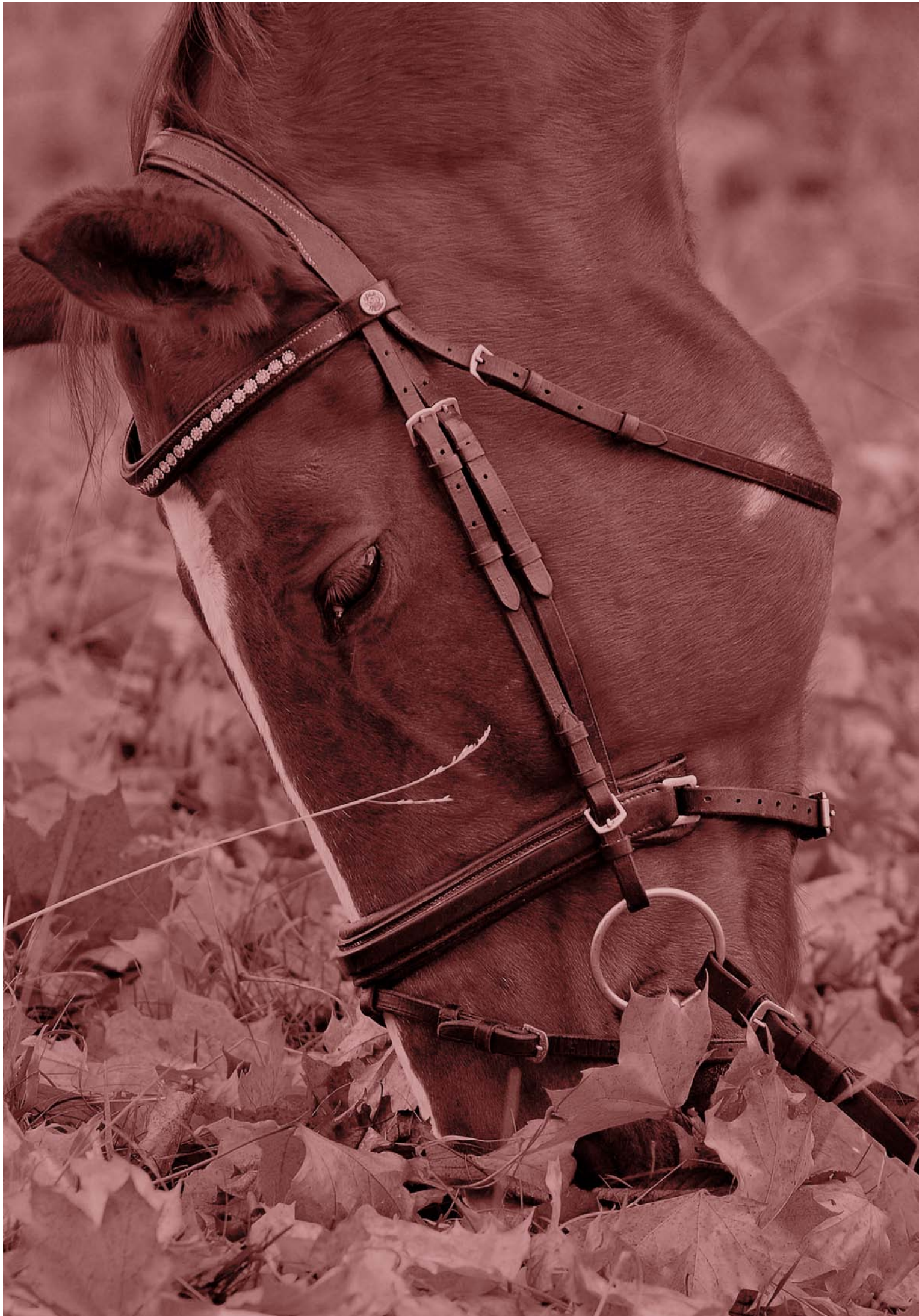
Alemanya també té una tradició eqüestre important, sent el país que realitza més viatges a l'estranger amb motivacions de Turisme Eqüestre i tenint la vessant Social del sector ben desenvolupada.

Segons l'informe sobre les perspectives de la Nova ECAE, el nou centre del cavall a Catalunya elaborat per Betona Comín, l'any 2002 a Alemanya, s'estimava que hi havia més d'un milió de cavalls i ponis (representant aquesta xifra el triple de la població d'èquids en els darrers 35 anys) i un impacte econòmic de la indústria del cavall a Alemanya de 5 bilions d'€.

A d'altres països però el sector eqüestre és incipient i especialment en el cas del Turisme Eqüestre com a Croàcia i Portugal.

A nivell internacional destaquen la tradició eqüestre i per tant el desenvolupament del sector eqüestre a **Estats Units d'Amèrica (USA)**, **Canadà i Austràlia**, països emissors de Turisme Eqüestre a Europa.

9. Recull d'iniciatives exemplars i bones pràctiques a nivell català i espanyol

A continuació s'adjunten tres taules comparatives de cada una de les vessants analitzades, que mostren experiències considerades exemplars en el seu àmbit i que són considerades exemples de bones pràctiques dins del sector.

Aquestes experiències pretenen ser exemples de professionalitat, gestió, i organització en diversos aspectes.

9.1. Taula comparativa de la Vessant Esportiva (Taula 20)

Nom de la iniciativa	Descripció	Localització	Serveis	Impactes
Club Hípic Urgell-Pirineus	Centre o Club Eqüestre amb anys d'experiència, personal qualificat i respecte en el tracte amb els cavalls. Escola d'Equitació Federada a la FCH	La Seu d'Urgell (Alt Urgell)	Cursos d'equitació anuals de diferents nivells, preparació per a l'examen de Galops, Estades hípiques (estiu, primavera, Halloween, Nadal, carnestoltes i pasqua), serveis de pupil·latge	Empresa rural amb anys d'experiència i qualitat en els serveis oferts
Hípica Vilaformiu	Hípica situada al medi rural dedicada a la formació eqüestre i especialitzada en la cria i doma de cavalls per a raids. Disposa d'allotjaments rurals vinculats. Escola d'Equitació Federada a la FCH	Berga (Berguedà)	Classes d'equitació, examen de Galops, estades i colònies hípiques, passejades a cavall i rutes de Turisme Eqüestre, cursos i Clínics, Hipoteràpia, venda de cavalls per a raids i pupil·latge	Empresa de l'àmbit rural especialitzada en la cria i doma de cavalls per a raids. Un dels seus propietaris és un genet expert i campió en raids. Realitza assessorament a empreses internacionals per a la creació de Centres Eqüestres
Centre Hípic Garrotxa-Club Horseball Garrotxa	Escola eqüestre especialitzada en formació a escolars i especialitzada en la disciplina de	Batet de la Serra, Olot (Garrotxa)	Cursos d'equitació per a nens i nenes, especialització en la disciplina de Horseball, cursos i estades d'estiu, poni club, cursos de formació, Hipoteràpia i	Empresa de l'àmbit rural, dedicada a la formació a d'escolars, ofereix formació en la disciplina de Horseball i és Club competidor en

	Horseball		pupil-latge	aquesta disciplina
Club Alforges. Centre Eqüestre Camós	Escola de formació eqüestre pionera a Catalunya en la introducció de la disciplina del Horseball	Camós (Pla de l'Estany)	Poni Club, Club de Horseball, classes d'equitació, doma de poltres, clínics, excursions a cavall, festes d'aniversari i pupil-latge	Empresa de l'àmbit rural pionera a Catalunya en la introducció de la disciplina del Horseball
Centre d'Equitació Cavall de Mar	Escola de formació eqüestre, teràpies assistides amb cavalls i turisme eqüestre	Llagostera (Gironès)	Diversitat de serveis oferts per a totes les edats, promoció de disciplines minoritàries com TREC i innovadores TREC & agility	Innovació i emprenedoria del sector en tres vessants: esportiva, social i turística
Hípica Salarsa	Hípica del medi rural destaca per la seva ubicació i el maneig dels cavalls	Ripollès. En trasllat	Classes d'equitació, colònies, rutes i excursions a cavall, cria de cavalls i tallers	Hípica situada al medi rural en la primera Zona Preferent de Cavalls d'Europa. Fan un maneig dels cavalls en llibertat

9.2. Taula comparativa de la Vessant Social (Taula 21)

Nom de la iniciativa	Descripció	Localització	Serveis	Impactes
Fundació Projecte Miranda	Fundació sense ànim de lucre amb santuari de cavalls. 50 cavalls pasturen tot l'any en 1.500 Ha	Berguedà	Camps de treball, visites solidàries, apadrinament de cavalls, sortida de transhumància	Fundació amb una gran iniciativa innovadora en el sector i amb molta repercussió
Fundació Federica Cerdà	Centre dedicat a la Hipoteràpia i homologat per la FCH	Sant Cugat (Vallès Occidental)	Hipoteràpia	Centre de referència a nivell d'Hipoteràpia en l'àmbit Català i espanyol
Mas Aragó	Centre de referència en temes d'Equinoteràpia. Realitzen també una tècnica d'entrenament	Alt Camp	Horsemanship, Formació, Equinoteràpia (Hipoteràpia, Equitació terapèutica, Equitació adaptada, Volteig terapèutic i Equinoteràpia Social	Diversitat de serveis oferts on destaquen els serveis d'Equinoteràpia i el Horsemanship

	dels cavalls basada en el coneixement de la psicologia del cavall anomenada Hosermanship			
Equinoteràpia Mas Alba	Centre d'Equinoteràpia amb la certificació Internacional Eagala	Terradelles (Pla de l'Estany)	Equinoteràpia, PAE, AAE, Educació Emocional, Cavalls i família, Escola d'Equitació, activitats d'estiu i setmana santa i formació	Centre de referència en temes d'Equinoteràpia a la província de Girona i a nivell estatal per la certificació Eagala
Equilibri. Escola Internacional de Coaching amb cavalls	Centre de Formació de Coaching Assistit amb cavalls. Certificació internacional	Vallès Oriental	Coaching personal i coaching per empreses i Cursos de formació	Centre dedicat a la formació per a coachs, especialització en coaching assistit amb cavalls
Equànima	Centre de Coaching Assistit amb cavalls	La Seu d'Urgell (Alt Urgell)	Coaching programa per a joves, programa del canvi, programa d'equips, munta etològica, activitats per a famílies amb cavalls, connexió equina, companyia equina i Equinoteràpia	Empresa innovadora en el medi rural i en el sector

9.3. Taula comparativa de la Vessant d'Oci (Taula 22)

Nom de la iniciativa	Descripció	Localització	Serveis	Impactes
Fundació Foment del Turisme de Menorca	Fundació per a la promoció del Turisme Actiu a Menorca i dinamització de Rutes Eqüestres	Menorca	Oferta de descoberta de la illa mitjançant el Turisme Eqüestre a la ruta del Camí de Cavalls de 3 a 5 jornades de duració	Dinamització del Turisme Eqüestre a la illa, facilitació a la creació de nous paquets de productes de turisme eqüestre i aposta pel desenvolupament sostenible
Cavalls Son Àngel	Empresa de turisme eqüestre especialitzats en rutes pel	Menorca	Diversitat de rutes des de passejades per a genets no iniciats fins a rutes de 5 dies a cavall per a genets experimentats	Dinamisme a la zona rural de Menorca, consolidació empresarial i diversitat de serveis oferts vinculats al turisme

	Camí de Cavalls			eqüestre
AGETREA	Associació d'empresaris de Turisme Rural i Eqüestre d'Andalusia. Formen part 28 socis	Andalusia	Organitzen cursos i sortides de diferents durades per diversos espais naturals	Referent a nivell d'Estat espanyol. Dinamització del sector del cavall d'oci i obertura als mercats internacionals
Cabacci	Empresa especialitzada en Turisme Eqüestre	Cabo de Gata (Almería)	Rutes d'una setmana a cavall i estades hípiques	Dinamisme de l'entorn i dels espais naturals protegits: Sierra Nevada, Sierra de Cazorla i Cabo de Gata
Panorama Trails	Centre Eqüestre i Agència de viatges amb clients de tot el món. Treballa amb Tour operadors especialitzats en Turisme Eqüestre	Terradelles (Pla de l'Estany)	Diferents rutes de diverses jornades, de diversa dificultat a la zona de la Costa Brava, Pirineus, campaments d'estiu	Dinamització de la zona rural on s'ubica i obertura del Turisme Eqüestre internacional a Catalunya
Trek & Ride	Agència de viatges dedicada a la venda de paquets de Turisme Actiu: senderisme, cicloturisme i turisme eqüestre	Terrassa (Vallès Occidental)	Ofereixen 4 rutes a cavall per la Costa Brava i Pirineus i una ruta a Menorca.	Obertura del Turisme Eqüestre internacional a Catalunya. Treballa en col·laboració amb dos centres hípics del medi rural
La Cerdanya a 4 potes	Hípica de la Cerdanya ofereix rutes a cavall de diversos dies pel Pirineu català	Cerdanya	Escola d'Equitació, 7 rutes de un a tres dies de durada i cria de cavalls	Dinamisme de l'àmbit rural, exemple de bones pràctiques com a guies de Turisme Eqüestre
Centre Eqüestre i Club	Centre Eqüestre,	Bàscara (Alt Empordà)	Colònies hípiques, classes d'equitació	Dinamisme de l'àmbit rural, oferta diversificada

Hípic Can Sort	granja i allotjament rural		excursions a cavall i allotjament rural	vinculada al Turisme Rural
Catalonia Trails	Centre Eqüestre i Hotel Hípic	Sant Fruitós de Bages (Bages)	Oferta de 11 rutes de diferents jornades dividides en tres classificacions: rutes platges, rutes muntanya i rutes especials. Excursions de curta durada, classes d'equitació, ponis, celebració de concursos de TREC	Dinamisme de l'àmbit rural, innovació en les rutes ofertes i diversificació del sector

10. Anàlisi DAFO de cada una de les vessants

A continuació es realitza un anàlisi DAFO o SWOT (Debilitats, Amenaces, Fortaleses i Oportunitats de cada una de les vessants anteriorment analitzades.

Aquest anàlisi pretén ser una pinzellada ràpida de les potencialitats del sector en cada una de les seves vessants així com de les oportunitats de futur que presenten i dels aspectes a millorar per al seu desenvolupament.

VESSANT ESPORTIVA DEL SECTOR

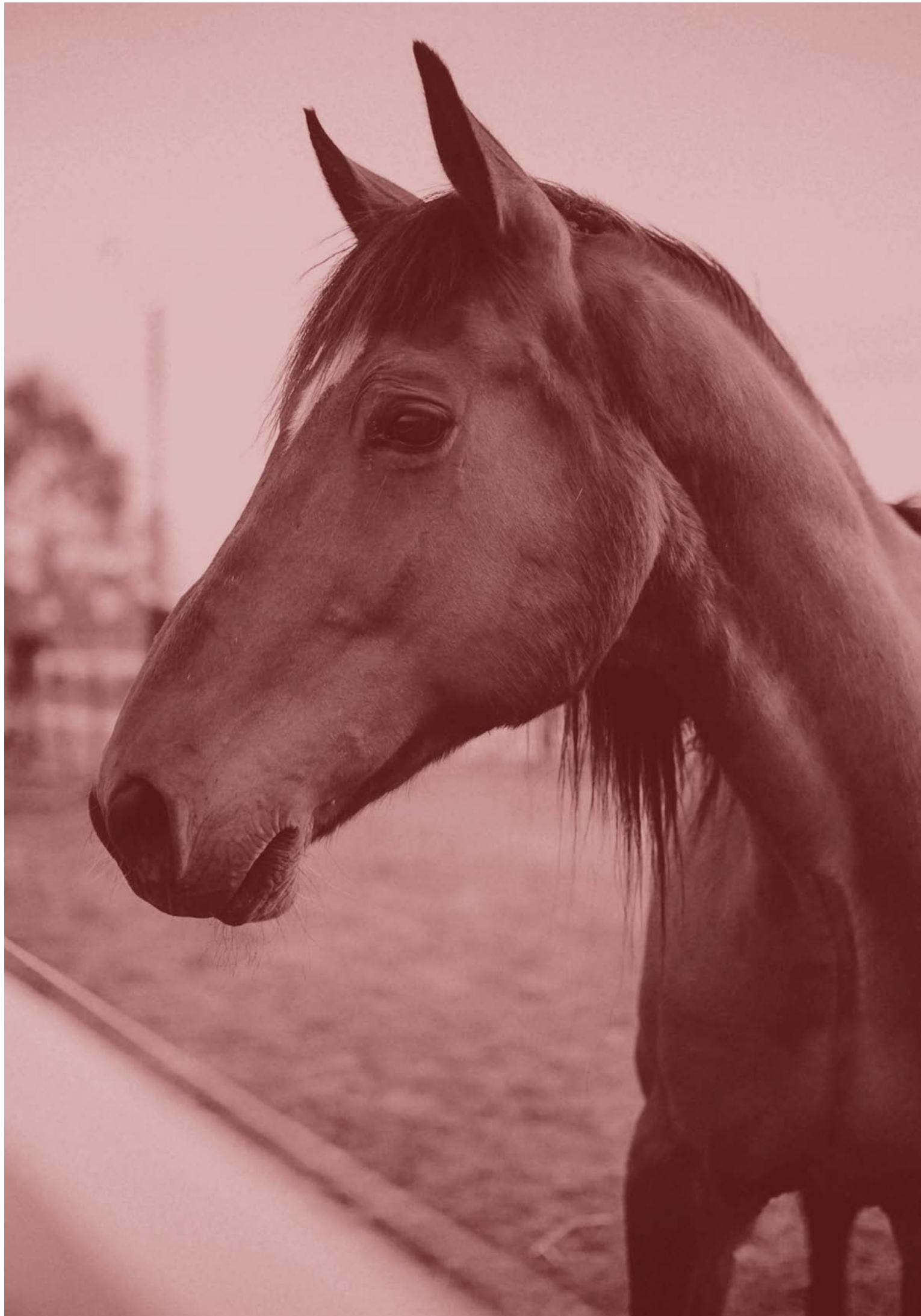
FORTALESES	OPORTUNITATS
<p>Vessant del sector molt regulada i estructurada</p> <p>Intents d'obertura i innovació del sector</p> <p>Diversitat de serveis oferts des dels Clubs</p> <p>Nombre de competicions realitzades a Catalunya</p> <p>Cultura del cavall encara associada al medi rural</p> <p>Augment dels Poni Games entre la població infantil</p> <p>Sector amb important presència de les dones</p> <p>Importància del pes econòmic de la vessant esportiva</p> <p>Esportistes d'alt nivell catalans</p> <p>Arrelament a Catalunya de disciplines com el Raid, TREC i Horseball</p>	<p>Augment de la demanda de les activitats d'oci</p> <p>Creixement del públic general en el món de la hípica i la natura</p> <p>Les noves disciplines esportives</p> <p>Hipòdroms a Catalunya</p> <p>Possibilitats de negocis complementaris</p>
DEBILITATS	AMENACES
<p>Sector atomitzat</p> <p>Associació de la població general que veu el cavall com a esport de les elits</p> <p>Manca de cultura del cavall</p> <p>Elevades despeses associades al món de la competició</p> <p>Determinades disciplines no estan a l'abast del públic general</p> <p>Normativa del sector complexa i poc clara</p> <p>Desconeixement de dades específiques del sector</p> <p>Desconeixement del sector en general</p> <p>Reduït nombre d'Hipòdroms en funcionament a Catalunya</p> <p>Dificultats de moviment dels èquids entre territoris de l'Estat espanyol</p>	<p>Manteniment de la normativa no adequada a la realitat del sector</p> <p>Manca de cohesió dins del propi sector</p> <p>Manca d'agrupacions interprofessionals</p> <p>Intrusisme professional</p>

VESSANT SOCIAL DEL SECTOR

FORTALESES	OPORTUNITATS
<p>Vessant extremadament rica i diversa</p> <p>Vessant en creixement i expansió en els darrers anys</p> <p>Importància dels Centres eqüestres d'aquesta tipologia a Catalunya</p> <p>Augment i desenvolupament del concepte europeu Green Care. Inici dels primers estudis universitaris de caire internacional</p> <p>Diversitat de centres existents</p> <p>Les possibilitats creació de nous serveis</p> <p>Augment de l'impacte econòmic dins el propi sector</p> <p>Presència d'un voluntariat actiu</p>	<p>Manca de regulació</p> <p>Moda o tendència actual</p> <p>Concepte en augment del Green Care</p> <p>Nous projectes en disciplines terapèutiques associades amb cavalls</p> <p>Hipoteràpia dins el Règim de la Seguretat Social</p> <p>Sector amb moltíssimes possibilitats de creixement en territoris rurals</p>
DEBILITATS	AMENACES
<p>Manca de regulació</p> <p>Manca de criteris comuns</p> <p>Alguns centres només funcionen amb voluntariat</p> <p>Manca de professionals especialitzats en alguns Centres</p> <p>Intrusisme professional</p> <p>Desconeixement de l'impacte econòmic d'aquestes teràpies o activitats assistides amb cavalls</p>	<p>Mala praxis del sector</p> <p>Manteniment de la normativa no adequada a la realitat del sector</p> <p>Manca d'agrupacions interprofessionals</p> <p>Intrusisme professional</p>

VESSANT D'OCI DEL SECTOR

FORTALESES	OPORTUNITATS
<p>Diversitat de paisatges presents a Catalunya amb alt atractiu turístic</p> <p>Nombrosos Centre Hípics repartits arreu del territori rural català i alguns d'ells especialitzats en rutes</p> <p>Bona estructura de camins emprats per senderisme i BTT</p> <p>Cultura de l'excursionisme a Catalunya</p> <p>Activitat respectuosa amb el medi i de descoberta del patrimoni cultural i natural</p> <p>Nombre de Projectes en els darrers anys per al foment del Turisme Eqüestre: Equustur i EUquus principalment.</p> <p>Tipologia diversificada de productes de Turisme Eqüestre</p> <p>Les passejades a cavall són l'activitat més oferta després dels productes de senderisme i BTT.</p> <p>Xarxa d'allotjaments rurals ben desenvolupada</p>	<p>Augment de la demanda de les activitats d'oci</p> <p>Interès del Turisme Internacional per la destinació Catalunya</p> <p>Bona predisposició dels diferents agents implicats per al desenvolupament i l'expansió de les activitats d'oci eqüestre</p> <p>El Turisme Eqüestre pot suposar una diversificació del Turisme Actiu ara mateix enfocat al senderisme i BTT.</p> <p>Xarxa de senders ben desenvolupada en senderisme i BTT que pot arribar a ser adaptada per a Turisme Eqüestre</p> <p>La proximitat a França i als seus usuaris genets i amazones</p>
DEBILITATS	AMENACES
<p>Sector atomitzat</p> <p>Normativa no adequada a la realitat del sector i poc clara</p> <p>Manca de voluntat política per part d'algunes administracions per entendre i potenciar el sector</p> <p>Desconeixement de l'impacte econòmic del Turisme Eqüestre i la seva repercussió positiva als territoris rurals</p> <p>Manca de ratificació de la normativa que facilita el transport de cavalls d'oci entre territoris i dificultats normatives pels allotjaments rurals</p> <p>Manca de la cultura del cavall i de les vacances a cavall</p>	<p>Possibles problemes amb rutes altament transitades (Vies verdes, etc)</p> <p>Augment de la competència en l'àmbit europeu</p> <p>Manca d'agrupacions interprofessionals</p> <p>Despreocupació de l'Administració</p> <p>Intrusisme professional</p>

11. Conclusions

A continuació es detallen les primeres conclusions a les que s'ha pogut arribar mitjançant l'anàlisi en profunditat de les tres vessants del sector eqüestre: Vessant Esportiva, Vessant Social i Vessant d'Oci.

Conclusions genèriques del sector:

El sector eqüestre a nivell genèric és un sector heterogeni, complex i atomitzat

Tot i aquesta complexitat és un **sector ric i divers en nombre d'iniciatives exitoses en les tres vessants analitzades**

Existeixen pocs estudis sectorials del sector i els existents són majoritàriament d'àmbit espanyol

El sector eqüestre és un gran desconegut per a l'Administració, que en la majoria dels casos, ha demostrat una escassa voluntat política per al coneixement i desenvolupament del sector

La normativa actual a nivell europeu, espanyol i català és en la majoria dels casos ambigua, complexa i poc adaptada a la realitat del cavall d'oci a Catalunya

El desconeixement de dades fiables del sector que permetin caracteritzar el cavall d'oci i la tipologia d'empreses associades, associacions i entitats vinculades dificulta el seu anàlisi

La base de dades actual utilitzada pel Departament d'Agricultura (SIR), no facilita el coneixement de la tipologia d'explotacions vinculades al sector del cavall d'oci

Val a dir que el Departament d'Agricultura està treballant en una nova base de dades GTR (Gestió Telemàtica Ramadera) que s'espera que sigui més adient per a les explotacions i les iniciatives vinculades al cavall d'oci

El cavall d'oci no és considerat un animal de companyia sinó un tipus de bestiar més

Les dificultats entre el moviments dels èquids d'oci entre comunitats autònomes i una normativa difícilment assumible per als Allotjaments o Cases de Turisme Rural no afavoreixen el desenvolupament del Turisme Eqüestre a Catalunya

Actualment no es coneix l'impacte econòmic del sector del Cavall d'oci a Catalunya, es tenen molt poques dades i molt genèriques provinents d'un estudi de caràcter estatal

La **varietat d'agents participants al sector així com la diversitat d'interessos**, configuren una estructura complexa però alhora rica i amb grans possibilitats de desenvolupament

És un **sector en expansió i creixement** a Catalunya i a l'Estat espanyol

La **innovació dins del propi sector** es mostra amb la diversitat de serveis oferts que permeten arribar a un públic molt ampli, majoritàriament dones (en un 70%).

Tots els indicadors mostren un **gran potencial** de les tres vessants i especialment de les **vessants social i d'oci als medis rurals**, on es realitzen una part important de les activitats

El sector del cavall d'oci necessita del medi rural per a poder desenvolupar certes activitats d'oci eqüestres com són per exemple el Turisme rural entre d'altres

L'augment de la importància del concepte del Green Care a Europa

La **diversitat d'iniciatives i projectes iniciats** en la vessant Social (algunes ja consolidades) i en la vessant d'oci vinculades al Turisme Eqüestre en els darrers anys

L'apropament del món i la cultura del cavall a la població en general i l'obertura del sector. Realitzar activitats en contacte amb els cavalls ja no és vist com una activitat de les classes benestants. Tot i així hi ha diverses disciplines que mantenen aquest caràcter exclusiu i les competicions d'alt nivell impliquen unes despeses importants

Existeix una comissió Assessora del sector equí a Catalunya que podria funcionar com a nexa d'unió entre l'Administració i les empreses, associacions i entitats del sector

La **riquesa del sector associatiu a nivell de sector eqüestre** és molt diversa i desenvolupada arreu del territori català

Els **beneficis del contacte amb el cavall a nivell físic però també psicològic**

El territori català com a espai amb una diversitat de paisatges espectaculars que atreuen al públic estranger i fidelitzen l'autòcton

La **importància creixent de les activitats en contacte amb la natura** i respectuoses amb ella i l'augment del temps dedicat a l'oci per part de la població en general

El sector eqüestre pot esdevenir una alternativa més a la diversificació de les economies rurals locals, si el propi sector així ho creu i treballa conjuntament amb el suport de l'Administració

El agents del sector mostren a priori una **bona predisposició per a col·laborar i treballar conjuntament**

L'esperit d'emprenedoria, innovació i col·laboració a nivell general del sector i la seva voluntat de continuar endavant.

12. Bibliografia i webgrafia consultada

Bibliografia consultada

- Rees, L (2000): *La mente del caballo*. Avila. J. Noticias, Trigo ediciones
- Casanovas, J. A. (2011): *Diagnosi Turisme Eqüestre a la província de Barcelona*. Cegos Consultor
- Macià, I.M (2010): *Les instal·lacions per turisme eqüestre* (Presentació)
- Vaques, P (2010): *Serveis Eqüestres residència casa de pagès: Cal So* (Presentació)
- Valls. A (2013): *Demanda el turisme eqüestre* (Presentació)
- A.A.V.V. (2007): *La gestió del sector de turisme actiu a Catalunya. Informe final*. CRIIT per Departament d'Empresa i Ocupació. Generalitat de Catalunya
- A.A.V.V. *Turisme Sostenible: experiències europees aplicables a Catalunya*. CADS. Generalitat de Catalunya
- A.A.V.V. (2011:)*Anàlisi de l'estructura de la indústria eqüestre a França*. Deloitte
- Agència Catalana de Turisme (2013-2015): *Pla de màrqueting turístic de Catalunya 2013-2015 resum executiu*
- Agència Catalana de Turisme (2013-2015): *Programa de treball Marca Actiu i Aventura*
- Agència Catalana de Turisme (2013-2015): *Requisits segell Natura i Muntanya en Família*
- Cegos S.A. (2013): *Diagnosi de Turisme Eqüestre Província de Barcelona*. Diputació de Barcelona i Projecte EUquus.
- Noema Consulting (2014): *A qui i com comercialitzem el producte eqüestre*. (Presentació)
- Sans, A (2014): *La demanda de turisme eqüestre a Catalunya*. (Presentació)
- Tragsega (2003): *Estudio y caracterización del sector equino en España*. Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación
- Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación (2003): *El libro blanco de la Agricultura y el desarrollo rural. Tomo II Capítol 20*.
- Daemon Qüest, Deloitte (2013): *Estudio del impacto del sector ecuestre en España*. RFHE
- Comín, B (2007): *Informe sobre les perspectives de la nova ECAE, el nou centre del cavall a Catalunya*
- Comín, B (2007): *Centre del Cavall de Catalunya. Pla de Viabilitat*
- Luque Gil, A.M (2006): *Las Rutas ecuestres como actividad deportiva, recreativa y turística*. Artículo Universidad de Málaga Facultad de Filosofía y Letras
- Luque Gil, A.M (2003): *Tesi doctoral: Las actividades recreativo-deportivas y el uso turístico del medio rural*.

-
- Censo Nacional Instalaciones Deportivas. Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. 2005
 - eqüestres. Pla de dinamització del sector turístic a Menorca.*
 - Viñals M.J. (2014): *Turismo Ecuestre*. Universitat Politècnica de València per al Projecte EUquus. (Presentació)
 - A.A.V.V. (2010): *Plan de formación para el sector eqüestre Equustur*. Noema Consulting 2010
 - Decalogue of best practices in equestrian tourism. Equustur
 - A.A.V.V. (2011): *Plan Director para la comercialización del turismo ecuestre. Equustur*
 - A.A.V.V. *Manual Europeo de Turismo Ecuestre Volumen I y II*. Equustur
 - FFE (2013): *Les 50 ans du tourisme équestre. Comité National de Tourisme Équestre*.
 - Synthèse de l'enquête population Fival-TNS Sofres. Fédération interprofessionnelle du cheval de sport, de loisir et de travail. 2007
 - Horse Riding in Europe 2013-2014. Euquus Project 2014
 - Green Care a Conceptual Framework, abril 2010 COST (European Cooperation in Science and Technology). Publicat per Loughborough University (Anglaterra)

Webgrafia consultada

- <http://agricultura.gencat.cat/ca/inici/>
- <http://act.gencat.cat/>
- <http://esports.gencat.cat/ca/>
- www.euquus.eu/es/
- www.federacio-catalana-hipica.cat/
- www.fcturismeequestre.cat/home.php
- www.amac.cat/
- www.encyclopedia.cat
- www.federaciocavallpirinencatala.blogspot.com.es/
- www.trestombsbarcelona.cat
- www.amicsdelprat.cat/seccions/amics-del-cavall/
- <http://www.amicsdelcavall.org/>
- <http://www.poniclubcatalunya.com/>
- www.alcarrasparticipa.cat/amicscavall
- www.laxaquima.com/
- www.afracbanyoles.blogspot.com.es/
- www.fundacioterapiaacavall.org/

www.fundacionfc.org/
www.beatrizferrersalat.es/bfs/es/home/
www.hipica-catalana.com/index.php
www.turf-cat.com/
www.rutaermita.com/
www.camidelsbonshomes.com/
www.larutadelcister.info/
www.rfhe.com/
www.turismo-ecuestre.es/idioma.html#
www.redeuropeaposedasecuestres.com/
www.defensa.gob.es/ccfas/
www.ancce.es/nueva/
www.fete.org.es/
www.yequadacartuja.es/
www.menorca.es
www.cabacci.com/
www.horasacaballo.com/
www.galopetrofeocaballo.com/
www.ecuestre.es/
www.mundoecuestre.com
www.productos.cvcaballos.com/#
www.eqlearning.net/?lang=ca
www.fei.org/
www.fite-net.org/
www.ffe.com/
www.equustur.net
www.bhs.org.uk/
www.fise.it/
www.fitetrec-ante.it/
www.cheval.quebec/
www.usef.org/
www.euro-equus.eu/esp/index.html
www.frdi.net/index.html
www.parelli.com/
www.equestriantherapy.com/
www.montyroberts.com/

www.crowcountry.com/
www.cavaliers-du-monde.com/
www.equitana-openair.com/
www.hipicamasbatllo.com/ca/
www.connemaraponyclub.com/ca/inici.aspx
www.equestre-emporda.com/ca/
www.calso.es
www.hipicasalarsa.com/catala/index.html
www.canmuni.com/cat
www.panorama-trails.com/
www.equinoterapia.es/
www.hipic-hotel.com/index.php/ca/
www.lestanques.com/
www.vilaformiu.com
www.equaid.com/ca/
www.arrandeterra.cat/
www.dhara.cat/dhara/
www.davidjorbametode12pilars.blogspot.com.es/
www.caballosomega.com/
www.naturalhipic.com/centro/western/venta-de-caballos/
www.cancaldes.com/
www.hipicasort.com/
www.clubalforges.com/
www.equinatur.com/
www.catalonia-horse-trails.com/index.php/ca-es/
www.fundaciolamanreana.org/
www.centrehipicgarrotxa.com/
www.equilibri.info/
www.equanima.cat/web/inici_cat.html
www.eponaequinoterapia.com/
www.masarago.com/
www.lacerdanya4potes.com/
www.projectemiranda.cat/
www.hipicavilaformiu.com/
www.chup.es/index.html
www.activitatsgarrotxa.com/

www.canjou.com/index.php/ca/

www.stellamaris-hipica.com/

www.cansort.com/

www.clubhipicbanyoles.com/

www.ca.trekandride.com/

www.lescola.com/

www.caballosyexcelencia.com

www.retirodecaballos.com/ca/

www.bielmcmillan.com/new/

www.canfrisia.com/

www.poniclubcatalunya.com/

www.clubdepoloampurdan.com/

www.santantonipoloclub.com/

Taula d'il·lustracions

TAULA 1: RELACIÓ D'ACTIVITATS ASSOCIADES A CADA UNA DE LES VESSANTS ANALITZADES	8
TAULA 2: RELACIÓ DE CONTACTES, ENTREVISTES I VISITES DE CAMP REALITZADES	14
TAULA 3: NORMATIVA APLICABLE ALS ÈQUIDS DE CATALUNYA	25
TAULA 4: TIPUS DE BESTIAR I UBM	34
TAULA 5: RELACIÓ DE TIPOLOGIA D'EQUINS SEGONS LA SEVA FASE VITAL	34
TAULA 6: RELACIÓ D'EXPLOTACIONS A CATALUNYA	37
TAULA 7: RELACIÓ D'EXPLOTACIONS D'AUTOCONSUM A CATALUNYA I TIPOLOGIA	37
TAULA 8: RELACIÓ D'EXPLOTACIONS QUE NO SÓN D'AUTOCONSUM A CATALUNYA DE TIPOLOGIA PRODUCCIÓ-REPRODUCCIÓ	38
TAULA 9: RELACIÓ D'EXPLOTACIONS QUE NO SÓN D'AUTOCONSUM A CATALUNYA DE TIPUS ESPECIAL.....	38
TAULA 10: RELACIÓ D'EXPLOTACIONS ESPECIALS	39N
TAULA 11: DADES DE CENS EQUINS SEGONS TIPOLOGIA DELS ANIMALS ...	39
TAULA 12: EXPLOTACIONS EQUINES QUE NO SÓN D'AUTOCONSUM SEGONS LA TIPOLOGIA DELS EXEMPLARS	40
TAULA 13: TIPOLOGIA D'EXPLOTACIONS SEGONS ELS SERVEIS TERRITORIALS QUE NO SÓN AUTOCONSUM	40
TAULA 14: RELACIÓ DE COMARQUES AMB >100 EXPLOTACIONS EQUINES REGISTRADES A SEGONS LA TIPOLOGIA DELS EQUINS	41
TAULA 15: RELACIÓ D'ESTUDIS ESPECÍFICS VINCULATS AL SECTOR	57
TAULA 16: RELACIÓ DE FIRES ESPECIALITZADES EN EL SECTOR EQÜESTRE D'ÀMBIT NACIONAL I INTERNACIONAL.....	62
TAULA 17: FEDERATS L'ANY 2016 SEGONS DADES DE LA FCH.....	74
TAULA 18: RELACIÓ DE COMPETICIONS REALITZADES A CATALUNYA SEGONS DISCIPLINES	75

Llicència Creative Commons CC BY-NC-SA: ADRINOC

S'autoritza a qualsevol persona la mescla, adaptació, construcció, i la reproducció total o parcial dels continguts, citant-ne la font i autoria, amb finalitat no comercial i mantenint aquesta llicència en les noves creacions.

Aquesta acció està subvencionada pel DARP en el marc dels Ajuts de Cooperació Catalana entre Grups d'Acció Local i cofinançada pel FEADER. Convocatòria 2016. Ordre ARP/375/2015, de 16 de desembre.